

"שאלות חזרה"

בפרק "הכונס"

עריכה בס"ד:

מאיר גרוניך

0527625149

036161654

6161654@GMAIL.COM

שאלות חזרה "פרק הכונס" דף נ"ה ע"ב

מתניתין הכונס – תניא אמר רבי יהושע

1. כשיש לאדם בהמה, מאיזה דבר הוא חייב לשמור עליה? (לשמור על הבהמה שלו שהיא לא תלך ותזיק)
2. (א) על איזה "סוג בהמה" המשנה שלנו מדברת, (צאן) ב) איזה סוג נזק הם עלולים להזיק? (שן – לאכול בשדות של אחרים, גל – לדרוך על פירות של אחרים. בניגוד לבהמה גסה שעלולה להזיק גם ב"קרן")
3. מה הפירוש: (א) "שמירה פחותה", ב) "שמירה מעולה"? ("שמירה פחותה": שהבהמה של אדם תהיה שמורה בצורה שלא יהיה מצוי שהיא תוכל להזיק, ואמנם עדיין היא יכולה להזיק. ולמשל, שהוא ישמור אותה בדיר שהגדרות של הדיר יהיו חזקות רק כדי שרוח "מצויה" לא תוכל להפיל אותם, ואמנם אם תבוא רוח "שאינה מצויה" שהיא רוח יותר חזקה, היא תפיל את הגדר והבהמה תוכל ללכת ולהזיק. "שמירה מעולה": שהבהמה תהיה שמורה בצורה כזו שהיא לא תוכל להזיק. ולמשל, שהוא שמר עליה בגדר כזו שיכולה לעמוד גם ברוח "שאינה מצויה" שממילא אין אפשרות שהגדר תיפול, ולכן הבהמה לא תוכל להזיק. "שמירה פחותה": או למשל, שהוא ישמור אותה בדיר שהגדרות של הדיר יהיו בגובה שהבהמה תצטרך "להתאמץ" בשביל לקפוץ מעל הגדר ולברוח וממילא בדרך כלל בהמה לא תתאמץ בשביל לברוח מהדיר ולכן אין זה "מצוי" שהיא תלך ותזיק שדות של אחרים, אמנם עדיין היא יכולה לקפוץ מהגדר ולברוח ולהזיק, ולכן השמירה הזו נקראת "שמירה פחותה". "שמירה מעולה": שהוא ישמור עליה בגדר גבוהה, שהבהמה לא תוכל לברוח)
4. "ונעל בפניה כראוי": איזה "סוג שמירה" המשנה מחייבת את הבעלים לשמור את הצאן שלו? ("שמירה פחותה")
5. "ויצאה והזיקה פטור": (א) אם הוא שמר עליה, איך היא הצליחה לצאת ולהזיק, (למשל, באה רוח "שאינה מצויה" ופרצה את הדלת של הדיר) ב) מדוע הוא פטור?
6. "לא נעל בפניה כראוי ויצאה והזיקה חייב": (א) מה המקרה, ב) מה הדין, ג) ומדוע הוא חייב?
7. "נפרצה בלילה ויצאה והזיקה פטור": (א) האם הוא הניח אותה בדיר שמור, (כ) ב) איך היא נפרצה, (למשל על ידי רוח "שאינה מצויה") ג) מתי היא נפרצה, ד) האם הוא ידע שהגדר נפרצה והבהמה שלו עלולה ללכת ולהזיק, (כ) ה) אם כן, מדוע הוא פטור? (היות והוא שמר עליה כראוי, והדיר נפרץ בלילה, חכמים לא חייבו את הבעלים לטרוח בחושך, ולחפש אותה היכן היא, ולכן אם היא תלך ותזיק הבעלים יהיה פטור)
8. מה יהיה הדין אם היא "נפרצה ביום", והבהמה תלך ותזיק, ומדוע?
9. "או שפרצה ליסטים ויצאה והזיקה": (א) מה הליסטים עשו ומה הם לא עשו, (הם פרצו את הדלת אמנם הם לא הוציאו את הבהמה מהדיר, אלא היא יצאה לבד והיא הזיקה) ב) מי פטור? (הליסטים)
10. "הוציאו ליסטים, ליסטים חייבין": (א) מה הליסטים עשו (הוציאו אותה מהדיר והשאירו אותה מחוץ לדיר, והבהמה הלכה מעצמה והזיקה) ב) מדוע הם חייבים? (כיון שהם הוציאו אותה מהדיר, הם נהיו האחראים לשמור עליה שהיא לא תלך ותזיק)
11. "הניחה בחמה ויצאה והזיקה חייב": (א) כשאדם מניח בהמתו "בחמה" איזה "סוג שמירה" הוא צריך לשמור עליה, ומדוע, ("שמירה מעולה", היות ובהמה שמונחת בדיר ויש עליה שמש "תתאמץ" לברוח מהדיר ולא מספיק לה "שמירה פחותה") ב) איזה "סוג שמירה" מדובר במשנה שהוא שמר עליה, ("שמירה פחותה") ג) מה הבהמה עשתה, (הפילה את הגדר וברחה) ד) ומדוע הוא חייב?
12. "או שמסרה לחרש שוטה וקטן ויצאה והזיקה חייב": (א) מה המקרה, ב) מה הדין, ג) ומדוע הוא חייב?
13. "מסרה לרועה נכנס הרועה תחתיו" (הגמ' תסביר בהמשך – לא למדנו)
14. "נפלה לגינה ונהנית": (א) האם הוא שמר עליה שהיא לא תיפול לגינה ותזיק, (כ) ב) כשהיא נפלה ואכלה מפירות הגינה, פירות בשווי של 100 ש: האם הוא אשם בנזק שהיא עשתה ג) ממילא: מה הוא חייב לשלם, ומה הוא לא חייב לשלם, ומדוע? (הוא לא חייב לשלם "מה שהזיקה" - את כל הנזק שהבהמה שלו עשתה, היות והוא שמר עליה, וממילא הוא

פטור משלם את הנזקים שהיא עשתה, אמנם הוא חייב לשלם מסיבה אחרת, והיא: יש דין שאדם "שנהנה מהרכוש של חברו" אפילו שזה נעשה לא באשמתו, הוא חייב לשלם על ההנאה שהוא נהנה מרכושו של חברו. במקרה שלנו מהי ההנאה של בעל הבהמה וממילא כמה הוא ישלם? למשל, הבהמה אכלה פירות בשווי של 100 ₪. אנחנו אומרים לבעל הבהמה: בגלל שהבהמה שלך אכלה את "הפירות" של חברך אתה לא היית צריך לתת לבהמה שלך ארוחה של "תבן" וחסכת למשל 10 ₪, נמצא "שההנאה" שנגרמה לך מהפירות של חברך היא 10 ₪, אם כן תשלם לו 10 ₪. [מצד "נהנה" ולא מצד "מזיק"]

15. "ירדה כדרכה והזיקה משלמת מה שהזיקה": (א) האם הוא שמר על בהמתו, שהיא לא תרד לגינה ותזיק, (ב) ולכן מה הוא משלם? ("מה שהזיקה" ולא רק "מה שנהנית")

16. הבהמה אכלה פירות של ערוגה אחת, איך בודקים כמה בעל הבהמה צריך לשלם:

(א) כשהבהמה אכלה פירות של ערוגה אחת, פירות שהיו שוים 150 ₪: (א) האם בעל הבהמה צריך לשלם לבעל השדה 150 ₪? (לא) (ב) ומדוע לא? (התורה חסה על בעל הבהמה ורצתה שהוא ישלם פחות מהמחיר המלא של הנזק) (ב) אם כן, איך נשום כמה בעל הבהמה ישלם? ("מדמיינים" כמה שווה אדמה בגודל של "סאה" כשכל הערוגות שלה מלאות בפירות, וכמה שווה השדה הנ"ל כשחסר בה ערוגה אחת, ואת ההפרש בעל הבהמה משלם. ומדוע זה מוזיל את המחיר שבעל הבהמה משלם על הערוגה שבהמתו אכלה? היות וטבע בני אדם שבמקרה שהם קונים דבר "גדול" וחסר מהדבר הגדול דבר "קטן", הם לא מורידים מהמחיר את השווי של הדבר הקטן כמו שהוא שווה כשקונים אותו בנפרד, אלא הם מורידים מהמחיר פחות מהשווי הרגיל של הדבר הקטן. [כשמתעסקים עם דברים גדולים מתייחסים פחות לדברים הקטנים] – מוסר לחיים, שבזמן שאנחנו הילדים מתפללים ולומדים תורה ועוסקים בדברים "גדולים", נתייחס פחות לדברים אחרים – "קטנים", שבזמן התפילה והלימוד הם פחות חשובים])

(ג) 1. מה הפירוש "פירות גמורים", (2) כשהבהמה אכלה "פירות גמורים": לרבי שמעון, האם "שמין בית סאה באותה שדה"? (לא. [אי"ה נלמד בהרחבה את מחלוקת ר"ש ורבנן בהמשך])

הוכחה שתנא דמתניתין הוא רבי יהודה: המשנה ור' יהודה סוברים שלמזיק "מועד" מספיק "שמירה"

פחותה":

"הכונס צאן לדיר ונעל בפניה כראוי":

17. כשהבהמה נגחה "בקרן": (א) מה הוא משלם בשלוש הפעמים הראשונות שהשור נגח, ואיך השור נקרא אז, (ב) ומה הוא משלם בפעם הרביעית שהשור נגח, ואיך השור נקרא אז?

18. כשהבהמה אכלה בשדה של חברו ("שן"), או דרכה על הפירות שהיו בשדה חברו ("רגל"), בפעם הראשונה שהיא מזיקה נזקים אלו: האם הוא משלם "חצי נזק" או "נזק שלם", וממילא האם ב"שן ורגל" יש הבדל בין הפעם הראשונה שהיא הזיקה לבין הפעם הרביעית?

19. אם כן, איזה "סוג מזיק" נקראים "שן ורגל": "תם" או "מועד"? ("מועד" – "מועדת מתחילתה")

20. (א) על איזה "סוג מזיק" המשנה שלנו מדברת? (שן ורגל) (ב) איזו שמירה צריך לפי המשנה שלנו שהבהמה לא תוכל להזיק נזק שהיא "מועדת" בו? ("שמירה פחותה")

21. אם כן, לפי המשנה שלנו, איזה "סוג שמירה" צריך לבהמה "מועדת"?

22. "קשרו בעליו במוסרה ונעל לפניו כראוי ויצא והזיק":

(א) איזה "סוג שמירה" הוא שמר על השור, "שמירה פחותה" או "שמירה מעולה"? (פחותה)

(ב) "אחד תם ואחד מועד חייב דברי רבי מאיר": לרבי מאיר, איזה סוג שמירה צריך: (1) שור תם, הוכח! (2) שור מועד, הוכח! (מכך שהוא חייב במקרה שהוא שמר עליו "שמירה פחותה", סימן שהיה עליו לשמור "שמירה מעולה")

(ג) "רבי יהודה אומר תם חייב – מועד פטור" – לרבי יהודה, איזה סוג שמירה צריך: (1) שור תם, הוכח! (2) שור מועד, הוכח!

(ד) מהיכן לומד רבי יהודה ש"מועד" מספיק לו "שמירה פחותה"?

- ה) "רבי אליעזר אומר אין לו שמירה אלא סכין" – לרבי אליעזר, איזה סוג שמירה צריך: 1) שור תם, ("מעולה") 2) אם הוא שמר על שור "מועד" שמירה "מעולה" האם הוא יהיה פטור? (לא)
- ו) לסיכום: איזה "סוג שמירה" צריך שור תם, לפי שלושת התנאים? ("שמירה מעולה")
- ז) לסיכום: איזה "סוג שמירה" צריך שור מועד, לפי שלושת התנאים? (רבי מאיר – "מעולה", רבי יהודה – "פחותה", רבי אליעזר – "סכין" - אפילו שמירה "מעולה" אינה פוטרת)
- ח) אם כן, מיהו התנא היחיד שסובר שלמזיק "מועד" מספיק "שמירה פחותה"?
- ט) ולכן, מיהו התנא של המשנה שלנו שסובר שלמזיק "מועד" [שן ורגל] מספיק "שמירה פחותה"?
- י) מדוע הגמ' מעדיפה שתנא דמתניתין יהיה רבי מאיר? (כי "סתם משנה רבי מאיר היא")

23. הסבר הגמרא: אפשר להסביר שתנא דמתני' הוא ר"מ: גם ר"מ מודה שלמזיק "שן ורגל" מספיק "שמירה פחותה":

24. א) "קשרו בעליו במוסירה": באיזה "סוג מזיק" ר"מ אמר שאם הוא "מועד" הוא צריך "שמירה מעולה"? ("קרן")
- ב) "הכונס צאן לדייר ונעל בפניה כראוי": באיזה "סוג מזיק" אומרת המשנה שמספיק לו "שמירה פחותה"? ("שן ורגל" ["צאן" עלול להזיק רק ב"שן ורגל"])
- ג) הסבר: מדוע אפילו שר"מ סובר ש"קרן מועדת" צריכה "שמירה מעולה" הוא יסבור ש"שן מועדת" מספיק לה "שמירה פחותה" – וממילא תנא דמתני' הוא גם ר"מ? ("שן ורגל" - התורה מיעטה בשמירתן" וגם לר"מ מספיק לשמור עליו "שמירה פחותה", ואילו בקרן מועדת לר"מ, התורה לא מיעטה בשמירתן)
25. באלו ארבעה דברים "התורה מיעטה בשמירתן"?
26. מה הפירוש "מיעטה בשמירתן" - איזה "סוג שמירה" צריך לשמור אותם? ("שמירה פחותה")
27. אדם חפר בור ברה"ר, הסבר מהם שלושה "סוגי שמירה" על בור, מהנמוך אל הגבוה? א. "לא שמור" – לא כיסה את הבור בכלל ב. "שמירה פחותה" – כיסה את הבור בכיסוי שלא מצוי שהוא יפול, ג. "שמירה מעולה" – מילא את הבור בחזרה בחול [זזה יותר טוב מכיסוי במכסה, שיתכן מקרה לא מצוי שיגרום לכיסוי לפול]
28. **מהיכן לומדים ש"בור" מספיק לו "שמירה פחותה"?** (חייב רק במקרה שהוא לא כיסה את הבור בכלל והוא פטור במקרה שהוא שמר עליו "שמירה פחותה")
29. **מהיכן נלמד שלמזיק "אש" מספיק "שמירה פחותה":**

- א) מהו המזיק "אש" שעליו התורה מדברת? (אדם הדליק אש ברשותו, והאש התפשטה ע"י הרוח לשדה חבירו והיא שרפה שם רכוש של חבירו [התורה לא מדברת על מקרה שבו אדם לקח אש ושרף בעצמו רכוש של חבירו, שזה נקרא "אדם המזיק"])
- ב) "שלם ישלם המבעיר את הבעירה": א) מה נלמד מהמילה "המבעיר"? (שהוא חייב אפילו אם האש התפשטה מעצמה ושרפה, אמנם הוא חייב רק במקרה שהוא לא שמר על האש בכלל והיא התפשטה ושרפה, שהוא דומה "למבעיר" שהולך בעצמו ושרף, אבל אם הוא ישמור על האש אפילו "שמירה פחותה" הוא יהיה פטור)
- ג) מהי "שמירה פחותה" ב"אש" ומהי "שמירה מעולה" באש? ("שמירה פחותה": שהאש לא תוכל להתפשט לשדה חבירו ע"י "רוח מצויה" ואמנם היא תוכל להתפשט ע"י רוח "שאינה מצויה". "שמירה מעולה": שהאש לא תוכל להתפשט לשדה חבירו אפילו לא ע"י רוח "שאינה מצויה")

30. מהיכן נלמד שלמזיק "שן" מספיק "שמירה פחותה":

- "ובער בשדה אחר":
- א) מהו המזיק "שן" שעליו התורה מדברת? (בהמתו של אדם אכלה פירות של חבירו בשדה חבירו, ואפילו שהבהמה הלכה מעצמה לשדה ואכלה, הבעלים שלה יצטרך לשלם)
- ב) מהיכן יודעים שהפירוש "ובער" הכוונה שהבהמה "אכלה" בשדה חבירו? (שכתוב "כאשר יבער הגלל" – "וגלל" הפירוש "שן" שפעמים שהיא מכוסה ופעמים שהיא "מגולה", והפסוק אומר "כאשר יבער הגלל" ששן היא זאת שמבערת את

הפירות שהיו בשדה חבירו, וממילא זהו גם ההסבר של הפסוק "ובער בשדה אחר" שהבהמה אכלה פירות חבירו בשיניים שלה וביערה אותם מהעולם)

ג) מה נלמד מהמילה "ובער"? (המילה "ובער" מסבירה גם מתי אדם חייב "בשן", והיינו שהבעלים חייב כשבהמתו הלכה מעצמה ואכלה, רק אם הוא לא שמר עליה בכלל שהוא דומה אז לאדם ששולח בעצמו את בהמתו לשדה חבירו, אבל אם הוא ישמור עליה אפילו "שמירה פחותה" הוא יהיה פטור)

31. מהיכן נלמד שלמזיק "רגל" מספיק "שמירה פחותה":

"ושלח את בעירה":

א) מהו מזיק "רגל" שעליו התורה מדברת? (בהמתו של אדם הלכה ודרכה על פירות של חבירו בשדה חבירו והשחיתה אותם, ואפילו שהבהמה הלכה מעצמה ודרכה על הפירות, הבעלים שלה יצטרך לשלם)

ב) מהיכן יודעים שהפירוש "ושלח", הכוונה למזיק "רגל" - שהבהמה דרכה והשחיתה פירות, בשדה ששייכת לאדם אחר? (שכתוב בפסוק אחר "משלחי רגל השור והחמור", רואים שרגל היא דבר שמשתלח, אותו הדבר הפירוש כאן בפסוק "ושלח את בעירה": שהבהמה דרכה ברגלה בשדה אחר, על הפירות שהיו בה)

ג) מה נלמד מהמילה "ושלח"? (המילה "ושלח" מסבירה גם מתי אדם חייב בנזקי "רגל", והיינו שנכון שהבעלים חייב בנזקי "רגל" גם כשבהמתו תלך מעצמה לשדה חבירו ותזיק שם את הפירות ברגלה, אמנם הוא יהיה חייב רק במקרה שהוא לא שמר על בהמתו כלל והיא תלך ותזיק, שהוא דומה אז לאדם שמולך בעצמו את בהמתו לשדה חבירו, אבל אם הוא ישמור עליה אפילו "שמירה פחותה" הוא יהיה "פטור")

ראיה שתנא דמתניתין הוא ר"מ ולא ר"י – הקדמה:

32. איזה "סוג שמירה" צריך לשמור על "שור" ועל "צאן" לרבי מאיר ולרבי יהודה:

א) איזה נזקים מצוי ש"שור" עלול להזיק? (א. קרן ב. שן ג. רגל)

ב) איזה נזקים מצוי ש"צאן" עלולים להזיק? (א. שן ב. רגל)

ג) איזה "סוג שמירה" צריך לשמור כדי ששור לא יזיק ב"קרן" (מועדת), לפי רבי מאיר? ("שמירה מעולה")

ד) איזה "סוג שמירה" צריך לשמור כדי ששור לא יזיק ב"קרן מועדת", לפי רבי יהודה? ("שמירה פחותה")

ה) איזה "סוג שמירה" צריך לשמור שהבהמה לא תזיק ב"שן ורגל"? (לפי כולם "שמירה פחותה" דהתורה "מיעטה בשמירתן")

ו) אם כן, לרבי מאיר איזה "סוג שמירה" צריך לשמור על "שור" שעלול להזיק ב"קרן" ו"בשן ורגל"? ("שמירה מעולה" בגלל ששור יכול להזיק גם ב"קרן" ולר"מ לקרן צריך "שמירה מעולה")

ז) אם כן, לר"י איזה "סוג שמירה" צריך לשמור על "שור" שעלול להזיק ב"קרן" וב"שן ורגל"?

("שמירה פחותה" היות ולר"י בין ל"קרן" ובין ל"שן ורגל" מספיק "שמירה פחותה")

33. מהו הדין שהמשנה שלנו באה לומר? (א. שעל "שן ורגל" מספיק לשמור "שמירה פחותה" ב. וממילא, יש בהמה שהיות והיא עלולה להזיק ב"שן ורגל", מספיק לשמור עליה "שמירה פחותה")

34. איזה "סוג בהמה" כתוב במשנה שלנו שהיות והיא עלולה להזיק ב"שן ורגל" מספיק לשמור עליה "שמירה פחותה"? ("צאן")

35. מה קשה על כך שהמשנה שלנו מדברת על "צאן"? (היות ובפרקים הקודמים כשהמשניות מדברות על בהמה שהזיקה הם דיברו על "שור", ואם כן, מדוע במשנה שלנו, המשנה עברה לדבר על "צאן")

ראיה שתנא דמתניתין הוא ר"מ:

36. כשהמשנה אצלינו אומרת שיש בהמה שהיות והיא עלולה להזיק ב"שן ורגל" מספיק לשמור עליה "שמירה פחותה":

(א) לר"מ: האם המשנה יכולה להביא דוגמא את "שור" שמספיק לשמור עליו "שמירה פחותה" היות והוא יכול להזיק ב"שן ורגל" ? (לא. היות ולר"מ ל"קרן" צריך "שמירה מעולה" ממילא על "שור" שעלול להזיק ב"קרן" צריך לשמור "שמירה מעולה", ונכון ששור עלול להזיק גם ב"שן ורגל" שמספיק לשמור עליהם "שמירה פחותה" אבל היות והוא עלול להזיק גם ב"קרן" שלר"מ צריך לשמור עליה "שמירה מעולה", ממילא הבעלים צריך לשמור על השור "שמירה מעולה")
(ב) וממילא לר"מ, כשהמשנה באה לומר שמספיק לשמור על בהמה שעלולה להזיק ב"שן ורגל" "שמירה פחותה", האם מובן מדוע המשנה שלנו לא דיברה על שור שעליו לר"מ צריך לשמור "שמירה מעולה" והמשנה כן דיברה על "צאן" שעליו גם לר"מ מספיק לשמור "שמירה פחותה" ?
(ג) וממילא, האם המשנה מובנת לפי ר"מ, ואם כן מיהו התנא שאמר את המשנה שלנו ?

ראיה שר"י הוא לא תנא דמתניתין:

37. המשנה שלנו אומרת שיש בהמה שהיות והיא עלולה להזיק ב"שן ורגל" מספיק לשמור עליה "שמירה פחותה":
(א) לרבי יהודה, האם המשנה יכולה להביא דוגמא את "שור" שמספיק לשמור עליו "שמירה פחותה", היות והוא עלול להזיק ב"שן ורגל" ? (כן. היות ושור עלול להזיק ב"קרן" וב"שן ורגל" ולשלושת מזיקים אלו, לרבי יהודה מספיק לשמור עליהם "שמירה פחותה")
(ב) וממילא לרבי יהודה, כשהמשנה באה לומר שמספיק לשמור על בהמה שעלולה להזיק ב"שן ורגל", "שמירה פחותה", האם מובן מדוע המשנה עברה לדבר על "צאן" והיא לא הביאה דוגמא את "שור" שגם עליו לרבי יהודה מספיק לשמור "שמירה פחותה" ?
(ג) וממילא, האם המשנה מובנת לפי רבי יהודה, וממילא האם יתכן שרבי יהודה הוא תנא דמתניתין ?
38. לסיכום: (א) מי הוא תנא דמתניתין (ב) ומיהו לא התנא דמתניתין ?

שאלות חזרה "פרק הכונס" דף נ"ה ע"ב נ"ו ע"א

תניא אמר רבי יהושע – נפרצה בלילה

1. מה הפירוש: "פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים" ? ("חייב בדיני שמים": לפי ההלכה, האדם המדובר חייב לשלם כסף לחבירו. "פטור מדיני אדם": אמנם אין כח לבית דין לחייב אותו לשלם את הכסף האמור)
"הפורץ גדר בפני בהמת חבירו":
2. (א) מה הוא עשה, (ב) איזה נזק קרה בגלל שהוא פרץ את הגדר ? (הבהמה שהייתה שייכת לחבירו יצאה מהפירצה שנוצרה בגדר בגללו, והיא ברחת ונאבדה)
3. (א) מה המעשה שעשה את הנזק, (בריחת הבהמה מהרפת או מהדיר) (ב) מי עשה את המעשה שעשה את הנזק ? (הבהמה)
4. האם זה שפרץ את הגדר בפני הבהמה, חייב לשלם על כך שהבהמה נאבדה בגללו ? ("פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים")
5. מדוע הוא פטור "מדיני אדם" ? ("גרמא". הבהמה עשתה את מעשה הנזק כשברחה, פורץ הגדר "גרם" שהיא תוכל לברוח)
6. מאיזה דברים פטור (בדיני אדם), האדם שפרץ את הגדר ? (א. משבירת הגדר, ב. מהנזק שהבהמה ברחת ונאבדה)
7. האם שבירת הגדר נעשתה על ידי האדם בעצמו, או שהוא רק "גרם" שהגדר תישבר ?
8. אם הוא שבר את הגדר בעצמו, אם כן מה צריך להסביר ? (מדוע הוא פטור מלשלם על הגדר שהוא הרס)
9. רבי יהושע אומר, שפורץ הגדר פטור "בדיני אדם" - גם על שבירת הגדר: מדוע אי אפשר להסביר שרבי יהושע דיבר במקרה שהוא שבר "כותל בריא" ?
10. אם כן, איזה "סוג כותל" הוא שבר, שבגלל זה רבי יהושע אומר שהוא פטור לשלם על כך שהוא שבר את הגדר ?
11. ומדוע הוא פטור לשלם על הגדר (כותל) שהוא שבר ? (כותל "רעוע" לא שווה כלום, ואם כן הוא לא עשה "נזק" בשבירת הגדר)
12. **לסיכום:** "הפורץ גדר בפני בהמת חבירו": (א) באיזה נזק הוא פטור תמיד, בין אם הוא שבר "כותל בריא" ובין אם הוא שבר "כותל רעוע", (ב) ומדוע ? (על כך שהבהמה ברחת, היות וזה נעשה על ידי "גרמא")
13. ועל כך שהוא שבר את הגדר: (א) מתי הוא יהיה חייב גם "בדיני אדם", (ב) ומתי הוא יהיה פטור לגמרי (על שבירת הגדר) ?
"גרמא":
14. אדם הזיק לחבירו: (א) איך אני בודק אם הנזק נעשה על ידי האדם בעצמו ("מזיק בידיים") (ב) ואיך אני בודק אם הנזק נעשה על ידי "גרמא" של האדם ? (אני בודק: א. מה המעשה שעשה את הנזק, ב. מי עשה את המעשה שעשה את הנזק. במקרה שהמעשה שעשה את הנזק נעשה על ידי האדם שאותו אנחנו רוצים לחייב, אם כן הנזק נעשה על ידי האדם עצמו והוא חייב אפילו "בדיני אדם". אם הנזק נעשה לא על ידי זה שאותו אנחנו רוצים לחייב, אלא הוא רק עשה מעשה שגרם שדבר אחר יזיק, אם כן הוא עשה רק "גרמא" של נזק והוא יהיה "פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים")
הכופף קמתו של חבירו בפני הדליקה – פירוש ראשון:
15. **לפי פירוש א'**, מה עשה האדם שכופף קמתו של חבירו בפני הדליקה ? (היתה אש שלפי המסלול שהרוח העיפה בו את האש, האש לא היתה אמורה לשרוף את הקמה של התבואה, בא אדם וכופף את החיטים כדי שהם יהיו בתוך המסלול שהאש אמורה לעבור בו ועל ידי כך החיטים נשרפו)

16. כשהתורה אמרה שאדם שהזיק ע"י "אש" הוא חייב לשלם (בדיני אדם): האם יש הבדל בין אם האדם הדליק אש והאש התפשטה ושרפה תבואה של חבירו, או שהייתה אש דולקת (שהודלקה ע"י אדם אחר) והוא קירב את החיטים של חבירו אל מול האש והחיטים נשרפו? (האם יש הבדל בין אם הוא שם "אש" מול התבואה של חבירו או שהוא שם את "התבואה" של חבירו מול האש?) (אין הבדל)

17. מתי אדם פטור ומתי אדם חייב, אם על ידו אש שרפה רכוש של חבירו: (א) אם האש עלולה לשרוף "ברוח מצויה" האם הוא חייב "בדיני אדם"? (כן) (ב) אם האש עלולה לשרוף את החיטים רק ברוח "שאינה מצויה", האם הוא חייב "בדיני אדם" או "בדיני שמים"? ("בדיני שמים")

18. כשרבי יהושע אמר "שהכופף קמתו של חבירו בפני הדליקה פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים": (א) האם רבי יהושע דיבר כשהאש יכולה להגיע לחיטים "ברוח מצויה", (ב) ומדוע לא?

19. אם כן באיזה מקרה רבי יהושע אמר הוא "פטור מדיני אדם"? (שהאש יכולה להגיע לחיטים שהוא כופף, רק ברוח "שאינה מצויה")

"הכופף קמתו של חבירו בפני הדליקה" – פירוש רב אשי:

20. מה הפירוש "טמון"?

21. ומה הדין באדם, שהאש שהוא הדליק, שרפה דבר "טמון", האם הוא חייב לשלם לפי רבי יהושע, או לא? (פטור. דר' יהושע סובר ש"טמון" באש, פטור)

22. לרב אשי, מה הפירוש "הכופף קמתו של חבירו בפני הדליקה", מה הוא עשה? (אדם הדליק אש והאש שהוא הדליק התפשטה לכיוון תבואה של אדם אחר. לפני שהאש הדליקה את התבואה, בא אדם אחר וכיסה את החיטים בסדין ולאחר מכן האש שרפה את התבואה)

23. מה הנזק שהוא גרם לבעל התבואה בכך שהוא כיסה את החיטים לפני שהם נשרפו, הרי לא הוא הדליק את האש וגם לולא שהוא היה מכסה את התבואה היא היתה נשרפת? (היות והוא כיסה את החיטים בסדין הוא הפך אותם ל"טמון", ובגלל זה, האדם שהדליק את האש, נהיה פטור מלשלם על החיטים שנשרפו בגללו)

24. אם כן, מדוע זה שכיסה את החיטים בסדין, פטור, הרי בגללו האדם שהדליק את האש היה פטור לשלם לבעל החיטים על כך שהחיטים שלו נשרפו בגללו? ("גרמא". החיטים ניזוקו ונשרפו בגלל זה שהדליק את האש, זה שכיסה את החיטים לפני כן בסדין "גרם" שמדליק האש יהיה פטור)

"השוכר עדי שקר להעיד":

25. מהו המקרה? (שכר עדי שקר שראובן חייב כסף, וכתוצאה מכך בית דין חייבו את ראובן לשלם כסף - כסף שבאמת הוא לא חייב לשלם)

26. מדוע הוא פטור "בדיני אדם"? ("גרמא". מעשה הנזק [בלי כוונה] נעשה על ידי בית דין, כשהם חייבו אדם בחינם לשלם, זה ששכר את עדי השקר "גרם" שבית דין יחייבוהו)

27. אם הוא שכר עדי שקר שראובן חייב לו עצמו כסף, מדוע הוא חייב להחזיר לראובן את הכסף "בדיני אדם"? (יש ברשותו כסף גזול)

28. אם כן, מדוע אי אפשר להסביר שרבי יהושע אמר ש"השוכר עדי שקר להעיד פטור מדיני אדם" במקרה שהוא שכר עדי שקר להעיד שראובן חייב לו עצמו כסף?

29. אם כן, באיזה מקרה רבי יהושע אומר שהוא "פטור מדיני אדם"?

"והיודע עדות לחבירו ואינו מעיד לו":

30. "שני עדים" העידו שראובן חייב לשלם כסף לשמעון איזה דבר בית דין יחייב את ראובן? ("ממון". לשלם כסף לשמעון. היות ושני עדים יכולים לחייב "ממון")

31. "עד אחד" העיד שראובן חייב כסף לשמעון, איזה דבר בית דין יחייבו את ראובן ? ("שבועה". ראובן יהיה חייב להישבע שהוא לא חייב כסף לשמעון ורק אז הוא יהיה פטור, ובמקרה שהוא לא ישבע הוא יצטרך לשלם)

32. "אם לא יגיד ונשא עונו", מהו המקרה שעליו הפסוק מדבר ? ("אם לא יגיד": "שני עדים" שראו עדות, למשל, שראובן חייב כסף לשמעון, ועד אחד מהם לא רוצה לבוא ולהעיד שהוא ראה את ההלוואה, ולכן ב"ד לא היו יכולים לחייב את ראובן לשלם כסף לשמעון ונגרם בכך לשמעון המלווה נזק, "ונשא עונו": בגלל שהם לא באו להעיד, ממילא ראובן לא שילם לשמעון את הכסף שהוא חייב לו, ולכן הם חייבים "בדיני שמים")

33. אם כן, מדוע לא יתכן שרבי יהושע אמר "היודע עדות לחבירו ואינו מעיד לו פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים", במקרה "ששני עדים" לא באו להעיד ? (רבי יהושע לא יגיד דבר שהוא כתוב כבר מפורש בתורה והתורה כתבה מפורש ששני עדים שלא רוצים לבוא ולהעיד, יענשו "בידי שמים")

34. אם כן, באיזה מקרה רבי יהושע דיבר, מי יודע עדות לחבירו ולא בא להעיד ? ("עד אחד". שלא כתוב מפורש בתורה מה יהיה דינו של "עד אחד" שיודע עדות ולא בא להעיד, ור' יהושע חידש שהוא חייב בדיני שמים)

35. "ותו ליכא והאיכא", מהי שאילת הגמרא ?

"העושה מלאכה במי חטאת ובפרת חטאת":

36. מה הפירוש: א) "מי חטאת", ב) "פרת חטאת" ?

37. מה הפירוש "הזק שאינו ניכר" ? (אדם הזיק והנזק לא ניכר - לא נראה במציאות, וזה יתכן בנזקים שהם נזק רק "לפי ההלכה", ולמשל כאן שהוא עשה מלאכה "בפרה אדומה" שלפי ההלכה הפרה אדומה נהיתה פסולה לטהר בה טמאי מת, וזה שהפרה נהייתה פסולה זה נזק "שאינו ניכר")

38. מדוע "העושה מלאכה וכו' פטור מדיני אדם" ?

"הנותן סם המות לפני בהמת חבירו":

39. א) מה המקרה, ב) מה המעשה שהרג את הבהמה, (אכילת הבהמה את סם המוות) ג) מי עשה את המעשה שהרג את הבהמה ? (הבהמה. הבהמה הרגה את עצמה) ד) מה עשה, זה שנתן לפני הבהמה את סם המוות ? ("גרמא", הוא "גרם" שהבהמה תאכל את סם המוות ותהרוג את עצמה)

40. מדוע הוא "פטור בדיני אדם וחייב בדיני שמים" ? (אדם ש"גרם" נזק פטור בדיני אדם, אבל הוא חייב בדיני שמים)

"השולח את הבערה ביד חרש שוטה וקטן": (ההסבר לפי רבי יוחנן)

41. א) מה המקרה, ב) מה המעשה שבגללו נשרפו חיטים של אדם אחר ? (החרש שוטה וקטן שרפו עם "הבערה" את החיטים) ג) מי שרף את החיטים האלו ? (החרש שוטה וקטן) ד) מה עשה זה שמסר להם את הבעירה ? ("גרמא". "גרם" שהחרש שוטה וקטן ישרפו את החיטים)

42. וממילא מדוע הוא "פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים" ?

"המבעית את חבירו":

43. א) מה המקרה, ב) מה המעשה שבגללו חבירו נהיה חרש, (הבהלה שחבירו נבהל גרמה לו להיות חרש) ג) מי עשה את המעשה שבגללו חבירו נהיה חרש ? (האדם שנהיה חרש נבהל וגרם לעצמו להיות חרש) ד) מה עשה זה שהבהיל את חבירו ? (גרמא. "גרם" שחבירו יבהל ויעשה מעשה שבגללו הוא ייהפך להיות חרש)

44. ומדוע הוא "פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים" ?

"נשברה כדו ברשות הרבים ולא סילקה, נפלה גמלו ולא העמידה":

45. מה המקרה ? (אדם הלך ברשות הרבים כשכדו על כתיפו, האדם נתקל והכד נפל ממנו והתנפץ ברשות הרבים, או שהגמל שלו נפל ומת ברשות הרבים. והיות ושברי הכד או נבילת הגמל הם שלו, חובה עליו לפנותם מרשות הרבים כדי שבני אדם לא יתקלו בהם ויניזקו. הוא לא קיים את חובתו והוא לא פינה אותם מרה"ר ואדם נתקל בהם וניזוק)

46. מדוע הוא "פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים"? (הוא לא עשה את המכשול בכונה. [הגמרא שם מסבירה בהרחבה את הדברים])

תירוץ הגמרא מדוע רבי יהושע לא הזכיר את חמשת המקרים האלו:

47. מדוע רבי יהושע לא הזכיר בברייתא גם את חמשת המקרים האלו והוא הזכיר בברייתא רק ארבעה מקרים? (בארבעת המקרים שהוא הזכיר בברייתא יש "חידוש" שהוא חייב "בדיני שמים", היות ויש לו תירוץ מדוע הוא עשה את המעשה שהוא עשה)

48. "הפורץ גדר בפני בהמת חבירו": (א) מה טענתו, מדוע הוא צודק שהוא שבר את הגדר? (היות שהיא הייתה "רעועה" והיא יכולה הייתה ליפול על בני אדם) (ב) ומדוע רבי יהושע לא מקבל את טענתו והוא מחדש ואומר שהוא כן חייב "מדיני שמים", ע"כ שהבהמה ברחת ונאבדה בגללו? (היות ולפני שהוא שבר את הגדר, היה עליו לומר לבעלים שישמור על בהמתו וכך היא לא תברח ותאבד)

49. "הכופף קמתו של חבירו בפני הדליקה", לפי פירוש א': (א) מה טענתו, מדוע הוא צריך להיות פטור "מדיני שמים"? (כשכופפת את החיטים לא ידעתי שתבוא רוח "שאינה מצויה" והחיטים ישרפו) (היית צריך לחשוב שאולי תבוא רוח "שאינה מצויה" והחיטים ישרפו)

50. "הכופף קמתו של חבירו בפני הדליקה", לפי פירוש רב אשי: (א) מה טענתו, מדוע הוא צודק שהוא כיסה את החיטים בסדין וממילא הוא צריך להיות פטור "בדיני שמים"? (התכוונתי להציל את החיטים משריפה על ידי הכיסוי בסדין) (ב) ומדוע רבי יהושע לא מקבל את טענתו, והוא כן מחייב אותו בדיני שמים? (היה עדיף שלא תכסה את החיטים וכך אם הם ישרפו מדליק האש ישלם עליהם לבעל החיטים, יותר מאשר לכסות אותם בסדין שזה לא וודאי יציל את החיטים מלהישרף, ואם הם כן ישרפו, האדם שהדליק את האש יהיה פטור בגללך, ותגרום נזק לבעל התבואה)

51. "השוכר עדי שקר": (א) מה טענתו, מדוע הוא צריך להיות פטור "מדיני שמים"? (לא ידעתי שעדי השקר ישמעו לי ויעידו עדות שקר: "דברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעין", וממילא לא התכוונתי ברצינות כששכרתי אותם שהם יעידו את עדות השקר, ולכן אין לי אחריות על כך שהם כן העידו את עדות השקר וב"ד חייבו בגללם את אותו אדם לשלם כסף שהוא לא היה חייב באמת לשלם אותו, ואני אמור להיות פטור אפילו "בדיני שמים") (ב) מדוע רבי יהושע לא מקבל את טענתו והוא כן מחייב אותו בדיני שמים? (היות ושילמת להם כסף שהם יעידו עדות שקר, אתה גרמת להם שהם ישמעו לך ולא לקב"ה, והם כן העידו את עדות השקר)

52. "היודע עדות לחבירו ואינו מעיד לו": (א) מה טענתו, מדוע הוא צריך להיות פטור "מדיני שמים"? (ב) מדוע רבי יהושע לא מקבל את טענתו והוא כן מחייב אותו בדיני שמים? (היית צריך לבוא ולהעיד היות והיית צריך לחשוב שבגלל שתמא ותעדי בתדין יחייב את ראובן להישבע, ואם הוא שקרן הוא יפחד להישבע לשקר, והוא ישלם את ההספק שהוא חייב, לשמעון)

שאלות חזרה "פרק הכונס" דף נ"ו ע"א ע"ב

נפרצה בלילה – מסרה לרועה

1. "נפרצה בלילה פטור": (א) מאיזה דבר הוא פטור? (מכך שבהמתו יצאה ואכלה פירות בשדה אחר) (ב) מדוע הוא פטור? (הוא לא אשם שהכותל נפרץ, ולכן הוא לא אשם בכך שבהמתו יצאה ואכלה בשדה אחר)
2. (א) מה הפירוש "נפרצה"? (הכותל נפל) (ב) והאם כתוב במשנה מפורש, איך הכותל נפרץ? (לא)
3. (א) מה הפירוש: (א) "חתרה" (הבהמה חפרה מתחת לכותל, והכותל נפל) (ב) "לא חתרה"? (הכותל נפל למשל על ידי "הרוח")
4. (א) מה הפירוש: (א) "כותל בריא"? (כותל שיכול לעמוד "ברוח מצויה" [או בפני נזק אחר שמצוי שבגללו הכותל יפול]) (ב) "כותל רעוע"? (כותל שלא יכול לעמוד בפני "רוח מצויה", וכשתבוא רוח "מצויה" הכותל עלול ליפול)

דינו של רבה:

5. לרבה אם הכותל נפרץ: (א) מתי הוא יהיה "פטור"? ("בחתרה") (ב) ומתי הוא יהיה חייב? ("בלא חתרה" – אלא הכותל נפל למשל על ידי הרוח)
6. מדוע "בחתרה" הוא יהיה פטור? (כי לא מצוי שבהמה תחפור מתחת לכותל וממילא הבעלים לא היה צריך לשמור שהבהמה לא תוכל לחפור מתחת לכותל [ולמשל לעשות שריצפת הדיר תהיה מקרשים], היות והבעלים לא צריך לשמור את בהמתו מנזקים "שאינם מצויים")
7. ומדוע "בלא חתרה" והכותל יפול על ידי הרוח הוא יהיה חייב? (כי הוא אשם בכך שהכותל נפל ע"י הרוח וע"כ הבהמה יצאה והזיקה)

קושיית הגמרא על דברי רבה, והוכחה שרבה לא אמר: "חתרה – פטור", "לא חתרה – חייב":

8. מדוע לא יתכן שרבה דיבר במקרה שהוא שמר על בהמתו בכותל "בריא":
 (א) כששמר על בהמתו על ידי כותל "בריא", האם הוא שמר עליה שמירה טובה?
 (ב) כשהכותל היה "בריא", והבהמה "חתרה" – חפרה מתחת לכותל והפילה אותו: האם זה נחשב ל"אונס" או ל"פשיעה"? ("אונס": היות ובהמה לא רגילה "לחתור")
 (ג) ולכן, ב"חתרה" מתחת לכותל "בריא", האם הוא חייב או פטור? ("פטור")
 (ד) כששמר על בהמתו על ידי כותל "בריא", האם הכותל יכול ליפול על ידי רוח "מצויה" או רק על ידי רוח "שאינה מצויה"? (רק ע"י רוח שאינה מצויה)
 (ה) כששמר על בהמתו על ידי כותל "בריא", והכותל נפל על ידי הרוח ("לא חתרה"): על ידי איזו רוח הכותל "הבריא" נפל? ("שאינה מצויה")
 (ו) איזה "סוג נזק" נחשב נפילת כותל "בריא", על ידי רוח "שאינה מצויה": "אונס" או "פשיעה"?
 (ז) ממילא, כשהכותל "הבריא" נפל ע"י רוח "שאינה מצויה" ("לא חתרה"): האם הוא חייב או פטור?
9. לסיכום: כששמר על בהמתו בכותל בריא מה הדין כשהכותל נפל על ידי: (א) חתרה? (ב) לא חתרה – והכותל הבריא נפל על ידי רוח "שאינה מצויה"? (בשניהם פטור, היות ושני המקרים נחשבים לאונס)
10. מה רבה פסק ב: (א) חתרה (ב) לא חתרה? (חתרה – פטור, לא חתרה – חייב)
 ואם כן, בגלל איזה דין שרבה אמר, אי אפשר להסביר שרבה דיבר בכותל "בריא"?

מדוע אי אפשר להסביר שרבה, דיבר במקרה שהוא שמר על בהמתו בכותל "רעוע":

11. "תחילתו בפשיעה וסופו באונס":

- (א) כשהבעלים שמר על בהמתו בכותל "רעוע", האם זה נחשב שהוא שמר על בהמתו שמירה טובה? (לא).
הכותל יכול ליפול ברוח "מצויה" והבהמה עלולה ללכת ולהזיק)
- (ב) כשהכותל "רעוע" והבהמה "חתרה" מתחת לכותל והפילה אותו, מדוע הכותל נפל? (מדובר שבגלל שהכותל היה "רעוע" חתירת הבהמה מתחתיו הפילה אותו, ואילו הכותל היה "בריא" חתירת הבהמה מתחתיו לא היתה מפילה אותו)
- (ג) כותל "רעוע": (א) האם מצוי שהוא יפול ע"י "רוח מצויה", (ב) האם מצוי שהכותל יפול ע"י שהבהמה "תחתור" מתחתיו? (מצוי שיפול: על ידי רוח "מצויה". לא מצוי שיפול: על ידי שהבהמה "תחתור" מתחתיו, דאין דרך בהמה לחתור)
- (ד) כשהבהמה "חתרה" והפילה את הכותל דווקא בגלל שהוא היה "רעוע": (א) מהי הסיבה שנאמר שהבעלים אשם בכך שהבהמה הפילה את הכותל וממילא הוא יהיה חייב בנזק של הבהמה, (ב) ומהי הסיבה שנאמר שהוא לא אשם בכך שהבהמה הפילה את הכותל וממילא הוא יהיה פטור בנזק שהבהמה תעשה? (הסיבה שהוא יהיה חייב: השמירה שלו על הבהמה הייתה בפשיעה, בכך שהוא שמר עליה בכותל "רעוע" שעלול ליפול ברוח "מצויה", ופשיעה זו היא שהוא שמר על הבהמה בכותל "רעוע" היא זו שגרמה שחתירת הבהמה תפיל את הכותל הרעוע [כי אם הכותל היה "בריא" הוא לא היה נופל על ידי חתירת הבהמה] ואפילו שחתירת הבהמה מתחת לכותל נחשב ל"אונס" - היות ואין דרך הבהמה "לחתור", אבל היות והאונס נגרם בגלל הפשיעה [הפלת הכותל על ידי החתירה שזה נחשב ל"אונס", נגרמה בגלל הפשיעה – שמירת הבהמה בכותל "רעוע"], לכן הבעלים יהיה חייב. הסיבה שהוא יהיה פטור: היות ובפועל חתירת הבהמה מתחת לכותל נחשב ל"אונס")

(ה) ממילא איזה "סוג נזק" נחשב הפלת הכותל הרעוע על ידי שהבהמה "חתרה" מתחתיו? ("תחילתו בפשיעה וסופו באונס")

(ו) מה הפירוש "תחילתו בפשיעה וסופו באונס"? (אדם צריך לשמור על בהמתו מכל סוגי האפשרויות שבהם היא עלולה לצאת מהדיר וללכת ולהזיק בשדות אחרים. כאן מדובר שהבעלים שמר על הבהמה מסוג נזק אחד [מיציאה ע"י חתירה מתחת הכותל והפלתו. היות והבהמה לא אמורה לחתור מתחת הכותל וממילא היא לא אמורה להפיל את הכותל ע"י חתירה והיה מותר לו שריצפת הדיר תהיה מחול] ולא שמר את בהמתו מסוג נזק אחר [הכותל היה רעוע והוא עלול ליפול ע"י "רוח מצויה"]. המקרה שהיה הוא שהבהמה יצאה והזיקה מהאפשרות שבה היא הייתה שמורה [היא חתרה מתחת הכותל והפילה אותו ויצאה והזיקה בשדה אחר] אמנם אם הוא היה שומר על הבהמה מכל סוגי האפשרויות שבהם היא עלולה לצאת ולהזיק [דהיינו שהוא היה שומר עליה בכותל "בריא"] לא היה קורה ה"אונס" [הכותל לא היה נופל גם אם הבהמה הייתה חותרת מתחתיו, היות והכותל היה "בריא"] וממילא נמצא שהאונס קרא בגלל הפשיעה. "תחילתו בפשיעה": השמירה על הבהמה היתה בפשיעה [שמירת הבהמה בכותל "רעוע" שמצוי שהוא יפול ברוח "מצויה"] "וסופו באונס": הנזק שקרה, קרה באונס, [הפלת הכותל על ידי "חתירה"]. ומדוע האונס כאן, שונה מכל אונס אחר? היות וכאן מדובר שהנזק שקרה באונס נגרם על ידי הפשיעה בשמירה, כי אילו הוא לא היה פושע בשמירה והוא היה מניחה בכותל "בריא" הכותל הבריא לא היה נופל על ידי חתירת הבהמה)

(ז) מה הדין ב"תחילתו בפשיעה וסופו באונס"? (מחלוקת אם "פטור" או "חייב")

(ח) מה נפסק להלכה? (כמ"ד "חייב")

12. שמר על בהמתו בכותל "רעוע" והכותל נפל ברוח "מצויה" ["לא חתרה"] והבהמה יצאה ואכלה בשדה אחר:

(א) איזה סוג נזק זה (פשיעה) (ב) והאם הוא חייב או פטור? (חייב)

13. שמר על בהמתו בכותל "רעוע" והכותל נפל על ידי שהבהמה "חתרה" מתחתיו ודווקא בגלל שהכותל היה "רעוע"

הוא נפל בחתירת הבהמה: כשהבהמה יצאה והזיקה, איזה "סוג נזק" זה נחשב? ("תחילתו בפשיעה וסופו באונס")

[אונס בגלל הפשיעה] (ב) והאם הוא חייב או פטור? (מחלוקת, ונפסק להלכה שהוא חייב)

14. לסיכום: כששמר על בהמתו בכותל "רעוע", מה הדין כשהכותל נפל על ידי: א) "חתרה" ב) "לא חתרה" – והכותל נפל ברוח "מצויה"? (בשניהם – חייב, היות וחתרה בכותל רעוע נחשב ל"אונס בגלל הפשיעה" שנפסק להלכה שחייב. ובלא חתרה – והכותל נפל על ידי רוח "מצויה" – זה נחשב לפשיעה שחייב)

15. ומה רבה פסק ב: א) חתרה ב) לא חתרה? (חתרה – פטור, לא חתרה – חייב)

16. ואם כן, בגלל איזה דין שרבה אמר, אי אפשר להסביר שרבה דיבר בכותל "רעוע"?

17. לסיכום: אם בכותל "בריא" הוא "פטור" בין ב"חתרה" ובין ב"לא חתרה", ואם בכותל "רעוע" הוא "חייב" בין ב"חתרה" ובין ב"לא חתרה", אם כן האם יתכן שרבה יגיד "חתרה – פטור", "לא חתרה – חייב"? (לא)

הסבר הגמרא את המשנה באיזה מקרה אומרת המשנה: "נפרצה בלילה פטור":

18. "נפרצה בלילה פטור": א) באיזה "סוג כותל" הוא שמר עליה: "בריא" או "רעוע", ב) ומה ההוכחה שהמשנה מדברת בכותל "בריא" (מכך שהוא "פטור" ג) והאם זה משנה אם הכותל הבריא נפל על ידי "חתרה" או על ידי "לא חתרה" – והכותל הבריא נפל על ידי רוח "שאינה מצויה"? (לא. שניהם נחשבים ל"אונס" ובשניהם הוא יהיה פטור לפי המשנה)

הסבר הגמ', על איזה מקרה במשנה, רבה דיבר מה יהיה בו הדין ב"חתרה":

19. את איזה דין במשנה רבה בא להסביר? ("הניחה בחמה ויצתה והזיקה חייב")

20. כשבהמה נמצאת בדיר "בחמה", מה היא תנסה לעשות? (היא תעשה כל מאמץ לצאת מהדיר, למקום מוצל)

21. בדרך כלל באיזו צורה הבהמה תנסה לצאת מהדיר שיש בו עליה חמה? (היא תנסה לדחוף ולהפיל את הגדר או לדחוף את הדלת, וזה נקרא כאן במילים של הגמרא: "לא חתרה")

22. ממילא אם הבעלים מניחה בדיר שיש בו חמה: איזו שמירה הוא חייב לעשות כדי שהבהמה לא תוכל להפיל את הכותל או לדחוף את הדלת שאז היא תוכל לצאת ולהזיק בשדה אחר? (לעשות שהכתלים והדלת של הדיר יהיו חזקים, שגם אם הבהמה תדחוף אותם בכל הכוח היא לא תצליח להפיל אותם ולצאת ולהזיק)

23. "הניחה בחמה ויצתה והזיקה חייב": אם הבהמה הצליחה להפיל את הכותל של הדיר ("לא חתרה") ולצאת ולהזיק בשדה אחר: א) מה היה החוזק של הכותל של הדיר? (הבעלים הניחה בדיר שהדלת שלו הייתה יכולה ליפול ע"י שהבהמה תדחוף אותה בכוח כדי לצאת מהדיר שיש בו חמה) ב) וממילא איזה "סוג נזק" נחשב יציאת הבהמה מהדלת שהיא הפילה – ואכילתה אח"כ בשדה אחר? ("פשיעה" ג) ממילא כשהמשנה פסקה "הניחה בחמה ויצתה והזיקה חייב": האם המשנה דיברה שהוא חייב ב"לא חתרה"? (כן. ב"לא חתרה" והבהמה הפילה את הדלת היות והיא דחפה אותו בכל כוחה נחשב ל"פשיעה")

האם מצוי שהבהמה "לחתור" מתחת לכותל כדי לצאת מהדיר שיש בו חמה:

24. אם לא מצוי שהבהמה תנסה "לחתור" מתחת לכותל, כדי לצאת מהדיר שיש בו חמה, ובכל אופן היא "חתרה" מתחת לכותל והיא יצאה והזיקה: איזה "סוג נזק" זה נחשב? ("תחילתו בפשיעה וסופו באונס") (ע"י בשיטה מקובצת בשם הרא"ה ביאורו בהרחבה על קטע זה)

25. מה חידש רבה: א) האם זה "מצוי" שהבהמה תנסה "לחתור" מתחת לכותל כדי לצאת מהדיר שיש בו חמה, ומדוע, ב) וממילא, איזה "סוג נזק" נחשב "חתרה" בדיר שיש בו חמה? ("פשיעה")

26. ממילא, אם הבהמה תנסה לצאת מהדיר כשיש בו חמה, איזו שמירה הוא צריך לשמור עליה? (א. שהגדר והדלת יהיו חזקים שהיא לא תוכל לדחוף ולהפיל אותם ב. שהרצפה של הדיר לא תהיה מאדמה, כדי שהיא לא תוכל לחפור)

"הוציאו ליסטים ליסטים חייבין":

27. בהווה אמינא: איך הליסטים הוציאו אותה מהדיר? (משכו אותה בידיים שלהם והוציאו אותה מהדיר)

28. מה הקשתה על כך הגמרא, מדוע זה פשוט שהליסטים אחראים לשמור על הבהמה שהיא לא תזיק?

29. תירוצ א': איך הליסטים הוציאו אותה מהדיר, ומדוע זה חידוש שהם נהיו אחראים על השמירה עליה ?

30. רב יוסף: איך הליסטים הוציאו אותה מהדיר, ומדוע זה חידוש שהם נהיו אחראים על השמירה עליה ?

"המעמיד בהמת חבירו על קמת חבירו חייב"

31. בהוה אמינא: איך הוא העמיד את הבהמה על קמת חבירו ? (בידיים. הכניס אותה בידיו לשדה חבירו)

32. מה הקשתה על כך הגמרא, מדוע זה פשוט שהוא יהיה חייב על כך שהבהמה אכלה את קמת חבירו ?

33. תירוצ א': איך הוא העמיד את הבהמה על קמת חבירו, ומדוע זה חידוש שהוא חייב לשלם על כך שהיא אכלה

את הקמה ?

34. רב יוסף: איך הוא העמיד את הבהמה על קמת חבירו, ומדוע זה חידוש שהוא חייב לשלם על כך שהיא אכלה את

הקמה ?

שאלות חזרה "פרק הכונס" דף נ"ו ע"ב

מסרה לרועה – החזירה למקום

"שומר שמסר לשומר":

1. מה המקרה ?
2. האם הבעלים הסכים לשומר הראשון, למסור את הבהמה לשמירה לשומר השני ?
3. אצל איזה שומר קרה הנזק ?
4. אם יקרה נזק לבהמה אצל השומר השני, האם השומר הראשון יהיה חייב לשלם את הנזק לבעלים ? (מחלוקת: יש מ"ד שסובר "שומר שמסר לשומר פטור" - השומר הראשון פטור, ואילו רבא סובר: "שומר שמסר לשומר חייב" - השומר הראשון חייב)
5. (א) "שומר שמסר לשומר – חייב": מי חייב, (ב) "שומר שמסר לשומר – פטור": מי פטור ?
6. רבא סובר "שומר שמסר לשומר חייב", מדוע השומר הראשון חייב על הנזק שקרה אצל השומר השני ? (היות והוא מסר את הבהמה לשמירה לשומר השני בלי רשות הבעלים [רש"י מרחיב בביאור הדברים – לא נאמר בכיתה])
7. מ"ד שסובר "שומר שמסר לשומר – פטור": מדוע השומר הראשון פטור על הנזק שקרה אצל השומר השני ? (היות והוא מסר אותה לשמירה לאדם אחראי, ממילא הוא הפסיק להיות אחראי על השמירה של הבהמה)

לשון א' בפירוש המשנה: "מסרה לרועה נכנס הרועה תחתיו":

ההסבר מהו המקרה שעליו המשנה מדברת וראיה שהמשנה סוברת "שומר שמסר לשומר – פטור":

8. "מסרה לרועה נכנס הרועה תחתיו":
  - (א) איזה דין המשנה אומרת ? (אדם היה אחראי על שמירת הבהמה, אם הוא ימסור אותה לרועה לשמירה, הוא יפסיק להיות האחראי על שמירת הבהמה, והבהמה תהיה מעשיו באחריות הרועה)
  - (ב) מי הם האנשים שיש להם אחריות על שמירת בהמה, ולמי יתכן שהם יעבירו את הבהמה לשמירה ? (שתי אפשרויות: א. "הבעלים" שיש לו אחריות לשמור על בהמתו שהיא לא תזיק לאחרים והבעלים העבירו את הבהמה לשמירה, לשומר ב. "השומר", והוא יעביר את הבהמה לשמירה "לשומר אחר")
  - (ג) מדוע אי אפשר לפרש שהפירוש "מסרה לרועה נכנס הרועה תחתיו" הוא: אם "הבעלים" מסר את בהמתו לרועה, הבעלים מפסיק להיות האחראי על שמירת בהמתו, והרועה נהיה אחראי במקומו ? (היות ודין זה כתוב כבר במשנה אחרת, והמשנה לא תכתוב את אותו דין פעמיים)
  - (ד) אם כן: מהי האפשרות היחידה להסביר את המשנה - על איזה אדם המשנה מתכוונת שאם הוא מסר את הבהמה לשמירה לאדם אחר, הוא מפסיק בגלל זה להיות האחראי על שמירת הבהמה והאדם שאליו הוא מסר את הבהמה לשמירה נהיה אחראי במקומו על שמירת הבהמה ? (על "השומר". שאם הבעלים מסר את בהמתו לשמירה - לשומר, והשומר הראשון הלך בתוך תקופת השמירה ומסר את הבהמה לשמירה לשומר אחר - בלי רשות הבעלים, אומרת המשנה שמכאן ואילך "נכנס הרועה תחתיו" - הבהמה הפסיקה להיות באחריות השומר הראשון והיא נהיתה באחריות השומר השני [אפילו שהבעלים לא הסכים לשומר הראשון למסור את הבהמה לשמירה, לשומר השני] היות והמשנה סוברת: "שומר שמסר לשומר פטור")
  - (ה) ממילא איזו ראיה יש: שהמשנה סוברת: "שומר שמסר לשומר פטור", או "שומר שמסר לשומר חייב" ?
  - (ו) אם המשנה סוברת, שומר שמסר לשומר "פטור": על איזה אמורא ישנה תיובתא ?

דחיית הראיה, אפשר לפרש את המשנה שהיא סוברת כרבא שסובר "שומר שמסר לשומר חייב":

9. (א) האם מותר לרועה למסור את הבהמה שהוא שומר עליה, לתלמידו הרועה, על אף שהבעלים לא נתן לו רשות מפורשת לכך, (ב) ומדוע?

10. (א) איזו אפשרות נוספת יש, לאדם שהבהמה נמצאת באחריותו, וגם רבא מודה שכאשר הוא ימסור את הבהמה לשמירה לשומר אחר, הבהמה תפסיק להיות באחריותו והיא תיהפך להיות באחריות השומר השני? (הרועה המומחה, שימסור את הבהמה לשמירה לברזיליה – לתלמידו הרועה) (ב) ומדוע גם רבא "שסובר שומר שמסר לשומר חייב", כאן הוא יודה שהבהמה תהיה רק באחריותו של השומר השני ולא של השומר הראשון? (ג) אם כן, לרבא: מה הפירוש "מסרה לרועה נכנס הרועה תחתיו": א. מי מסרה לרועה, ב. מיהו הרועה, (ג) מדוע הרועה נכנס תחתיו (ה) ואם כן, לרבא: מה המשנה תסבור במקרה שהשומר הראשון ימסור את הבהמה לשמירה לאדם אחר – ולא לתלמידו: מי אחראי על שמירת הבהמה, השומר הראשון או השומר השני?

לשון ב' בפירוש המשנה "מסרה לרועה נכנס הרועה תחתיו":

11. ראיה שהמשנה סוברת "שומר שמסר לשומר חייב":

(א) מה הפירוש "מסרה לרועה", (ב) מה הפירוש "מסרה לאחר"?
(ב) א. לפי זה המשנה שכותבת "מסרה לרועה – נכנס הרועה תחתיו": באיזה מקרה המשנה סוברת שהשומר השני נכנס תחתיו של השומר הראשון, ב. ומדוע?
(ג) אם המשנה הייתה סוברת "שומר שמסר לשומר – פטור": מדוע עדיף היה שהמשנה תכתוב: "מסרה לאחר נכנס האחר תחתיו" יותר מאשר שהיא תכתוב: "מסרה לרועה נכנס הרועה תחתיו"? (היות ו"מסרה לאחר נכנס האחר תחתיו" זה חידוש יותר גדול שהאחר נכנס תחתיו, שאפילו שהבעלים לא הסכים לו למסור את הבהמה לשמירה לשומר השני בכל אופן השומר הראשון הפסיק להיות האחראי על שמירת הבהמה, משא"כ כשהרועה מסר את הבהמה לשמירה ל"תלמידו הרועה", שהבעלים כן מסכים לרועה למסור את הבהמה לשמירה לתלמיד שלו, שאז זה "חידוש קטן" שהרועה המומחה מפסיק להיות האחראי ועדיף היה שהמשנה תכתוב "חידוש גדול" שמסרה לאחר נכנס האחר תחתיו, יותר מאשר שהמשנה תכתוב "חידוש קטן" שמסרה לרועה נכנס הרועה תחתיו)
(ד) וממילא: אם המשנה היתה סוברת שגם אם השומר הראשון ימסור את הבהמה לשמירה "לאחר" – לאדם שהוא לא תלמידו, השומר הראשון יפסיק להיות האחראי על שמירת הבהמה: איזה דין היה צריך להיות כתוב במשנה? ("מסרה לאחר נכנס האחר תחתיו")
(ה) וממילא, מכך שהמשנה כתבה "מסרה לרועה" והיא לא כתבה "מסרה לאחר נכנס הרועה תחתיו": איזו ראיה יש? (דווקא "מסרה לרועה" – נכנס הרועה תחתיו" ואילו "מסרה לאחר" – אין האחר נכנס תחתיו", היות והמשנה סוברת: "שומר שמסר לשומר חייב")

12. דחיית הראיה: אפשר להסביר את המשנה שהיא סוברת "שומר שמסר לשומר פטור":

(א) מה המשנה תסבור ב"מסרה לאחר": האם האחר נכנס תחתיו היות והמשנה סוברת: שומר שמסר לשומר "פטור", או שאין האחר נכנס תחתיו היות והמשנה סוברת שומר שמסר לשומר "חייב"?
(ב) אם גם "במסרה לאחר" המשנה סוברת "שהאחר נכנס תחתיו", אם כן מדוע המשנה לא כותבת: "מסרה לאחר נכנס האחר תחתיו" (והיא כתבה "מסרה לרועה נכנס הרועה תחתיו")? (היות והמשנה מעדיפה כשהיא באה להגיד דין, שהשומר השני נהיה אחראי במקום השומר הראשון, להביא דוגמא של מקרה "מצוי" ולא להביא דוגמא של מקרה "שאינו מצוי". והמקרה המצוי ששומר מוסר את הבהמה לשמירה לשומר שני הוא: "מסרה לרועה" – שהרועה מסר לברזיליה ואילו המקרה שאינו מצוי הוא: "מסרה לאחר" – שהרועה מוסר את הבהמה לשמירה לאדם אחר)

13. **לסיכום:** מדוע המשנה לא כתבה "מסרה לאחר נכנס האחר תחתיו": (א) למ"ד שומר שמסר לשומר "חייב", (ב) למ"ד שומר שמסר לשומר "פטור"? (מ"ד שומר שמסר לשומר "חייב": היות והמשנה סוברת "שומר שמסר לשומר חייב" וממילא במסרה לאחר "אין האחר נכנס תחתיו". מ"ד שומר שמסר לשומר "פטור": היות והמשנה העדיפה לדבר על מקרה מצוי שבו השומר העביר את הבהמה לשמירה לשומר אחר, והמקרה המצוי הוא: "מסרה לרועה")

הערה: המחלוקת בין לשון א' ללשון ב' היא: מהו הפירוש: "מסרה לרועה":

לשון א': הפירוש "מסרה לרועה" הוא, בין אם השומר הראשון מסר "לברזיליה" – לתלמידו הרועה, ובין אם השומר הראשון "מסרה לאחר", וממילא אין ניסיון להביא ראיה מהמילים "מסרו לרועה", האם המשנה סוברת: שומר שמסר לשומר "חייב" או "פטור". אמנם בתחילה הגמ' ניסתה להביא ראיה שהמשנה סוברת "שומר שמסר לשומר פטור", מכך שהגמ' הבינה בהו"א, שישנם רק שתי אפשרויות לאדם שיש לו אחריות על בהמה והוא מעביר את הבהמה לשמירה לשומר אחר, והם: (א) בעלים – שיש לו אחריות לשומר על בהמתו והוא מעביר את בהמתו לשמירה לשומר, (ב) שומר – שמעביר את הבהמה שניתנה לו לשמירה לשומר אחר. וממילא כשהגמרא באה לבאר בלשון א' את המשנה: "מסרה לרועה נכנס הרועה תחתיו", היא פוסלת את אפשרות א' שהמשנה מדברת שהבעלים מסר את בהמתו לשמירה לשומר אחר וממילא בהכרח שהמשנה מדברת על אפשרות ב' שבה השומר הראשון מסר את בהמתו לשמירה לשומר אחר ועל כך אומרת המשנה "נכנס הרועה תחתיו" - שהשומר הראשון הפסיק להיות אחראי על שמירת הבהמה. וממילא יש ראיה שהמשנה סוברת "שומר שמסר לשומר פטור".

דחיית הראיה: ישנה אפשרות שלישית לאדם שמעביר את הבהמה לשמירה לאדם אחר והיא: שהשומר מסר את בהמתו לשמירה ל"תלמידו הרועה", אפשרות שבה גם למ"ד "שומר שמסר לשומר חייב" כאן הרועה המומחה יפסיק להיות אחראי על שמירת הבהמה, היות והבעלים הסכים לו למסור את הבהמה לשמירה לתלמידו הרועה. ואמנם "במסרה לאחר" המשנה תסבור שאין האחר נכנס תחתיו, היות והמשנה סוברת "שומר שמסר לשומר חייב".

לשון ב': הפירוש "מסרה לרועה" הוא: מסר רועה "לברזיליה". ומכך שהמשנה לא אמרה "מסרה לאחר", סימן שהיא סוברת שבמסרה לאחר אין האחר נכנס תחתיו, ויש מכך ראיה שהמשנה סוברת "שומר שמסר לשומר חייב".

דחיית הראיה: המשנה סוברת גם ב"מסרה לאחר" שהאחר נכנס תחתיו, דהמשנה סוברת "שומר שמסר לשומר פטור", ומדוע המשנה לא כתבה "מסרה לאחר נכנס האחר תחתיו"? היות והמשנה העדיפה לכתוב את המקרה המצוי והוא "מסרה לרועה".

מחלוקת אם "שומר אבידה" דינו כשומר חנינם או כשומר שכר:

14. שומר אבידה, איזה שומר הוא נחשב?

15. לגבי איזה דבר זה משנה לנו אם שומר אבידה נחשב לשומר חנינם או לשומר שכר?

16. מה הטעם של רבה שהוא סובר: "שומר אבידה" כשומר חנינם דמי?

17. מהו ההסבר הראשון, מדוע רב יוסף סובר: "שומר אבידה" כשומר שכר דמי?

18. מהו ההסבר השני, מדוע רב יוסף סובר: "שומר אבידה" כשומר שכר דמי? (ההסבר השני הוא: הסיבה ששומר חנינם

התורה פטרה אותו מגניבה ואבידה היא: היות והוא מסכים "מרוצונו" לשמור על הפיקדון ואם נחייב אותו בגניבה ואבידה הוא לא יסכים לשמור על הפיקדון, ואילו כאן בשומר אבידה, שומר האבידה חייב לשמור על הפיקדון וממילא אין לו את הדין הרגיל של שומר חנינם שפטור מגניבה ואבידה. [אפילו שגם "שומר אבידה" שומר בחינם, יש לו דין של "שומר שכר"]])

שאלות חזרה "פרק הכונס" דף נ"ו ע"ב – נ"ז ע"א

החזירה למקום – איתיביה לא אם אמרת

ראיית רב יוסף ששומר אבידה "שומר שכר" הוא, ודחיית רבה את הראיה:

"החזירה למקום שיראנה אינו חייב לטפל בה":

1. "החזירה": (א) מי החזיר, (ב) את מה הוא החזיר ?
2. מה הפירוש "למקום שיראנה" ? (שומר אבידה לא צריך להודיע לבעלים שהוא החזיר לרשותו את האבידה אלא מספיק שהוא יחזיר את האבידה לרשות המאבד - למקום שהמאבד יראה תוך זמן קצר את האבידה שהחזירו לו)
3. "נגנבה או אבדה חייב באחריותה": איזו סתירה יש בין הרישא לסיפא ?

תירוץ רב יוסף את הסתירה בברייתא, וראיה מהמשנה לשיטתו ששומר אבידה "שומר שכר" הוא:

4. "החזירה למקום שיראנה אינו חייב לטפל בה":

- (א) מהיכן הבהמה נגנבה ? ("ממקום שהחזירה")
- (ב) מדוע השומר פטור מגניבה ואבידה ? (כי הוא סיים להיות "שומר אבידה")
5. "נגנבה או אבדה חייב באחריותה"
- (א) מהיכן הבהמה נגנבה ? (מביתו של שומר האבידה)
- (ב) מדוע הוא חייב בגניבה ואבידה ? (כי היא נגנבה מביתו של "שומר האבידה", והברייתא סוברת ששומר אבידה "שומר שכר" הוא, שחייב בגניבה ואבידה)
- (ג) וממילא, לדברי מי יש ראייה, ועל איזה אמורא יש קושיא ?

תירוץ רבה את הסתירה בברייתא, ודחיית רבה את ראיית רב יוסף:

6. "החזירה למקום שיראנה אינו חייב לטפל בה":

- (א) מהיכן הבהמה נגנבה ? ("ממקום שהחזירה")
- (ב) מתי הוא החזירה "למקום שיראנה" ? ("שחרית")
- (ג) ומדוע זה נחשב שהוא השיב את האבידה למקום שמור ?
- (ד) וממילא, מדוע הוא פטור אם הבהמה תיגנב או תאבד "ממקום שהחזירה" ?
7. "נגנבה או אבדה חייב באחריותה"

(א) מהיכן הבהמה נגנבה ? ("ממקום שהחזירה")

(ב) מתי הוא החזירה "למקום שיראנה" ? ("בצהרים")

(ג) האם היה מותר לו להחזיר את האבידה למקום שיראנה "בצהרים", ב. ומדוע ?

(ד) ממילא אם הבהמה תיגנב או תאבד איזה "סוג נזק" זה נחשב ? ("פשעה")

(ה) וממילא, מדוע הוא חייב כשהבהמה תיגנב או תאבד "ממקום שהחזירה" ? (רבה: אפילו ששומר אבידה נחשב ל"שומר חנם", אבל כאן הבהמה נגנבה או אבדה "בפשעה", ושומר חנם חייב ב"פשעה")

(ו) ומה הברייתא תסבור במקרה שהאבידה תיגנב "מביתו של המוצא" ? ("פטור" מגו"א, היות והברייתא סוברת: שומר אבידה "שומר חנם" הוא שפטור מגניבה ואבידה)

8. שמר על הבהמה ובכל אופן היא "נגנבה או אבדה" איזה "סוג נזק" זה נחשב ? ("גניבה ואבידה")

9. השומר לא שמר על הבהמה והבהמה "נגנבה או אבדה" איזה "סוג נזק" זה נחשב ? ("פשעה")

קושיית רב יוסף לרבה: ישנה ראייה מברייטא ששומר אבידה "שומר שכר" הוא:

"לעולם הוא חייב עד שיחזירנה לרשותו":

19. (א) מי חייב, (ב) באיזה נזק הוא חייב? (שומר אבידה. והוא חייב ב"גניבה ואבידה" – אם האבידה תיגנב ממנו או תאבד)
20. "עד שיחזירנה לרשותו": עד מתי שומר האבידה אחראי על האבידה?
21. וממילא אם האבידה תיגנב או תאבד מביתו של המוצא, האם הוא יהיה חייב ב"גניבה ואבידה"?
22. אם שומר אבידה חייב בגניבה ואבידה: (א) ממילא איזה שומר הוא נחשב, (ב) לאיזה אמורא ישנה ראייה, (ג) ועל איזה אמורא ישנה קושיא?

תירוץ רבה: אין ראייה מכך ששומר האבידה חייב כאן בגניבה ואבידה, ששומר אבידה "שומר שכר" הוא:

23. בהמה שנאבדה, איך היא נאבדה מבעליה? (אנשים בדרך כלל שומרים על בהמתם "שמירה פחותה" – שמירה כזו שלא יהיה מצוי שהבהמה תברח מהרפת, ואמנם בעיקרון היא "יכולה" לברוח מהרפת היות והיא תצטרך להתאמץ בשביל כך. במציאות רוב הבהמות לא מתאמצות ויוצאות מהרפת היות והם רגילות להיות בה, אמנם הבהמה הזו שנאבדה היא בהמה שקשה לה להיות ברפת ולכן היא התאמצה וברחה ממנה והיא נאבדה לבעליה)
24. ממילא, "שומר אבידה" שמוצא בהמה: (א) איזה "סוג בהמה" הוא מצא, (ב) ואיזה "סוג שמירה" הוא צריך לשמור עליה? (מצא בהמה שמתאמצת לברוח מהרפת וממילא צריך לשמור עליה "שמירה מעולה" שהיא לא תוכל לברוח)
25. שומר אבידה, שהבהמה נאבדה ממנו: (א) איזה "סוג שמירה" הוא שמר עליה, (ב) וממילא, איזה "סוג נזק" נחשב אבידת הבהמה ממנו? (שמר עליה "שמירה פחותה" אפילו שהיה צריך לשמור עליה "שמירה מעולה" ולכן אבידת הבהמה ממנו נחשבת ל"פשיעה")
26. וממילא מסביר רבה את הברייטא: (א) הברייטא שמחייבת "שומר אבידה" ב"גניבה ואבידה" על איזה "סוג אבידה" היא מדברת, (בע"ה) (ב) איזו שמירה שומר האבידה צריך לשמור עליה, (ג) איזו שמירה הוא שמר עליה שבגלל זה הבהמה יצאה מהרפת ונאבדה, (ד) ממילא, איזה "סוג נזק" נחשב אבידת הבהמה משומר אבידה, (ה) ולכן אפילו אם "שומר אבידה" נחשב לשומר חנם, מה הסיבה שכאן הוא חייב ב"אבידה"?

קושיית רבה לרב יוסף יש ראייה מברייטא שהברייטא סוברת שומר אבידה "שומר חנם" הוא:

- "השב, אין לי אלא בביתו, בגינתו ובחורבתו מנין? תלמוד לומר תשיבם מכל מקום"
27. הסבר את דברי הברייטא! (לביט) – "פשוט" שאפשר להחזיר את האבידה. לגינתו ולחורבתו – "חידוש" שאפשר להחזיר אליהם את האבידה [ולכן התורה כתבה מילה מיותרת: "תשיבם" לחדש שכן אפשר להחזיר את האבידה לגינתו וחורבתו]
28. לרבה: מדוע לביתו "פשוט" שאפשר להחזיר את האבידה, ולגינתו וחורבתו "חידוש" שאפשר להחזיר את האבידה, מאיזו סיבה הייתי אומר שאי אפשר להחזיר את האבידה "לגינתו ולחורבתו"? (לרבה, מדובר שהגינה והחורבה שמורים "שמירה פחותה" וזהו חידוש שאפשר להחזיר אליהם את האבידה)
29. איזה "סוג שמירה" צריכים לשמור: (א) שומר חנם, (ב) שומר שכר? (שומר חנם: "שמירה פחותה". שומר שכר: "שמירה מעולה")
30. אם כן, מדוע התורה מתירה ל"שומר אבידה" להשיב את האבידה לגינה וחורבה ששמורים "שמירה פחותה"? (כי "שומר אבידה" הוא "שומר חנם" שמספיק לו "שמירה פחותה")
31. וממילא, מה רואים בברייטא שהיא סוברת, ששומר אבידה הוא: "שומר חנם" או "שומר שכר"?

דחיית רב יוסף את הראייה: הברייטא סוברת ששומר אבידה "שומר שכר" הוא:

32. רב יוסף: איזה "סוג שמירה" הגינה והחורבה שמורים, שיותר לשומר אבידה להחזיר אליהם את האבידה, ומדוע? ("שמירה מעולה". היות והברייטא סוברת ששומר אבידה "שומר שכר" הוא, ושומר שכר צריך לשמור "שמירה מעולה")

33. אם הגינה והחורבה שמורים "שמירה מעולה", אם כן מהו החידוש שאפשר להחזיר אליהם את האבידה? ("לא בעיני דעת בעלים")

ראיית אביי שרבי יוחנן סובר ששומר אבידה "שומר חנים" הוא, וממילא קושיא על רב יוסף:

10. מיהו נקרא "גנב" ומיהו לכולי עלמא נקרא "גזלן"? (גנב: מי שמפחד גם מיושבי הבית שממנו הוא גונב, ולכן הוא גונב מהבית כשדיירי הבית לא נמצאים בו או כשהם ישנים. גזלן לכו"ע: ראש הבריונים" שכל האנשים מפחדים ממנו והוא יכול להיכנס לבית בפני אנשים שנמצאים ברחוב ולקחת ממנו דברים)
11. על איזה אדם יש מחלוקת אם הוא נקרא "גנב" או "גזלן", ומדוע? ("ליסטים מזויין". שמיושבי הבית הוא לא מפחד היות ויש לו נשק ומהם הוא יותר חזק, ובכך הוא מצד אחד דומה ל"גזלן", אמנם מצד שני הוא מפחד מאנשי העיר, מהמטרה וכו', ולכן הוא מפחד להיכנס לבית ולגנוב כשאנשים רואים אותו ובכך הוא דומה ל"גנב")
12. "ליסטים מזויין" נחשב לגנב או לגזלן? (אביי: "גזלן". רב יוסף: "גנב")
13. שומר חנים או שכר שישבע ש"ליסטים מזויין" לקח ממנו את הפיקדון, האם הוא יהיה פטור, ומדוע? (פטור, כי השומר לא יכול להתנגד לליסטים מזויין וזה נחשב ל"אונס". ובין שומר חנים ובין שומר שכר פטורים ב"אונס")
14. כמה "סוגי גנבים" יש? (רב יוסף: שני סוגים: א) גנב רגיל, ב) ליסטים מזויין – שדינו כגנב. אביי: "סוג אחד": גנב רגיל [אבל ליסטים מזויין נחשב ל"גזלן"])
15. מהם ארבעת המקרים בשומר שנשבע לשקר, שמדובר בהם כאן בגמרא? (א) שומר חנים שנשבע לשקר שנגנבה על ידי "גנב רגיל", ב) שומר חנים שנשבע לשקר שנגנבה על ידי "ליסטים מזויין", ג) שומר שכר שנשבע לשקר שנגנבה על ידי "גנב רגיל", ד) שומר שכר שנשבע לשקר שנגנבה על ידי "ליסטים מזויין")
16. כדי ששומר שנשבע לשקר ישלם כפל, אלו שני תנאים יש? (א) ישבע לשקר שנגנבה, [ולא למשל ש"נגזלה" או שמתה] ב) ישבע לשקר ויהיה פטור בגלל שבועת השקר)

מתי מתקיימים שני התנאים לחיוב כפל בשבועת שקר - בשומר חנים ובשומר שכר:

17. כשהשומר נשבע לשקר שנגנבה על ידי "גנב רגיל": א) איזה תנאי ודאי התקיים? (התנאי הראשון: נשבע לשקר שנגנבה – היות ו"גנב רגיל" ודאי נחשב לגנב) ב) התנאי השני שהשומר יהיה פטור בשבועת השקר, מתי הוא מתקיים ומתי לא? (תלוי מיהו השומר שנשבע לשקר: אם הוא "שומר חנים", אם כן כשנשבע לשקר שנגנבה על ידי "גנב רגיל" – הוא פטור מגניבה, וממילא התנאי השני התקיים. ואם הוא "שומר שכר", אם כן כשהוא נשבע לשקר שנגנבה על ידי "גנב רגיל" הוא חייב, משום ששומר שכר חייב בגניבה וממילא התנאי השני לא התקיים)
18. כששומר חנים או שכר נשבעים לשקר שנגנבה על ידי "ליסטים מזויין": א) איזה תנאי ודאי התקיים? (התנאי השני: שהשומר יהיה פטור בגלל שבועת השקר, היות ולקחת הפיקדון על ידי "ליסטים מזויין" נחשב ל"אונס" ובין שומר חנים ובין שומר שכר פטורים ב"אונס") ב) התנאי הראשון שהשומר ישבע שנגנבה, האם הוא מתקיים או לא? (תלוי אם ליסטים מזויין נחשב ל"גנב" או ל"גזלן": אם ליסטים מזויין נחשב ל"גנב" אם כן כשהשומר נשבע לשקר שנגנבה על ידי ליסטים מזויין התקיים התנאי הראשון שהשומר ישבע "שנגנבה". ואם ליסטים מזויין נחשב ל"גזלן" אם כן כשהשומר נשבע לשקר שנגנבה על ידי "ליסטים מזויין" זה נחשב שהוא נשבע שהבהמה "נגזלה" ממנו ולא התקיים התנאי הראשון שהוא ישבע לשקר ש"נגנבה")

"הטוען טענת גנב באבידה משלם תשלומי כפל":

34. איזה דין אמר רבי יוחנן? ("שומר אבידה" שנשבע לשקר שנגנבה, ישלם כפל)
35. מדוע לרבי יוחנן "שומר אבידה" שנשבע לשקר שנגנבה, ישלם כפל? (כי התקיימו שני התנאים: א) נשבע שנגנבה, ב) כשהוא נשבע שנגנבה, הוא נהיה פטור)

שיטת אביי בארבעת המקרים מתי השומר שנשבע לשקר ישלם כפל, ומתי לא:

19. לאביי, "ליסטים מזויין" נחשב ל"גנב" או ל"גזלן"? (גזלן)
20. א) שומר חנים שנשבע לשקר שנגנבה על ידי "גנב רגיל": האם התקיימו שני התנאים שנצרכים לחיוב כפל? (כן) ב) שומר חנים שנשבע לשקר שנגנבה על ידי "ליסטים מזויין": האם התקיימו שני התנאים שנצרכים לחיוב כפל? (לא. לאביי, ליסטים מזויין נחשב ל"גזלן", ממילא כאן השומר נשבע שהבהמה נגזלה ממנו)

21. א) שומר שכר שנשבע לשקר שנגנבה על ידי "גנב רגיל": האם התקיימו שני התנאים שנצרכים לחיוב כפל? (לא. "שומר שכר" חייב ב"גניבה ואבידה" וממילא השומר נשבע לשקר, ונהיה חייב) ב) שומר שכר שנשבע לשקר שנגנבה על ידי "ליסטים מזויין": האם התקיימו שני התנאים שנצרכים לחיוב כפל? (לא. לאביי "ליסטים מזויין" נחשב ל"גזלן", ממילא כאן השומר נשבע שהבהמה נגזלה ממנו)

ראיית אביי שרבי יוחנן סובר ששומר אבידה "שומר חנם" הוא, וממילא קושיא על רב יוסף:

22. סיכום שיטת אביי:

- א) לאביי: מתוך ארבעת המקרים, באיזה מקרה השומר ישלם כפל? (במקרה אחד: שומר חנם שנשבע לשקר שנגנבה על ידי "גנב רגיל")
- ב) לאביי: מתוך שני המקרים ששייכים ב"שומר חנם", באיזה מקרה שומר חנם שישבע לשקר ישלם כפל? (כשנשבע שנגנבה על ידי "גנב רגיל")
- ג) לאביי: מתוך שני המקרים ששייכים ב"שומר שכר", האם יש מקרה שבו השומר שכר ישלם כפל? (אין)
36. ממילא לאביי: רק איזה סוג שומר, יתכן שהוא ישלם כפל, ובאיזו טענה?
37. ולכן לאביי: אם ר' יוחנן פסק ש"שומר אבידה", ישלם כפל כשנשבע לשקר ש"נגנבה", בהכרח איזה שומר נחשב "שומר אבידה" לר' יוחנן, ומהי הראיה?
38. ממילא, אם רבי יוחנן סובר ששומר אבידה "שומר חנם" הוא: לדברי מי יש ראייה, ועל מי ישנה קושיא?

דחיית רב יוסף את הראיה: רבי יוחנן סובר ששומר אבידה "שומר שכר" הוא – הקדמה:

שיטת רב יוסף בארבעת המקרים מתי שומר חנם ושכר שנשבעים לשקר, ישלמו כפל:

39. לרב יוסף, "ליסטים מזויין" נחשב ל"גנב" או ל"גזלן"? (גנב)
40. א) שומר חנם שנשבע לשקר שנגנבה על ידי "גנב רגיל": האם התקיימו שני התנאים שנצרכים לחיוב כפל? (כן)
- ב) שומר חנם שנשבע לשקר שנגנבה על ידי "ליסטים מזויין": האם התקיימו שני התנאים שנצרכים לחיוב כפל? (כן. לרב יוסף "ליסטים מזויין" נחשב ל"גנב" וממילא השומר נשבע ש"נגנבה" והוא גם נהיה "פטור" היות וגניבה על ידי "ליסטים מזויין" נחשב ל"אונס" ושומר חנם פטור באונס)
41. א) שומר שכר שנשבע לשקר שנגנבה על ידי "גנב רגיל": האם התקיימו שני התנאים שנצרכים לחיוב כפל? (לא. שומר שכר חייב ב"גניבה" וממילא כאן הוא לא נהיה פטור בגלל שבועת השקר)
- ב) שומר שכר שנשבע לשקר שנגנבה על ידי "ליסטים מזויין": האם התקיימו שני התנאים שנצרכים לחיוב כפל? (כן. לרב יוסף "ליסטים מזויין" נחשב ל"גנב", וממילא הוא נשבע ש"נגנבה" ממנו והוא נהיה פטור דגניבה על ידי ליסטים מזויין נחשב ל"אונס" ושומר שכר פטור באונס)

סיכום שיטת רב יוסף:

42. לרב יוסף: מתוך ארבעת המקרים, באיזה מקרה השומר ישלם כפל? (בשלושה מתוך ארבעת המקרים: א. שומר חנם שנשבע שנגנבה על ידי "גנב רגיל", ב. שומר חנם שנשבע שנגנבה על ידי "ליסטים מזויין", ג. שומר שכר שנשבע שנגנבה על ידי "ליסטים מזויין")
43. לרב יוסף: א) בשני המקרים ששייכים ב"שומר חנם", האם השומר חנם ישלם בהם כפל? (כן. בשני המקרים) ב) מתוך שני המקרים ששייכים ב"שומר שכר", באיזה מקרה השומר שכר ישלם כפל? (בטוען שנגנבה על ידי "ליסטים מזויין")

דחיית רב יוסף את הראיה: רבי יוחנן סובר ששומר אבידה "שומר שכר" הוא:

44. א) לרב יוסף האם יתכן ש"שומר שכר" ישלם כפל ובאיזו טענה?
45. וממילא מסביר רב יוסף את דברי רבי יוחנן: א) רבי יוחנן סובר ששומר אבידה נחשב לשומר... (שומר שכר) ב) שומר האבידה נשבע לשקר שהבהמה נגנבה: על ידי איזה "סוג גנב"? (ליסטים מזויין – שדינו כגנב) ג) אם שומר אבידה נחשב ל"שומר שכר" מדוע הוא פטור כשהוא אומר שהבהמה נגנבה על ידי "ליסטים מזויין", הרי שומר שכר חייב ב"גניבה"? (כאן הגניבה קרתה ב"אונס" ד) ממילא האם נתקיימו שני התנאים שבגללם השומר שנשבע

לשקר ישלם כפל ? (כן. א) הוא נשבע שנגנבה [היות ו"ליסטים מזויין" נחשב ל"גנב"] ב) הוא נהיה פטור היות וגניבה על ידי "ליסטים
מזויין" נחשב ל"אונס" ושומר אבידה שנחשב ל"שומר שכר" פטור באונס)
46. וממילא מדוע אין קושיא מדברי ר' יוחנן על רב יוסף ?

שאלות חזרה "פרק הכונס" דף נ"ז ע"א ע"ב

איתביה לא אם אמרת – נפלה לגינה

1. "ליסטים מזויין" נחשב לגנב או לגזלן ?

2. מהם ארבעת המקרים בשומר שנשבע לשקר, שמדובר בהם כאן בגמרא ? (א. שומר חינו שנשבע לשקר שנגנבה על ידי "גנב רגיל", ב. שומר חינו שנשבע לשקר שנגנבה על ידי "ליסטים מזויין", ג. שומר שכר שנשבע לשקר שנגנבה על ידי "גנב רגיל", ד. שומר שכר שנשבע לשקר שנגנבה על ידי "ליסטים מזויין")

3. כדי ששומר שנשבע לשקר ישלם כפל, אלו שני תנאים יש ? (א. ישבע לשקר שנגנבה, ב. ישבע לשקר ויהיה פטור בגלל שבועת השקר)

מתי מתקיימים שני התנאים לחיוב כפל בשבועת שקר, בשומר חינו ובשומר שכר:

4. כשהשומר נשבע לשקר שנגנבה על ידי "גנב רגיל": (א) איזה תנאי ודאי התקיים ? (התנאי הראשון: נשבע לשקר שנגנבה – היות ו"גנב רגיל" ודאי נחשב לגנב) (ב) התנאי השני שהשומר יהיה פטור בשבועת השקר, מתי הוא מתקיים ומתי לא ? (תלוי מיהו השומר שנשבע לשקר: אם הוא "שומר חינו", אם כן כשנשבע לשקר שנגנבה על ידי "גנב רגיל" – הוא פטור מגניבה, והתנאי השני התקיים. ואם הוא "שומר שכר", אם כן כשהוא נשבע לשקר שנגנבה על ידי "גנב רגיל" הוא חייב, משום ששומר שכר חייב בגניבה וממילא התנאי השני לא התקיים)

5. כששומר חינו או שכר נשבעים לשקר שנגנבה על ידי "ליסטים מזויין": (א) איזה תנאי ודאי התקיים ? (התנאי השני: שהשומר יהיה פטור בגלל שבועת השקר, היות ולקחת הפיקדון על ידי "ליסטים מזויין" נחשב ל"אונס" ובין שומר חינו ובין שומר שכר פטורים ב"אונס") (ב) התנאי הראשון שהשומר ישבע שנגנבה, האם הוא מתקיים או לא ? (תלוי אם ליסטים מזויין נחשב ל"גנב" או ל"גזלן": אם ליסטים מזויין נחשב ל"גנב" אם כן כשהשומר נשבע לשקר שנגנבה על ידי ליסטים מזויין התקיים התנאי הראשון שהשומר ישבע שנגנבה. ואם ליסטים מזויין נחשב ל"גזלן" אם כן כשהשומר נשבע לשקר שנגנבה על ידי "ליסטים מזויין" זה נחשב שהוא נשבע שהבהמה "נגזלה" ממנו ולא התקיים התנאי הראשון שהוא ישבע לשקר ש"נגנבה")

שיטת אב"י בארבעת המקרים מתי השומר שנשבע לשקר ישלם כפל, ומתי לא:

6. לאב"י, "ליסטים מזויין" נחשב ל"גנב" או ל"גזלן" ? (גזלן)

7. (א) שומר חינו שנשבע לשקר שנגנבה על ידי "גנב רגיל": האם התקיימו שני התנאים שנצרכים לחיוב כפל ? (כן) (ב) שומר חינו שנשבע לשקר שנגנבה על ידי "ליסטים מזויין": לאב"י, האם התקיימו שני התנאים שנצרכים לחיוב כפל ? (לא. לאב"י, ליסטים מזויין נחשב ל"גזלן", ממילא כאן השומר נשבע שהבהמה נגזלה ממנו)

8. (א) שומר שכר שנשבע לשקר שנגנבה על ידי "גנב רגיל": האם התקיימו שני התנאים שנצרכים לחיוב כפל? (לא. "שומר שכר" חייב ב"גניבה ואבידה" וממילא השומר נשבע לשקר, ונהיה חייב) (ב) שומר שכר שנשבע לשקר שנגנבה על ידי "ליסטים מזויין": לאב"י, האם התקיימו שני התנאים שנצרכים לחיוב כפל ? (לא. לאב"י "ליסטים מזויין" נחשב ל"גזלן", ממילא כאן השומר נשבע שהבהמה נגזלה ממנו)

9. סיכום שיטת אב"י:

(ד) לאב"י: מתוך ארבעת המקרים, באיזה מקרה השומר ישלם כפל ? (במקרה אחד: שומר חינו שנשבע לשקר שנגנבה על ידי "גנב רגיל")

(ה) לאב"י: מתוך שני המקרים ששייכים ב"שומר חינו", באיזה מקרה שומר חינו שישבע לשקר ישלם כפל ? (כשנשבע שנגנבה על ידי "גנב רגיל")

(ו) לאב"י: מתוך שני המקרים ששייכים ב"שומר שכר", האם יש מקרה שבו השומר שכר ישלם כפל ? (אין)

שיטת רב יוסף בארבעת המקרים מתי שומר חנים ושכר שנשבעים לשקר, ישלמו כפל:

10. לרב יוסף, "ליסטים מזויין" נחשב ל"גנב" או ל"גזלן"? (גנב)
11. א) שומר חנים שנשבע לשקר שנגנבה על ידי "גנב רגיל": האם התקיימו שני התנאים שנצרכים לחיוב כפל? (כן)
ב) שומר חנים שנשבע לשקר שנגנבה על ידי "ליסטים מזויין": לרב יוסף, האם התקיימו שני התנאים שנצרכים לחיוב כפל?
(כן. לרב יוסף "ליסטים מזויין" נחשב ל"גנב" וממילא השומר נשבע ש"נגנבה" והוא גם נהיה "פטור" היות וגניבה על ידי "ליסטים מזויין" נחשב ל"אונס" ושומר חנים פטור באונס)
12. א) שומר שכר שנשבע לשקר שנגנבה על ידי "גנב רגיל": האם התקיימו שני התנאים שנצרכים לחיוב כפל? (לא. שומר שכר חייב ב"גניבה" וממילא כאן הוא לא נהיה פטור בגלל שבועת השקר)
ב) שומר שכר שנשבע לשקר שנגנבה על ידי "ליסטים מזויין": לרב יוסף, האם התקיימו שני התנאים שנצרכים לחיוב כפל?
(כן. לרב יוסף "ליסטים מזויין" נחשב לגנב, וממילא הוא נשבע שהבהמה נגנבה ממנו והוא גם נהיה פטור, דגניבה על ידי ליסטים מזויין נחשב ל"אונס" ושומר שכר פטור באונס)

סיכום שיטת רב יוסף:

13. לרב יוסף: מתוך ארבעת המקרים, באיזה מקרה השומר ישלם כפל? (בשלושה מתוך ארבעת המקרים: א. שומר חנים שנשבע שנגנבה על ידי "גנב רגיל", ב. שומר חנים שנשבע שנגנבה על ידי "ליסטים מזויין", ג. שומר שכר שנשבע שנגנבה על ידי "ליסטים מזויין")
14. לרב יוסף: א) בשני המקרים ששייכים ב"שומר חנים", האם השומר חנים ישלם בהם כפל? (כן. בשני המקרים) ב) מתוך שני המקרים ששייכים ב"שומר שכר", באיזה מקרה השומר שכר ישלם כפל? (בטוען שנגנבה על ידי "ליסטים מזויין")

קושיית אב"י לרב יוסף הברייתא סוברת "ליסטים מזויין" נחשב ל"גזלן":

- "אם אמרת בשומר חנים שכן משלם תשלומי כפל, תאמר בשומר שכר שאינו משלם תשלומי כפל":
15. לאב"י, מה הפירוש: "אם אמרת בשומר חנים שכן משלם תשלומי כפל": מתי שומר חנים משלם כפל? (במקרה אחד, כשהוא נשבע שנגנבה על ידי "גנב רגיל")
16. וממילא לאב"י, מה הפירוש "תאמר בשומר שכר שאינו משלם תשלומי כפל"? (שומר שכר לא יתכן שום מקרה שבו הוא ישלם כפל [בניגוד לשומר חנים שבו יש מקרה אחד שהוא ישלם בו כפל])
17. ממילא מה קשה על רב יוסף, שסובר שליסטים מזויין "גנב" הוא? (שלרב יוסף יתכן ש"שומר שכר" ישלם כפל "בטוען טענת ליסטים מזויין" והרי הברייתא אמרה ששומר שכר לא יתכן שהוא ישלם כפל?)
18. מדוע לפי אב"י הברייתא מובנת? (כי לאב"י שסובר שליסטים מזויין נחשב ל"גזלן" אין מקרה שבו שומר שכר ישלם כפל, לא בטוען שנגנבה על ידי "גנב רגיל" ולא כשטוען שנגנבה על ידי "ליסטים מזויין")
19. ממילא איזו ראייה יש מהברייתא, האם היא סוברת: ליסטים מזויין "גנב הוא" או "גזלן הוא"?

תירוץ רב יוסף: הברייתא סוברת ליסטים מזויין – גנב הוא:

- "אם אמרת בשומר חנים שכן משלם תשלומי כפל, תאמר בשומר שכר שאינו משלם תשלומי כפל":
20. לרב יוסף מה הפירוש "אם אמרת בשומר חנים שכן משלם תשלומי כפל": מתי שומר חנים משלם כפל? (בשני מקרים: כשנשבע לשקר שנגנבה: א) על ידי "גנב רגיל", ב) על ידי "ליסטים מזויין")
21. ממילא, מה הפירוש "תאמר בשומר שכר שאינו משלם תשלומי כפל"? (שומר שכר משלם כפל רק במקרה אחד - "בטוען טענת ליסטים מזויין", היות והברייתא סוברת כמוני שליסטים מזויין "גנב הוא" [בניגוד לשומר חנים שמשלם תשלומי כפל בשני מקרים])
22. וממילא, האם יש קושיא מהברייתא על רב יוסף שסובר: ליסטים מזויין "גנב הוא"?

קושיית אב"י על רב יוסף: יש ראייה שהברייתא סוברת "ליסטים מזויין" – "גזלן":

"ונשבר או מת":

23. א) על איזה שומר הפסוק מדבר, ב) באיזה "סוג נזק" הפסוק מדבר?
24. "שואל", איזה סוג נזק כתוב בתורה מפורש שהוא חייב בו ואיזה סוג נזק לא כתוב בתורה מפורש בתורה אם הוא חייב בו?
25. מהיכן לומדים ששואל חייב "בגניבה ואבידה"?

26. מה הצורה של הקל וחומר שממנו לומדים ששואל חייב "בגניבה ואבידה"? (דבר שהוא קל בדין אחד ובכל אופן הוא חמור בדין שני, ממילא ק"ו, שדבר שהוא חמור בדין האחד שודאי שהוא יהיה חמור בדין השני. [אם שומר שכר שהוא קל בכך שהוא פטור באונס בכל אופן הוא חייב "בגניבה ואבידה", שואל שהוא חמור בכך שהוא חייב "באונס", ודאי שהוא יהיה חייב "בגניבה ואבידה"])

27. מה הצורה שאפשר לפרוץ בה את הקל וחומר? (אם נמצא דבר, שהמלמד – הקל יותר חמור בו מהנלמד החמור. היות ויש כלל בקל וחומר שדווקא אם המלמד הקל הוא תמיד קל מהנלמד החמור, אז אפשר ללמוד, שהחומר שיש אותה במלמד הקל, ודאי שהיא תהיה גם בנלמד החמור. אבל אם במלמד הקל ישנם שתי חומרות ומתוכם חומרא אחת שלא שייך שהיא תהיה בנלמד החמור, וממילא הדבר הקל הוא לא קל לגמרי מהדבר החמור, היות ובדבר הקל ישנה חומרא שאין אותה בדבר החמור, ואנחנו באים ללמוד שהחומרא השניה תהיה גם בדבר החמור, אין אפשרות ללמוד זאת בקל וחומר. ולמשל: אצלינו אנחנו באים ללמוד ש"שואל" שיהיה חייב "בגניבה ואבידה" בקל וחומר מ"שומר שכר". אם הברייתא תסבור "ליסטים מזויין – גנב הוא" ממילא ישנה חומרא בשומר שכר שיתכן שהוא ישלם כפל – בטוען טענת "ליסטים מזויין", ובשואל לא שייכת חומרא זו היות ושואל לא יתכן שהוא ישלם כפל. ממילא היות ויש בשומר שכר חומרא שלא שייכת בשואל אי אפשר ללמוד בקל וחומר שהחומרא הנוספת שיש בשומר שכר שהוא חייב בגניבה ואבידה, תהיה גם בשואל [לא הרחבנו בכתה])

28. מה הפירוש "זהו קל וחומר שאין עליו תשובה"? (אי אפשר לפרוץ את הקל וחומר שממנו לומדים ששואל חייב בגניבה ואבידה מק"ו משומר שכר, היות ושומר שכר הוא קל בכל הדברים משואל ואין שום חומרא בשומר שכר שאין אותה בשואל)

29. לרב יוסף שסובר שליסטים מזויין "גנב הוא":

א) אם כן, "שומר שכר" שישבע לשקר שהפיקדון נגנב ממנו על ידי "ליסטים מזויין" האם התקיימו שני התנאים שצריכים להיות, כדי שהוא ישלם כפל? (כן. נשבע שנגנבה ונהיה פטור, היות וש"ש פטור ב"אונס")

ב) "שואל" שישבע לשקר שהפיקדון נגנב ממנו על ידי "ליסטים מזויין" האם התקיימו שתי התנאים שצריכים להיות כדי שהוא ישלם כפל? (לא. לא התקיים התנאי השני היות ושואל חייב באונס, ממילא כשהוא נשבע לשקר שנגנבה על ידי ליסטים מזויין הוא לא נהיה פטור בגלל שבועת השקר)

ג) אם כן, איזו חומרא יש בשומר שכר שאין אותה בשואל?

ד) וממילא האם אפשר לפרוץ את הקל וחומר שלומדים חייב בגניבה ואבידה בשואל מק"ו משומר שכר?

ה) ואם הברייתא אומרת שאי אפשר לפרוץ את הקל וחומר, האם אפשר לומר שהיא סוברת ליסטים מזויין "גנב הוא"?

ו) ממילא על איזה אמורא ישנה קושיא מהברייתא ומהי הקושיא?

30. לאביי שסובר שליסטים מזויין "גזלן הוא":

א) אם כן, "שומר שכר" שישבע לשקר שהפיקדון נגנב ממנו על ידי "ליסטים מזויין", האם התקיימו שני התנאים שצריכים להיות, כדי שהוא ישלם כפל? (לא. נשבע לשקר שנגזלה ולא שנגנבה)

ב) "שואל" שנשבע לשקר שהפיקדון נגנב ממנו על ידי "ליסטים מזויין", האם התקיימו שני התנאים שצריכים להיות כדי שהוא ישלם כפל? (לא. לא התקיימו שני התנאים היות והוא נשבע שנגזלה והוא גם נהיה חייב, דשואל חייב באונסים)

ג) אם כן, האם יש בשומר שכר חומרא שאין אותה בשואל? (לא)

ד) וממילא, האם מובן מדוע הברייתא אומרת שאי אפשר לפרוץ את הקל וחומר שלומדים ממנו ששואל חייב בגניבה ואבידה מקל וחומר משומר שכר? (מובן)

ה) וממילא האם יש ראייה, האם הברייתא סוברת, ליסטים מזויין "גנב הוא" או "גזלן הוא"?

ו) ולכן לאיזה אמורא ישנה ראייה שהברייתא סוברת כמוהו ועל איזה אמורא ישנה קושיא מדברי הברייתא?

דחיית רב יוסף את הראיה: הברייתא סוברת שליסטים מזויין "גנב הוא":

31. מהם הדינים של שומרים? (האם הם חייבים ב: א. גניבה ואבידה, ב. פשיעה, ג. אונס וכו')

32. כשהתורה אומרת ששואל חייב באונסים ושומר שכר פטור, האם התורה אומרת שבדיני השומרים שואל יותר חמור משומר שכר? (כן)

33. כשהתורה אומרת ששומר שישבע לשקר ישלם כפל כשיתקיימו שני התנאים: א. ישבע שנגנבה, ב. ישבע ויהיה פטור בשבועת השקר: האם זה קשור לדיני השמירה של השומר או שזה עונש לשומר על שבועת השקר?

34. ממילא אומר רב יוסף: האם זה, שיתכן ששומר שכר ישלם כפל כשנשבע לשקר שנגנבה ע"י "ליסטים מזויין", ואילו שואל לא יתכן שישלם כפל, האם זה אומר שהדינים של שומר שכר חמורים בדבר מסויים מהדינים של שואל? (לא)

35. ממילא האם בדיני השמירה יש דבר ש"שומר שכר" חמור בו מ"שואל"?

36. וממילא מדוע אין פירכא על הקל וחומר, גם אם ליסטים מזויין נחשב ל"גנב"?

37. ולכן: האם יש קושיא מדברי הברייתא על רב יוסף שסובר ליסטים מזויין "גנב הוא"?

נסיון האמוראים להביא ראיה, האם הברייתא סוברת שליסטים מזויין "גנב הוא" או "גזלן הוא":

"השוכר פרה מחבירו ונגנבה":

38. "גנב" משלם כפל או לא?

39. "גזלן" משלם כפל או לא?

40. כשהשומר אומר שהיא "נגנבה" האם אנחנו מאמינים לו? (רק אם הוא ישבע)

41. "ואמר הלה הריני משלם ואיני נשבע": מהם שתי האפשרויות שיש בפני השומר, ובאיזו אפשרות הוא בחר?

42. "ואחר כך נמצא הגנב משלם תשלומי כפל לשוכר": מה הדין של הגנב, למי הוא משלם את הכפל, ומדוע?

43. האם "שוכר" נחשב לשומר חינם או לשומר שכר? (מחלוקת רבי יהודה ורבי מאיר)

44. דיוק האמוראים שהברייתא סוברת ליסטים מזויין "גנב הוא": (בהסבר הראשון)

(א) האם הברייתא סוברת ששוכר, דינו כשומר חינם או כשומר שכר?

(ב) היכן כתוב בברייתא שהשוכר פטור כשהוא טוען שהבהמה "נגנבה"?

(ג) אם שוכר דינו כ"שומר שכר", מה קשה? (מדוע השוכר פטור ב"גניבה")

(ד) אם הברייתא אומרת שהשוכר (שדינו כ"שומר שכר") פטור ב"נגנבה", חייבים להסביר שהוא טוען שהיא נגנבה על ידי

"גנב רגיל" או על ידי "ליסטים מזויין"? (ליסטים מזויין) (ב) ומדוע הוא פטור? (היות וגם שומר שכר פטור "באונס")

(ה) "נמצא הגנב", מי הגנב שמצאנו? (ליסטים מזויין. שהרי השוכר נשבע שהיא נגנבה ע"י "ליסטים מזויין")

(ו) "משלם תשלומי כפל" מי משלם כפל? (הגנב שמצאנו שהוא היה "ליסטים מזויין")

(ז) אם ליסטים מזויין משלם כפל, איזו ראיה יש? (שליסטים מזויין – דינו כגנב, שהרי רק "גנב" משלם כפל)

(ח) ממילא, לאיזה אמורא יש ראיה ועל איזה אמורא ישנה קושיא?

דחיית בני הישיבה את הראיה: יתכן שהברייתא סוברת "ליסטים מזויין" גזלן הוא:

45. (א) האם הברייתא סוברת, ששוכר דינו כ"שומר חינם" או כ"שומר שכר"? (שומר חינם)

(ב) ממילא, כשהשוכר טוען שהבהמה נגנבה והוא פטור, לטענתו על ידי מי היא נגנבה? ("גנב רגיל". היות ושומר חינם פטור גם בגניבה על ידי גנב רגיל)

(ג) "נמצא הגנב משלם תשלומי כפל": (א) מי הגנב שמצאנו, (ב) ומדוע הוא משלם כפל? (נמצא שהיה "גנב רגיל", וגנב חייב בכפל)

(ד) וממילא: האם יש ראיה מהברייתא האם היא סוברת "ליסטים מזויין" "גנב" הוא או "גזלן הוא"? (אין ראיה. היות והברייתא לא דיברה כלל על "ליסטים מזויין")

46. רבי זירא: אפשר להסביר שהברייתא סוברת שוכר "כשומר שכר דמי" [שכך גם נפסק להלכה] ואין ראיה מהברייתא

האם היא סוברת ליסטים מזויין – גזלן הוא או גנב הוא:

(א) האם הברייתא סוברת ששוכר דינו כשומר חינם או כשומר שכר? (שומר שכר)

(ב) ממילא, כשהשוכר טוען שהבהמה "נגנבה" והוא פטור, לטענתו על ידי מי היא נגנבה? ("ליסטים מזויין". היות וש"ש פטור רק ב"אונס" וממילא הוא פטור ב"נגנבה" רק כשנגנבה ע"י "ליסטים מזויין")

(ג) "נמצא הגנב משלם תשלומי כפל": (א) מי הגנב שמצאנו, (ב) ומדוע הוא משלם כפל? (נמצא שהיה "גנב רגיל", וגנב חייב בכפל)

וממילא: האם יש ראייה מהברייתא האם היא סוברת "ליסטים מזויין" "גנב" הוא, או "גזלן הוא" ? (אין ראייה. היות והברייתא לא דיברה כלל על "ליסטים מזויין")

שאלות חזרה "פרק הכונס" דף נ"ז ע"ב נ"ח ע"א

נפלה לגינה – ירדה כדרכה

1. "נפלה לגינה ונהנית משלמת מה שנהנית":

(א) האם היא נפלה לגינה ב"אונס" או ב"פשעה", (ב) מה הוא צריך לשלם, ומה הוא לא צריך לשלם, (ג) מדוע הוא לא משלם את כל הנזק, אלא הוא משלם רק את מה שהוא "נהנה" מהפירות של חברו?

2. כשהבהמה נופלת לגינה, אלו שתי אפשרויות יש, שבהם הבהמה תהנה מפירות הגינה, ועל ידי כך יקרה נזק לפירות הגינה?

3. "נחבטה": בהמה ששווה 1,000 נפלה לגינה על החיטים וכך לא קרה לה נזק, אמנם בגלל שהיא נפלה על החיטים היא גרמה לחיטים נזק בשווי של 1,500 נ: כשהבהמה נפלה ב"אונס", מה בעל הבהמה ישלם, ומה לא, ומדוע ? (ישלם את ההנאה: ישלם 1,000 נ, כי בהמתו שווה 1,000 נ והבעלים מוכן לשלם בשביל להציל את בהמתו ממוות 1,000 נ וממילא ה"הנאה" שלו מהחיטים של חברו היא 1,000 נ. לא ישלם את "הנזק": לא ישלם 1,500 נ היות והוא לא נהנה ב-1,500 נ מכיון שהבהמה שווה רק 1,000 נ, והיות והוא שמר על בהמתו שלא תיפול הוא לא חייב לשלם מצד "מזיק" על הנזק שקרה)

4. "אכלה": בהמה נפלה לגינה ב"אונס" והיא אכלה מפירות הגינה, פירות בשווי של 200 נ ובגלל זה הבעלים לא היה צריך לתת לה ארוחה של תבן בשווי של 10 נ: מה בעל הבהמה צריך לשלם לבעל הגינה ומה לא, ומדוע ? (לא ישלם את הנזק: לא ישלם 200 נ היות והוא שמר על על בהמתו. ישלם על ההנאה: ישלם 10 נ היות והוא נהנה מפירות חברו בכך שחסך בגלל ארוחה שהיתה עולה לו 10 נ, והסיבה שהוא חייב לשלם על ההנאה שהוא נהנה מהפירות של חברו היא, מכך שיש דין שאדם שנהנה מרכוש חברו אפילו שלא באשמתו, צריך לשלם לפי ההנאה שהוא נהנה)

הדין שרב אמר, לפי ההוה אמינא:

5. לפי רב האם בעל הבהמה חייב לשלם לבעל הגינה על ההנאה שנגרמה לו בגלל הפירות שניזקו בו: (א) בנחבטה, (ב) באכלה?

נסיון הגמרא להבין מדוע רב פטר ב"אכלה":

"הכניס פירותיו לחצר חברו שלא ברשות ואכלתן בהמתו של בעל הבית":

6. (א) מה המקרה, (ב) איזה נזק קרה לבהמה של בעל החצר, (נהייתה חולה בגלל שאכלה יותר מדאי) (ג) במה בעל הבהמה מאשים את בעל הפירות ? (בגלל שהכנסת בלי רשות כמות גדולה של פירות לחצרי - למקום שהבהמה שלי נמצאת בו, הבהמה אכלה יותר מדאי ונהייתה בגלל זה חולה וממילא תשלם לי על הנזק שקרה לבהמה שלי)

7. בהכניס פירותיו וכו': (א) מי עשה את המעשה שבגללו הבהמה ניזוקה ונהייתה חולה (הבהמה. על ידי כך שאכלה יותר מדאי) (ב) מה בעל הפירות עשה ? ("גרמא". גרם שהבהמה תזיק את עצמה)

8. (א) מה פסק רב, האם בעל הפירות חייב לשלם לבעל הבהמה ? (ב) ומה הסיבה, שרב הסביר שבגללה הוא פסק שבעל הפירות פטור ? ("היה לה שלא תאכל": הבהמה היא זו שהזיקה את עצמה, בעל הפירות "גרם" שהבהמה תיזק והוא לא הזיק אותה בעצמו, ואדם שהזיק על ידי "גרמא" הדין שהוא פטור)

9. להוה אמינא במה המקרה של "נפלה לגינה ואכלה" והמקרה של "הכניס פירותיו לחצר חברו שלא ברשות ואכלתן בהמתו של בעל הבית" - דומים ? (שבשני המקרים אכילת הבהמה את הפירות גרמה לנזק, וממילא בשני המקרים, ה"בהמה" היא זו שהזיקה)

10. את מה הבהמה הזיקה בו: (א) נפלה לגינה ואכלה, (ב) הכניס פירותיו וכו' ? (בגינה: את הפירות. בהכניס וכו': את עצמה)

11. להוה אמינא, רב פסק שנפלה לגינה "ואכלה" בעל הבהמה פטור: האם רב הסביר מדוע הוא אמר שבעל הבהמה פטור ? (לא)

12. "הכניס פירותיו לחצר חבירו וכו': האם רב הסביר מדוע הוא אמר שבעל הפירות פטור? (ק: "היה לה שלא תאכל")
נסיון הגמרא להסביר שהסיבה שרב אמר ב"נפלה לגינה" שבעל הבהמה פטור מלשלם על כך שהבהמה שלו אכלה מפירות חבירו, היא מאותה סיבה שרב אמר בהכניס פירותיו, שבעל הפירות פטור מלשלם על כך שהבהמה אכלה בגללו פירות והזיקה את עצמה:
13. בהכניס פירותיו לחצר חבירו וכו' מה רב פסק: א) מי לא אחראי על הנזק, ולכן הוא פטור ב) ומי [כאילו] אחראי על הנזק? (בעל הפירות – לא אחראי. הבהמה – אחראית)
14. ממילא מאותה סיבה מה פסק רב ב"נפלה לגינה ואכלה": א) מי לא אחראי על הנזק ולכן הוא פטור ב) ומי [כאילו] אחראי על הנזק? (בעל הבהמה – לא אחראי. הבהמה – אחראית)
- דחיית הדמיון בין שני המקרים, וממילא דחיית האפשרות שרב פסק בנפלה לגינה ש"באכלה" בעל הבהמה "פטור":**
15. **בהכניס פירותיו וכו':** א) האם יש סיבה שבעל הפירות יצטרך לשלם לבעל הבהמה "מה שנהנית" – האם הייתה לבעל הפירות הנאה (תועלת) מכך שהבהמה ניזוקה? (ודאי שלא) ב) וממילא האם ישנה סיבה שרב יחייב את בעל הפירות לשלם "מה שנהנית"?
16. **בנפלה לגינה ואכלה:** האם בעל הבהמה נהנה מכך שבהמתו אכלה מפירות הגינה?
17. וממילא, האם יש סיבה שרב יגיד שאכילת הבהמה קשורה אל הבהמה והבעלים שלה לא יצטרך לשלם "מה שנהנית" על ההנאה שהוא נהנה מאכילת בהמתו בשדה אחר?
18. וממילא, האם יתכן שרב אמר את הדין "נפלה לגינה ואכלה" פטור לשלם "מה שנהנית"?
- למסקנא, הסבר הגמרא מה היו דברי רב לגבי "נחבטה" ולגבי "אכלה":**
19. למסקנא לפי רב, מה משלם בעל הבהמה ב"נחבטה" וב"אכלה"?
20. גם ב"נחבטה" וגם ב"אכלה" בעל הבהמה נהנה מפירות הגינה, ובכל אופן מה ההבדל ביניהם? (נחבטה: "מניעת נזק". אכלה: הנאה שהגיעה מפירות הגינה לבעל הבהמה)
21. "מבריא ארי מנכסו חבירו": א) מה המקרה, ב) איזו הנאה גרם מבריא הארי לחבירו, ג) האם הוא צריך לשלם למבריא הארי, על כך שהבריא את הארי מנכסיו ומנע ממנו נזק?
22. למסקנא, מה היו דברי רב לגבי "נחבטה" ולגבי "אכלה"?
23. מדוע ב"אכלה" זה "פשוט" שבעל הבהמה משלם על ההנאה שנגרמה לו מפירות הגינה? (בעל הבהמה נהנה מפירות הגינה בכך שחסך להביא לה ארוחה, ואין שום סיבה שבעל הגינה יוותר לו על תשלום של "מה שנהנית". בניגוד ל"נחבטה" ששם יש סיבה לכך שבעל הגינה ימחול לו על "מה שנהנית", וכדלקמן)
24. במה המקרים של "מבריא ארי" ו"נחבטה" דומים? (בשניהם אדם הציל את חבירו מנזק)
25. וממילא, מדוע זה חידוש ש"נחבטה" חייב? (שבנחבטה בעל החיטים לא מוותר על התשלום שמגיע לו, בניגוד למבריא ארי שכן מוותר על התשלום שמגיע לו על כך שהוא הציל את חבירו מנזק)
26. מה שואלת על כך הגמרא?
27. תירוץ הגמ': מהם שני ההבדלים בין "מבריא ארי" לבין "נחבטה"?
28. מהי הסיבה שלא צריך לשלם למבריא ארי? א) היות ועשה מיזמתו מעשה של מצוה להציל את חבירו מנזק, ממילא הוא "מוחל" ומוותר" על הכסף שמגיע לו, וכבר בזמן שהציל לא התכוון לבקש על כך תמורה וכעת אין לו אפשרות להתחרט מכך שוויתר. ב) אין לו הפסד מכך שהבריא את הארי)
29. ומהי הסיבה ש"בנחבטה" צריך לשלם לבעל החיטים "מה שנהנית"? (מדוע הוא אינו מוותר על התשלום שמגיע לו?) (עין כאן במפרשים בהרחבה – לא פירטנו בכיתה)

כשהבהמה נפלה לגינה: מתי הנפילה נחשבת ל"פשיעה":

30. "נפלה לגינה ונהנית משלמת מה שנהנית":

א) לרב כהנא: באיזה מקרה נפילת הבהמה נחשבת לאונס? (ב) ומה יהיה לרב כהנא אם היא תיפול על ידי ש"דחפתה חברתה": האם זה יחשב לנפילה ב"אונס" או לנפילה ב"פשיעה"? ומדוע?

31. לרבא: באיזה מקרים נפילת הבהמה לגינה תיחשב לנפילה ב"אונס"?

32. לרבא: מדוע דחפתה חברתה נחשב ל"אונס" - מדוע השומר יכול להעביר בהר ביחד את כל הבהמות והוא לא חושש שהם ידחפו אחת את השניה? (היות וזה לא מצוי שבהמות דוחפות אחת את השניה)

33. לסיכום: א) "הוחלקה במימי רגליה" נחשב ל"אונס" או ל"פשיעה"? (ב) "דחפתה חברתה" נחשב ל"אונס" או ל"פשיעה"?

34. לסיכום: מדוע רב כהנא אמר בנפילת "אונס" רק את המקרה שהנפילה היתה ע"י ש"הוחלקה במימי רגליה" והוא לא הזכיר את המקרה שהיא נפלה ע"י ש"דחפתה חברתה"? (היות ורב כהנא סובר שנפילה ע"י "דחפתה חברתה" נחשב שהיא נפלה ב"פשיעה")

35. לסיכום: מדוע רבא אמר בנפילת "אונס" רק את המקרה שהנפילה היתה ע"י ש"דחפתה חברתה" והוא לא הזכיר את המקרה שהבהמה נפלה ע"י ש"הוחלקה במימי רגליה"? (נכון שלרבא גם נפילה ע"י ש"הוחלקה במימי רגליה" נחשב לנפילה ב"אונס", אמנם רבא העדיף לומר חידוש יותר גדול ש"דחפתה חברתה" גם נחשב לנפילה ב"אונס" והשומר לא היה צריך למנוע את הנפילה ע"י שהוא היה מעביר את הבהמות אחת אחת)

36. אם הבהמה נפלה ב"אונס", מה הבעלים משלם: "מה שנהנית" או "מה שהזיקה", ומדוע?

37. אם הבהמה נפלה ב"פשיעה", מה הבעלים משלם: "מה שנהנית" או "מה שהזיקה", ומדוע?

"כשהבהמה נפלה לגינה באונס" מתי הבעלים חייב להוציאה מהגינה ומתי לא:

שיטת רב כהנא:

38. "באותה ערוגה": א) מה המקרה, (ב) האם הבעלים חייב להוציא ממנה את בהמתו, (ג) ומדוע? (פטור להוציאה. היות והבהמה יש לה חשק גדול מאוד לאכול מהערוגה שאליה היא נפלה, והיא תילחם במי שינסה להוציאה ממנה. והיות והבהמה נפלה לערוגה ב"אונס" ממילא הבעלים לא חייב להיפצע או לפצוע את הבהמה בשביל להוציאה) (ד) וממילא האם הוא ישלם על אכילת פירות הערוגה "מה שניהנת" או "מה שהזיקה"?

39. "מערוגה לערוגה": א) מה המקרה, (ב) האם הבעלים חייב להוציאה מהערוגה השניה, (ג) ומדוע? (חייב להוציאה, מכיון שהבהמה רגועה כשהיא כבר נמצאת בערוגה השניה והיא לא תילחם בו כשהוא ינסה להוציאה) (ד) וממילא האם הוא ישלם על אכילת פירות הערוגה השניה, "מה שניהנת" או "מה שהזיקה"?

שיטת רבי יוחנן:

40. "באותה ערוגה": א) האם הבעלים חייבים להוציא ממנה את בהמתו, (ב) ומדוע? (פטור להוציאה. היות והבעלים של הגינה עלול לראות את בעל הבהמה בתוך גינתו ויתכן שהוא יחשוד בו שהוא בא לגנוב מפירות הגינה או להאכיל בה את בהמתו. והיות והבהמה נכנסה לגינה ב"אונס" הבעלים לא חייב להסתבך בשביל להוציאה מהגינה) (ד) וממילא האם הוא ישלם על אכילת פירות הערוגה הראשונה "מה שניהנת" או "מה שהזיקה"?

41. "מערוגה לערוגה": א) האם הבעלים חייב להוציא מהערוגה השניה את בהמתו, (ב) ומדוע? (כנ"ל בתשובה קודמת, היות וגם הערוגה השניה נמצאת בשטח פרטי) (ד) וממילא האם הוא ישלם על אכילת פירות הערוגה השניה, "מה שניהנת" או "מה שהזיקה"? (ה) ומה הדין אם הבהמה תישאר בגינה כל היום ותאכל בה: מה הוא ישלם ומדוע?

פרה שנפלה לגינה ולאחר מכן הבעלים הכניסה לרפת, כשהפרה יצאה מהרפת ואכלה מפירות הגינה, מה הוא

משלם:

42. "עד שתצא לדעת ותחזור לדעת": א) מה המקרה, (ב) האם משלם "מה שנהנית" או "מה שהזיקה", (ג) ומדוע? (פירוש המקרה: תצא לדעת: הבעלים ידע שבהמתו יצאה מהגינה וממילא הוא ידע שהיא יודעת שמחוץ לרפת ישנה גינה עם פירות טעימים.

ותחזור לדעת: הבעלים הניח אותה ברפת שאינה שמורה כלל והוא ידע שזה ברור שהיא תצא מהרפת כדי לחזור לגינה לאכול בה מהפירות. הדין: "פשיטא" שמשלם "מה שהזיקה". הטעם: הבעלים פושע בכך שהניחה ברפת ש"אינה שמורה" (43. וממילא, מדוע לא יתכן שרבי יוחנן אמר שב"תצא לדעת ותחזור לדעת" הוא משלם מה שהזיקה? (כי רבי יוחנן לא יגיד דין "פשוט")

44. עד שתצא לדעת ותחזור שלא לדעת": (א) מה המקרה, (ב) האם משלם "מה שנהנית" או "מה שהזיקה", (ג) ומדוע? (פירוש המקרה: תצא לדעת: הבעלים ידע שבהמתו יצאה מהגינה וממילא היא יודעת שמחוץ לרפת ישנה גינה עם פירות טעימים. ותחזור שלא לדעת: הבעלים הניחה ברפת שהייתה שמורה "שמירה פחותה" – היות ובהמה רגילה אפשר לשמור עליה "שמירה פחותה",]"שמירה פחותה" היא שמירה שאם הבהמה "תתאמץ" לברוח מהרפת היא תוכל. והסיבה שמספיק לשמור על הבהמה "שמירה פחותה" היא: היות ובד"כ בהמה לא מתאמצת לברוח מהרפת - ו"בשן ורגל" מספיק "שמירה פחותה" [והבהמה התאמצה וברחה מהרפת ואכלה מפירות הגינה.

הדין: "חידוש" שמשלם "מה שהזיקה". הטעם: היה עליו לדעת שבהמה שיצאה מגינה, תתאמץ לברוח מהרפת כדי לחזור אל הגינה בחזרה ולאכול מהפירות שנמצאים בה, והיה עליו לשמור עליה "שמירה מעולה" - שמירה שבה הבהמה לא תוכל לברוח מהרפת, והיות שהוא "פושע" והוא שמר עליה "שמירה פחותה", לכן הוא ישלם "מה שהזיקה")

שאלות חזרה "פרק הכונס" דף נ"ט ע"ב ס' ע"א

ר"ש אומר אכלה פירות – ת"ר ליבה וליבתה הרוח

כשבהמה אוכלת פירות, מה משלם בעל הבהמה:

1. מה הפירוש: (א) פירות "שאינם גמורים" (ב) פירות "גמורים" (ג) פירות "תלושים" ?
2. כשבהמה אכלה פירות בשדה אחר: האם תמיד בעל הבהמה משלם את המחיר המלא של הפירות שבהמתו אכלה ? (לא). לפעמים הוא משלם לפי "שמין בית סאה")
3. מה הפירוש "שמין על גב השדה" ? (בודקים מהו הסכום שבעל הבהמה צריך לשלם לבעל הפירות, לא על פי המחיר "המלא" של הפירות, אלא "מדמיינים": כמה שווה אדמה בגודל של "סאה" כשכל הערוגות שלה מלאות פירות – מחיר האדמה כולל הפירות, וכמה שווה האדמה הנ"ל כשחסרה בה ערוגה בגודל של הערוגה שהבהמה אכלה, ואת ההפרש בעל הבהמה משלם. ומדוע זה מוזיל את המחיר שבעל הבהמה משלם על הערוגה שבהמתו אכלה ? היות וטבע בני אדם שכשהם קונים דבר "גדול" וחסר מהדבר הגדול דבר "קטן" הם לא מורידים מהמחיר את השווי של הדבר הקטן כמו שהוא שווה כשקונים אותו בנפרד, אלא הם מורידים מהמחיר, פחות מהשווי הרגיל של הדבר הקטן)
4. מהיכן לומדים ששמין "על גב השדה" ? ("ובער בשדה אחר" מלמד ששמין על גב השדה)
5. מה לומדים מהפסוק: איזה "סוג פירות" אם הבהמה אכלה אותם בעל הבהמה ישלם עליהם לפי המחיר הרגיל שלהם ובאיזה "סוג פירות" אם הבהמה תאכל אותם, הוא ישלם פחות מהמחיר הרגיל שלהם - שיטתו אותם על גב שדה אחר ? (ישלם מחיר רגיל: אם הבהמה תאכל פירות שאין להם קשר לשדה. ישלם כפי שהפירות שוים "על גב השדה": אם הבהמה תאכל פירות שיש להם קשר לשדה)
6. (א) איזה "סוג פירות" ודאי שאין להם קשר לשדה ? (פירות "תלושין") (ב) וממילא כשהבהמה אכלה "פירות תלושין", מה ישלם בעל הבהמה ?
7. (א) איזה "סוג פירות" ודאי שיש להם קשר לשדה ? ("פירות שאינם גמורים") (ב) וממילא כשהבהמה אכלה פירות "שאינם גמורים", מה ישלם בעל הבהמה ?
8. (א) איזה "סוג פירות" יש מחלוקת אם יש להם קשר לשדה ? (פירות "גמורים") (ב) מה הסיבה שבגללה נאמר שיש להם קשר לשדה ? (בגלל שהם "מחוברים" לשדה) (ג) ומה הסיבה שנאמר שאין להם קשר לשדה ? (בגלל שהם סיימו לגדול והם "לא יונקים" מאדמת השדה)
9. הבהמה אכלה פירות "גמורים": מה משלם בעל הבהמה ? (מחלוקת ת"ק ורשב"ג)
10. לסיכום: מה משלם בעל הבהמה כשבהמתו אכלה: (א) פירות "שאינם גמורים", (ב) פירות "תלושין", (ג) פירות "גמורים" ?

מכירת שדה המיוחדת לפירעון כתובת האישה:

11. מה זה "כתובה" ? (דברים שהבעל מתחייב לתת לאשה: א) בתקופת הנישואין: למשל לתת לה אוכל ובגדים. ב) כשהם יפסיקו להיות נשואים - כשהם יתגרשו או אם הבעל ימות: לתת לאשה סכום כסף 200 זהובים)
12. כשהבעל מתחייב לאשה "כתובה", מאיזה דבר האישה חוששת ? (אם בעלה למשל יגרש אותה, מי אמר שיהיה לו כסף לשלם לה את הכתובה)
13. לכן במקרה שמופיע אצלנו בגמרא, מה התחייב הבעל לאשתו בזמן הנישואין – איך היא תהיה בטוחה שבמקרה שהם יתגרשו, ודאי שהיא תקבל את הכתובה ? (הוא ייחד לה שדה, שבמקרה שלא יהיה לו כסף לשלם לה, היא תקבל במקום כסף את השדה הזו. וזה נקרא שהשדה הזו משועבדת ומיועדת לפירעון הכתובה)

14. מתי הבעל יכול למכור את השדה שהיא מיוחדת לפירעון הכתובה, ומתי הבעל לא יכול למכור את השדה הנ"ל? (לא בהסכמת האישה – הבעל לא יכול למכור את השדה ומכירת השדה אינה חלה. בהסכמת האישה – המכירה חלה. ולכן אם האישה מסכימה למכירת השדה הנ"ל, היא גם חותמת על שטר מכירת השדה)
15. האישה הסכימה למכירת השדה על ידי הבעל ולאחר מכן הבעל גירש אותה ואין לו מהיכן לשלם לה את הכתובה: האם האישה יכולה להגיד לקונה תביא לי את השדה היות והיא מיוחדת לפירעון הכתובה שלי? ומדוע? (לא. היות וכשהיא הסכימה למכירת השדה, היא ויתרה על זכותה לגבות את הכתובה מהשדה הזו)
16. אם האישה הסכימה למכירת השדה לא מרצונה והיא חתמה על שטר המכירה: האם היא יכולה להגיד לקונה תביא לי את השדה שהיא מיועדת לי לפירעון הכתובה שלי – היות והייתי מוכרחה לחתום שאני מסכימה למכירת השדה ובעצם לא ויתרתי מרצוני על זכותי לגבות את הכתובה מהשדה הזו?
17. "כתב לראשון ולא חתמה לו לשני וחתמה לו": מה המקרה? (הבעל ניסה למכור את השדה הנ"ל ללוקח א' והאישה לא הסכימה למכירה, וכשהבעל רצה למכור בפעם השניה את השדה, האישה הסכימה למכירה, והיא גם חתמה לו על שטר המכירה של הלוקח השני)
18. מהי טענת האישה, מדוע מכירת השדה על ידי בעלה לא חלה, והיא אמורה לקבל את השדה בפירעון הכתובה? (על אף שהיא חתמה על שטר המכירה) (חתמתי על זה שאני מסכימה למכירה, בעל כורחי – ולא מרצוני, היות ובעלי גרם לי אי נעימות בכך שביקש ממני שאני אסכים למכירת השדה, והיות והוא ביקש ממני, הייתי מוכרחה לחתום לו, היות "ונחת רוח עשיתי לבעלי" – רציתי לעשות נחת רוח לבעלי בכך שאסכים למכירה. וממילא היות וההסכמה שלי למכירת השדה הייתה לא מרצוני, היא לא נחשבת להסכמה, וזה לא נחשב שוויתרתי על זכותי לגבות את הכתובה מהשדה – ולכן על הקונה להחזיר לי את השדה כדי שאגבה ממנה את הכתובה)
19. מהי טענת הקונה, מדוע מכירת השדה כן טובה – היות והסכמת האישה למכירת השדה כן הייתה מרצונה? (טענת האישה שחתמתה על שטר המכירה היתה לא מרצון היות ו"נחת רוח עשיתי לבעלי", אינה נכונה, והראיה: שבפעם הראשונה שבעלה ביקש ממנה להסכים למכירה, היא לא הסכימה, סימן שהאישה הזאת מסוגלת לסרב לבעלה וממילא זה שהיא הסכימה למכירה בפעם השניה זה היה מרצונה, כי למשל היא חשבה [בפעם השניה] שתהיה לה הנאה מכך שבעלה ימכור את השדה שכך יהיה להם יותר כסף וכד')
20. "אבדה כתובתה דברי רבי מאיר": מה הפירוש "אבדה כתובתה"? (האישה לא יכולה לגבות את הכתובה שלה מהשדה שנמכרה, וממילא אין לה מהיכן לגבות את הכתובה שלה והיא בעצם "איבדה" את כתובתה)
21. לר"מ: מי צודק האישה או הקונה, ומדוע?
22. "רבי יהודה אומר יכולה היא שתאמר נחת רוח עשיתי לבעלי": (א) לרבי יהודה: מהי טענת האישה, מדוע אפילו שהיא לא הסכימה לבעלה בפעם הראשונה למכירת השדה, בכל אופן הסיבה שהיא הסכימה למכירת השדה בפעם השניה הייתה כדי לעשות "נחת רוח לבעלי" וממילא היא לא ויתרה מרצונה על זכותה לגבות את הכתובה מהשדה? (לא יכולתי לסרב יותר מדי פעמים לבעלי, ונכון שבפעם הראשונה כן סירבתי לבעלי, אמנם אחרי שהוא ביקש ממני פעם שניה שאסכים לא יכולתי לסרב, והסיבה שהסכמתי הייתה כדי לעשות "נחת רוח לבעלי") (ב) וממילא, לרבי יהודה מהיכן האישה תגבה את כתובתה? (הקונה יחזיר לה את השדה שהייתה מיוחדת לפירעון כתובתה)
23. "דן רב כרבי מאיר": באיזה מקרה רב פסק כרבי מאיר?
24. "ופסק הלכתא כרבי שמעון": באיזה מקרה רב פסק כרבי שמעון?
25. מה ההבדל בין "דן לבין" ו"פסק"?
26. מתני': "המגדיש בתוך שדה חבירו שלא ברשות": מה המקרה?
27. "ואכלתן בהמתו של בעל הבית": (א) מה הנזק שקרה, (ב) מה הדין, (ג) ומדוע? (בעל השדה "פטור" מלשלם על הנזק שבהמתו עשתה לגדיש, היות ובעל השדה אינו "שומר" של הגדיש, במקרה שבעל הגדיש הכניס את הגדיש לשדהו בלי רשותו, וממילא בעל השדה לא היה צריך לשמור שבהמתו לא תאכל מהגדיש)

28. "ואם הוזקה בהן בעל הגדיש חייב": (א) מה הנזק שקרה לבהמה, (החליקה מהגדיש וקרה לה שבר) (ב) מה הדין, (ג) מדוע בעל הגדיש חייב על הנזק שקרה לבהמה? (הניח "מכשול" בפני בהמת בעל השדה)
29. "ואם הגדיש ברשות": מה בעל השדה הסכים לבעל הבהמה?
30. "בעל השדה חייב": מדוע בעל השדה חייב כשבהמתו אכלה מהגדיש? (היות וכשהוא הסכים לבעל הגדיש להכניס את הגדיש לחצירו זה כלל גם הסכמה להיות "שומר" על הגדיש, וממילא בעל השדה חייב לשמור על בהמתו שלא תאכל מהגדיש, ואם הוא לא שמר על בהמתו והיא אכלה מהגדיש – הוא חייב)
31. מה יהיה הדין אם הבהמה של בעל השדה תינזק מהגדיש, האם בעל הגדיש חייב לשלם לבעל השדה – בעל הבהמה, ומדוע? (פשוט שבעל הגדיש פטור היות והוא הכניס את הגדיש לשדה "ברשות" ועל בעל השדה לשמור את בהמתו שהיא לא תינזק מהגדיש. [ובגלל שדין זה הוא פשוט, לכן המשנה לא מזכירה דין זה])
- הגמרא בהוה אמינא: מתניתין דלא כרבי:**
32. אדם ביקש מבעל החצר רשות להכניס תבואה לחצירו, ובעל החצר ענה לו: "אני נותן לך רשות להכניס את התבואה לחצירי": האם בעל החצר הסכים גם להיות "שומר" על התבואה או שהוא רק הסכים שיכניסו את התבואה לחצירו והוא לא הסכים גם להיות "שומר" עליה? (מחלוקת רבי וחכמים)
33. כתוב במשנה "ואם הגדיש ברשות בעל השדה חייב": (א) מה הפירוש "ברשות" – מה בעל החצר אמר לבעל הגדיש ומה הוא לא אמר לו, (אמר מפורש: אני מסכים שתכניס לחצרי את הגדיש. לא אמר מפורש: אני מסכים להיות "שומר" על הגדיש) (ב) מה הבהמה של בעל השדה עשתה לגדיש, (ג) מדוע בעל השדה חייב לשלם לבעל הגדיש על מה שבהמתו אכלה מהגדיש? (היות וכשהוא מסכים לבעל הגדיש להכניס את הגדיש לשדהו, הוא התכוון גם להסכים להיות "שומר" על הגדיש ולכן הוא חייב בנזק שבהמתו עשתה לגדיש)
34. ממילא: האם המשנה סוברת כמו חכמים, שהסכמה של בעל השדה "להכניס" לשדהו, כוללת גם הסכמה "לשמור", או שהמשנה סוברת כמו רבי שהסכמה להכניס לא כוללת הסכמה "לשמור"?
- רב פפא: אפשר להסביר שהמשנה סוברת כמו רבי:**
35. מהי הסיבה שבעל הגדיש מבקש מבעל שדה "רגיל" שייתן לו רשות להכניס לשדהו את הגדיש? (לבעל הגדיש אין מקום היכן להניח את הגדיש, ולכן הוא מבקש מבעל השדה שיסכים לו להניח את גדישו בשדהו)
36. (א) מה בעל השדה אמר לבעל הגדיש (הכנס את הגדיש לשדה שלי) (ב) ומה בעל השדה לא אמר מפורש לבעל הגדיש? (אני גם מסכים להיות "שומר" על הגדיש)
37. לרבי: כשבעל השדה מסכים שבעל הגדיש יכניס את הגדיש לשדהו, האם הוא מסכים גם להיות "שומר" על הגדיש? (לא. בעל השדה מסכים רק לכך שיכניסו את הגדיש לשדהו שזו הייתה הבקשה המפורשת של בעל הגדיש וגם זה היה הצורך של בעל הגדיש למצוא מקום היכן להניח בו את גדישו, והוא לא מסכים גם להיות "שומר" על הגדיש שזו לא המטרה העיקרית שבגללה בעל הגדיש ביקש ממנו להכניס אליו את הגדיש)
38. מה התפקיד של "שומר הגרנות"? (לאחסן בשדהו "גדישים" כדי לשמור עליהם)
39. כשאדם מבקש מ"שומר הגרנות" להכניס לשדהו גדיש: מה הסיבה שבגללה הוא מבקש להכניס לשדהו את הגדיש? (כדי ששומר הגרנות "ישמור" על הגדיש שלו, ובעיקרון יש לבעל הגדיש מקום היכן לאחסן את גדישו – רק אין לו מי שישמור שם על הגדיש מגנבים, ולכן הוא מכניס את הגדיש לשדה של "שומר הגרנות" רק כדי ששומר הגרנות ישמור לו על הגדיש)
40. לסיכום: (א) מהי הסיבה העיקרית שבגללה בעל הגדיש מעוניין להכניס את גדישו לשדה של בעל שדה "רגיל"? (כי אין לו מקום היכן לאחסן את גדישו) (ב) ומהי הסיבה שבעל הגדיש מעוניין להכניס את גדישו לשדה של "שומר הגרנות"? (כדי "שומר הגרנות" ישמור לו על הגדיש)
41. ממילא, מדוע רבי מודה שכאשר "שומר הגרנות" אומר לבעל הגדיש "הכנס את גדישך לשדה שלי" ודאי ש"שומר הגרנות" התחייב להיות "שומר" על הגדיש?
42. וממילא, איך אפשר להסביר, שהמשנה שלנו שאומרת: שאם בעל השדה נתן רשות להכניס את הגדיש לשדהו בעל הגדיש נהיה גם "שומר" על הגדיש, היא גם לפי שיטת "רבי"?

43. לסיכום: א) כשבעל שדה "רגיל" נתן רשות להכניס גדיש לשדהו האם הוא הסכים גם להיות "שומר" ? (מחלוקת רבי וחכמים) ב) כש"שומר הגרנות" נתן רשות להכניס גדיש לשדהו האם הוא הסכים גם להיות "שומר" ? ומדוע ? (לכו"ע – גם לרבי, הוא מסכים גם להיות שומר)
44. "השולח את הבעירה ביד חרש שוטה וקטן": א) מה המקרה, ב) ומה הדין ?
45. "שלח ביד פקח הפקח חייב": א) מה המקרה, ב) ומה הדין ?
46. מי חייב ומי פטור במקרים הבאים, ומדוע: א) אחד הביא את האור ואחד הביא את העצים, ב) אחד הביא את העצים ואחד הביא את האור, ג) בא אחר וליבה, ד) "ליבתה הרוח" ?
47. מה הפירוש: א) גחלת (חתיכת עץ שיש בה נקודה קטנה של אש שצריך "ללבות" אותה כדי שתהיה כאן אש ממש) ב) שלהבת (חתיכת עץ שיש בה אש דולקת) ג) גוזא סלתא ושרגא ?
48. מה הדין כשמסר "גחלת" לחרש שוטה וקטן: א) לפי ריש לקיש, ב) לפי רבי יוחנן ?
49. מה הדין כשמסר "שלהבת" לחרש שוטה וקטן: א) לפי ריש לקיש, ב) לפי רבי יוחנן ?
50. מה הדין כשמסר "גוזא, סלתא ושרגא" לחרש שוטה וקטן: א) לפי ריש לקיש, ב) לפי רבי יוחנן ?
51. לסיכום: כשמסר אש לחרש שוטה וקטן: א) באיזה מקרה לפי כולם "פטור בדיני אדם", ב) באיזה מקרה לפי כולם "חייב", ג) באיזה מקרה ישנה מחלוקת בין ריש לקיש לרבי יוחנן, אם הוא "פטור" או "חייב" ?
52. אדם שעושה רוח לכיוון אש ועל ידי כך האש נהייתה גדולה, איך זה נקרא ? (שתי אפשרויות: ליבה - ניבה)
53. מהיכן לומדים שאדם שעשה שהאש תהיה יותר גדולה קוראים לזה שהוא "ליבה" את האש ? (שכתוב "בלבת אש" שהקב"ה נגלה למשה רבינו מתוך "אש גדולה", [שיש לה לב - אמצע האש] וממילא אדם שעושה שהאש תהיה גדולה זה נקרא "ליבו")
54. מהיכן לומדים שאדם שעשה שהאש תהיה יותר גדולה אפשר לקרוא לזה שהוא "ניבה" את האש ? (שכתוב "בורא ניב שפתיים" שהקב"ה ברא את הדיבור של השפתיים. וכשהאדם מדבר יוצאת רוח מפיו, ממילא כשאדם מגדיל אש על ידי רוח זה נקרא "ניבה", היות והוא מוציא רוח מפיו, כמו אדם שמוציא רוח מפיו כשהוא מדבר)

שאלות חזרה "פרק הכונס" דף ס' ע"א

ליבתה הרוח – אר"ש בר נחמני

1. "ת"ר ליבה וליבתה הרוח אם יש בליביו כדי ללבוטה חייב": (א) מה הפירוש? (ב) ומה הדין? (כדי ללבוט גחלת שהיא תיהפך לאש צריך "כמות" מסוימת של רוח, ועוד דברים כפי שנראה בהמשך. הברייתא כאן מדברת למשל בגחלת שצריך לנשוף לכיוונה 10 נשיפות של רוח כדי שהיא תתלבה, וממילא: אם "יש בליביו כדי ללבוטה" – אם האדם נשף 10 נשיפות לכיוון הגחלת והיא התלבתה ולאחר מכן האש התפשטה ושרפה רכוש של אדם אחר – פוסקת הברייתא שהוא חייב)
2. "ואם לאו פטור": מה הפירוש? (אם הליביו שלו לבד לא הספיק כדי ללבוט את האש, אלא הוא ליבה חלק והרוח ליבתה חלק וביחד נהייתה כאן אש, ולמשל שהאדם עשה 5 נשיפות והרוח עשתה כמות של 5 נשיפות, ולאחר מכן האש התפשטה ושרפה – הוא פטור)
3. כשהוא ליבה חלק מהאש והרוח ליבתה חלק מהאש, בהו"א מדוע הוא פטור? (היות והליביו של "הרוח" לא מתייחס אל האדם שליבה ביחד איתה, ובגלל שהליביו שלו לבד לא היה מספיק להפוך את הגחלת לאש, אם כן האש שנהייתה לא קרתה בגללו ולכן הוא פטור)

קושיית הגמ' על דברי הברייתא:

4. "זורה ורוח מסייעתו": במלאכת "זורה": (א) מהי הפעולה שהאדם עשה, (ב) ומהי הפעולה שהרוח עשתה?
  5. האם האדם חייב על כך שהוא עשה מלאכת "זורה"?
  6. מדוע הוא חייב, הרי המלאכה לא נעשתה על ידי האדם בלבד אלא גם בעזרת הרוח? (היות והוא "ידע" שהרוח תשלים את המלאכה, לכן אומרת התורה, שהיות והאדם נעזר על ידי הרוח, א"כ מעשה הרוח נחשב למעשה האדם, וזה נחשב שכל המלאכה נעשתה על ידי האדם בלבד ולכן הוא חייב)
  7. ממילא, כשהברייתא אומרת שמתי שאדם מלבה אש בעזרת הרוח - שהוא ליבה חלק מהאש והרוח ליבתה חלק מהאש, הדין שהוא פטור, כי ליביו הרוח לא נחשב כאילו האדם ליבה בעצמו: מה קשה על כך ממלאכת "זורה"?
- תירוץ שלושת האמוראים: הברייתא פוטרת רק במקרה שהאדם "לא ידע" שהרוח תשלים את הליביו:**

תירוץ אביי:

- (א) הגחלת שבה הברייתא מדברת "שכיח" שתתלבה על ידי: עשר נשיפות מאותו כיוון.
- (ב) "לא שכיח" שהגחלת תתלבה על ידי: 5 נשיפות מכיוון אחד וחמש נשיפות מהכיוון השני.
8. (א) כשהאדם עשה 5 נשיפות, מאיזה כיוון הגיעה הרוח (מהכיוון הנגדי) (ב) ממילא, כשהאדם נשף חמש נשיפות בזמן שהרוח הגיעה מהכיוון הנגדי: האם האדם ידע שהרוח תעזור לו ללבוט את הגחלת? (לא. זה נדיר שאפשר ללבוט את הגחלת משני כיוונים)
9. ב"זורה ורוח מסייעתו": האם האדם ידע שהרוח תעזור לו להשלים את המלאכה?
10. ממילא לאביי: מה ההבדל בין "זורה ורוח מסייעתו" ששם המלאכה שנעשתה על ידי האדם והרוח, נחשב שהיא נעשתה כולה על ידי האדם [גם החלק שנעשה על ידי הרוח] ואילו לגבי אש שהאש התלבתה על ידי האדם והרוח, האדם פטור בנזקי האש היות והליביו שלו לבד לא היה מלבה את האש וליביו הרוח שהשלים את האש לא מתייחס אל האדם? (זורה ורוח מסייעתו: האדם "ידע" שהרוח תעזור לו להשלים את המלאכה ובעצם הוא "משתמש ברוח", וממילא גם מעשה הרוח מתייחס אל האדם. אש שהתלבתה בעזרת הרוח: מדובר במקרה שהאדם "לא ידע" שהרוח תעזור לו להשלים את הליביו והוא ידע שרוב הסיכויים שאחרי הליביו שלו לא תהיה כאן אש, ממילא מעשה הליביו של הרוח לא מתייחס אליו והוא פטור על כך שהאש שרפה בשדה אחר)
11. לאביי, מה יהיה הדין לברייתא, במקרה שהאדם "ידע" שהרוח תעזור לו להשלים את הליביו, האם הוא יהיה חייב בנזקי האש, ומדוע? (חייב. היות וכשהאדם יודע שהרוח תעזור לו להשלים את הליביו – מעשה הרוח נחשב למעשה האדם וכפי שמצאנו במלאכת "זורה")

תירוץ רבא:

הגחלת שבה הברייתא מדברת "שכיח" שתתלבה על ידי: 5 נשיפות רגילות ו - 5 נשיפות של רוח חזקה – רוח "שאינה מצויה".

"לא שכיח" שהגחלת תתלבה על ידי: שמתי שהאדם ינשוף 5 נשיפות, תבוא רוח "שאינה מצויה" ותשלים את הליבוי.

12. ממילא, כשהאדם נשף חמש נשיפות: האם הוא ידע שתבוא רוח "שאינה מצויה" ותעזור לו להשלים את לבוי הגחלת ?

13. ב"זורה ורוח מסייעתו", האם האדם ידע שהרוח תעזור לו להשלים את המלאכה ?

14. ממילא לרבא: מה ההבדל בין "זורה ורוח מסייעתו" ששם המלאכה שנעשתה על ידי האדם והרוח, נחשב שהיא נעשתה

כולה על ידי האדם [גם החלק שנעשה על ידי הרוח] ואילו לגבי אש שהאש התלבתה על ידי האדם והרוח, האדם פטור

בנזקי האש היות והליבוי שלו לבד לא היה מלבה את האש וליבוי הרוח שהשלים את האש לא מתייחס אל האדם ?

15. ומה יהיה הדין לרבא במקרה שהאדם "ידע" שהרוח תעזור לו להשלים את הליבוי, האם הוא יהיה חייב בנזקי האש, ומדוע ?

שיטת רבי זירא:

הגחלת שבה הברייתא מדברת "שכיח" שתתלבה על ידי: 10 נשיפות של אויר "קר".

"לא שכיח" שהגחלת תתלבה על ידי: 5 נשיפות של אויר "חם" וחמש נשיפות של אויר "קר".

16. ממילא כשהאדם נשף חמש נשיפות של אויר "חם", האם הוא ידע שאחרי שהרוח תנשוף חמש נשיפות של אויר "קר" תהיה כאן אש ?

17. ב"זורה ורוח מסייעתו", האם האדם "ידע" שהרוח תעזור לו להשלים את המלאכה ?

18. ממילא לרבי זירא: מה ההבדל בין "זורה ורוח מסייעתו" ששם המלאכה שנעשתה על ידי האדם והרוח, נחשב שהיא

נעשתה כולה על ידי האדם [גם החלק שנעשה על ידי הרוח] ואילו לגבי אש שהאש התלבתה על ידי האדם והרוח, האדם

פטור בנזקי האש היות והליבוי שלו לבד לא היה מלבה את האש וליבוי הרוח שהשלים את האש לא מתייחס אל האדם ?

19. ומה יהיה הדין לרבי זירא במקרה שהאדם "ידע" שהרוח תעזור לו להשלים את הליבוי, האם הוא יהיה חייב בנזקי האש, ומדוע ?

שיטת רב אשי: כשהרוח משלימה את מלאכת האדם אפילו בידיעתו, מעשה הרוח לא נחשב למעשה האדם, אלא זה

נחשב שהאדם "גרם" שהמלאכה תושלם:

20. לרב אשי האם הברייתא מדברת במקרה שהאדם "ידע" שהרוח תשלים את הליבוי שלו ותהיה כאן אש ? (כן. הוא ידע)

21. לרב אשי כשהאדם ידע שהרוח תשלים לו את ליבוי האש, האם זה נחשב כאילו הוא בעצמו ליבה את כל האש כי גם

מעשה הרוח נחשב למעשה שלו ? (לא. הוא בעצמו לא ליבה את כל האש)

22. לרב אשי: כשהרוח מסיימת את ליבוי האדם, איזה דבר זה כן נחשב ? ("גרמא". האדם "גרם" שתהיה כאן אש כי הוא ליבה

חלק והוא נעזר ברוח להשלים את ליבוי האש)

23. אם האדם "גרם" שתהיה כאן אש, אם כן מדוע הוא פטור בנזקי האש ?

24. אם כשהאדם משלים את המלאכה בעזרת הרוח זה לא נחשב שהוא עשה בעצמו את כל המלאכה, אלא זה נחשב שהוא

"גרם" את המלאכה, אם כן מדוע ב"זורה" הוא חייב ויש לו עונש סקילה במזיד ? (כי התחדש כאן ב"זורה" שגם כשהמלאכה

נעשתה על ידי "גרמא" הוא חייב)

25. לסיכום: כשהאדם משלים את ליבוי האש על ידי "רוח" ולכך הוא התכוון: (א) האם זה נחשב שהוא בעצמו הדליק את כל

האש, לשלושת האמוראים, ולרב אשי ? (לשלושת האמוראים – כן. לרב אשי – לא) (ב) וממילא, האם הוא יהיה חייב או פטור

בנזקי הגחלת שהתלבתה ?

מתניתין "השולח את הבעירה":

26. "השולח את הבעירה": מה הוא עשה? (הדליק אש בחצירו ולא שמר עליה שלא תתפשט לשדה אחר)

27. ואכלה עצים "או אבנים או עפר", איזה נזק האש עשתה לאבנים או לעפר?

קושיית רבא על הפסוק:

28. מדוע מספיק שהתורה תכתוב "דוגמא" אחת למקרה שאם אדם לא שמר על אש והיא תתפשט ותשרוף ברכוש חבירו הוא ישלם ולא צריך לכתוב כמה דוגמאות? (היות ויש כלל, שכשהתורה אומרת דין והיא מביאה דוגמא, כל הדברים שדומים לאותה הדוגמא יהיה להם את אותו הדין כמו הדין של הדוגמא, ולכן אין צורך להביא יותר מדוגמא אחת, ואם התורה מביאה דוגמאות נוספות ודאי יש לכך סיבה)

הצריכותא של המילים "קוצים וגדיש":

29. א) במה "קוצים" יותר חמור מ"גדיש", ב) ממילא, אם התורה הייתה כותבת רק את הדוגמא שכשנשרפו "קוצים" הוא יהיה חייב, האם היינו יודעים שגם ב"גדיש" הוא יהיה חייב, ג) ממילא, מדוע התורה כתבה שכשנשרף "גדיש" הוא יהיה חייב?
30. א) במה "גדיש" יותר חמור מ"קוצים", ב) ממילא אם התורה הייתה כותבת רק את הדוגמא שכשנשרף "גדיש" הוא יהיה חייב, האם הייתי יודע שגם כשנשרפו "קוצים" הוא חייב, ג) ממילא, מדוע התורה כתבה שכשנשרפו "קוצים" הוא יהיה חייב?

הצריכותא של המילה "קמה":

31. א) מה זה "טמון", ב) מה הדין כשנשרף דבר "טמון", האם מדליק האש חייב או פטור?

32. לרבנן: איזה דין לומדים מהמילה "קמה"?

33. לרבי יהודה: איזה דין לומדים מהמילה "קמה"?

34. איזה דבר עדיין חסר לנו? (מהיכן רבנן יודעים את הדין: "לרבות כל בעלי קומה")

הצריכותא של המילה "או" הקמה:

35. לרבנן: איזה דין לומדים מהמילה "או" הקמה?

36. מה הפירוש "לחלק"?

37. לרבי יהודה: איזה דין לומדים מהמילה "או" הקמה?

38. איזה דבר עדיין חסר לנו? (מהיכן רבנן יודעים את הדין "לחלק")

הצריכותא של המילה "או" השדה:

39. לרבנן: איזה דין לומדים מהמילה "או" השדה?

40. לרבי יהודה: מדוע נכתבה המילה "או" השדה?

(לרבנן ישנם שלושה דינים באש שצריכים ללומדם מהפסוק: א) "טמון – פטור", ב) "לרבות בעלי קומה", ג) "לחלק". והם לומדים אותם משלושת המילים: א. "קמה", ב. "או" הקמה, ג. "או" השדה. לרבי יהודה אין לו את הדין ש"טמון פטור" וממילא לר' יהודה ישנם רק שני דינים באש שצריכים ללומדם מהפסוק: א) "לרבות בעלי קומה", ב) "לחלק". והוא לומד אותם משני המילים: א. "קמה", ב. "או" הקמה, [והפסוק "או" השדה, נכתב רק ליופי הלשון של הפסוק])

הצריכותא של המילה "שדה":

41. איזה דין נלמד מהמילה "שדה"?

42. מה החידוש שהוא חייב ב"ליחכה נירו וסכסכה אבניו"? (אפילו שאין דרכה של אש לשרוף אדמה חרושה ואבנים [הם לא חומר בעירה לאש], הוא יהיה חייב)

מדוע לא מספיק לכתוב רק את המילה "שדה":

43. בהוה אמינא מדוע אם נכתוב את המילה "שדה" נדע שהוא חייב גם כשישרפו "קוצים גדיש וקמה", וממילא מיותר מה שכתבה התורה "קוצים גדיש וקמה"? (הפירוש שדה הוא "מה שבשדה")

44. אם כן, מדוע התורה לא כתבה רק את המילה "שדה"? (את המילה "שדה" אפשר לפרש בשני אופנים: א. שדה – לאתוויי ליחכה נירו וכו', ב. "מה שבשדה". ויותר פשוט שהוא חייב כשנשרפו גדיש וכו' היות ודרכה של אש לשורפם, מאשר ליחכה נירו וכו', ששם אין הדרך של אש לשורפם, ולכן אם היה כתוב רק את המילה "שדה" היינו מפרשים אותה על "מה שבשדה" ולא היינו יודעים שהוא חייב על "השדה עצמה" [ליחכה נירו וכו'] ממילא לכן התורה כתבה בנפרד "קוצים גדיש וקמה" שהם "מה שבשדה" וממילא בהכרח שהפירוש "שדה" הוא "ליחכה נירו וכו'" וכך אנחנו יודעים שגם ב"ליחכה נירו וכו'" - הוא חייב)

שאלות חזרה "הכונס" דף ס' ע"א – ס"א ע"א

אר"ש בר נחמני – מתני' עברה גדר

"כי תצא אש ומצאה קוצים ונאכל גדיש":

1. לר"ש בר נחמני: למה נמשלו: א) "אש" (פורענות) ב) "קוצים" ג) "גדיש" ?
2. מהיכן יודעים: א) שהפורענות מגיעה לעולם רק כשיש רשעים בעולם ב) שהפורענות מתחילה מן הצדיקים ? (לר"ש בר נחמני אמר רבי יונתן).
3. "ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בקר", מדוע ? (לרב יוסף)
4. מהיכן יודעים שהמשחית מתחיל מן הצדיקים תחילה ? (לרב יוסף)
5. מדוע רב יוסף בכה, ומה ענה לו אב"י ?
6. מה הפירוש "לעולם יכנס אדם בכי טוב ויצא בכי טוב" ?
7. "ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בקר", מדוע ? (לרב יהודה אמר רב)
8. "דבר בעיר": מה ניתן ללמוד מהפסוק "ואתם לא תצאו וכו", ומה לא ניתן ללמוד מהפסוק הנ"ל ?
9. "דבר בעיר": מה ניתן ללמוד מהפסוק "לך עמי בא בחדריך", ומה לא ניתן ללמוד מהפסוק הנ"ל ?
10. מה לומדים מהפסוק "מחוץ תשכל חרב ומחדרים אימה" ?
11. מה עשה רבא בזמן שהיה דבר בעיר ?
12. מה עושים כשיש "רעב בעיר" ?
13. מה ניתן ללמוד מהפסוק "ויהי רעב בארץ וכו", ומה לא ניתן ללמוד מהפסוק הנ"ל ?
14. מה לומדים מהפסוק "אם אמרנו נבוא העיר" וכו' ?
15. כשיש דבר בעיר מתי ילך אדם באמצע הדרך, ומתי ילך בצדי דרכים, ומדוע ?
16. כשדבר בעיר, מתי לא יכנס יחידי לבית הכנסת, ומתי אדם יכול להיכנס יחידי לבית הכנסת, ומדוע ?
17. מהו הסימן כשכלבים בוכים, ומהו הסימן כשכלבים משחקים ?
18. א) מה הפירוש "שמעתתא" (דין), ב) מה הפירוש "אגדתא" ? (לימוד דבר, שאין בו דין)
19. מה היה המקרה עם רב אמי ורב אסי כשהם ישבו לפני רב יצחק נפחא ?
20. מה המשל ומה הנמשל שאמר רב יצחק נפחא, לרב אמי ולרב אסי ?
21. "כי תצא אש ... שלם ישלם המבעיר את הבעירה", מהי הסתירה שיש בפסוק ?
22. "כי תצא אש", מדוע שריפת בית המקדש נחשבת שהאש יצאה מעצמה ולא ע"י הקב"ה ? (היות ועם ישראל גרמו לחורבן הבית בגלל העבירות שהם עשו)
23. "שלם ישלם המבעיר את הבעירה": א) איך הקב"ה מתייחס – מי שרף את ביהמ"ק ב) ואיך הקב"ה ישלם את הבעירה ?
24. מה הפירוש: "נזקי ממונו" ומה הפירוש "נזקי גופו" ?
25. לגבי איזה דבר זה משנה אם הנזק נעשה ע"י: "נזקי גופו" או שהנזק נעשה ע"י "נזקי ממונו" ? ("כשאדם" הוזק: אם אדם הוזק ע"י "נזקי גופו" – שהנזק נעשה לאדם שניזק, ע"י "גופו" של המזיק, המזיק משלם "חמישה

- דברים". וכשהנזק נעשה ע"י "נזקי ממונו" – שהנזק נעשה לאדם שניזק, ע"י "ממונו" של המזיק, המזיק משלם לאדם שניזוק רק דבר אחד: "נזק")
26. אדם שהזיק "אדם", כמה דברים הוא משלם ?
27. כשהממון של האדם הזיק "אדם": כמה דברים הוא משלם ?
28. "כי תצא אש": מדוע בעיקרון אש צריכה להיחשב לנזקי "ממונו" ולא לנזקי "גופו" ?
29. אם אש הייתה נחשבת "נזקי ממונו", ממילא: כשהאש הזיקה "אדם" כמה דברים היה משלם בעל האש לאדם שניזוק ?
30. "שלם ישלם המבעיר את הבעירה": מהיכן נלמד שכשהאש התפשטה ע"י הרוח והזיקה אדם זה נחשב שהנזק קרה ע"י "נזקי גופו", ובעל האש ישלם לאדם שניזוק "חמשה דברים" ?
31. במה "אש" דומה ל"חץ" ? ("אשו משום חציו": בשני המקרים "מעשה הנזק" ו"הנזק" לא קורים "ביחד". אלא "מעשה הנזק" נעשה מיד, ו"הנזק" קורה רק לאחר מכן: א) "אש": "מעשה הנזק" נעשה בשעה שהאדם הדליק את האש, "הנזק" קרה לאחר מ"כ ע"י שהרוח העיפה את האש לשדה חבירו. חצו: "מעשה הנזק" נעשה בשעה שהאדם זרק חץ לכיון הבגד של חבירו, "הנזק" קרה לאחר מכן כשהחץ עף ופגע בבגד של חבירו וקרע אותו. ב"חץ" ודאי שהנזק נחשב לנזקי "גופו", היות והחץ עף בכוח האדם לכיוון הבגד, ומחדשת כאן התורה: "אשו משום חציו" שגם ב"אש" היות והאש עפה "ברוח מצויה" נחשב שהאש הזיקה ע"י "גופו" של מדליק האש, וזה נקרא "נזקי גופו")
32. "ויתאוה דוד ויאמר מי ישקני מים מבור בית לחם אשר בשער", מה הנמשל של הפסוק ?
33. האם שאילת דוד כתובה מפורש בנביא ?
34. לאיזה דבר ודאי הייתה קשורה השאילה של דוד ? (שאילת דוד ודאי הייתה קשורה למלחמה שהייתה בינו לבין הפלישתים)
35. איך האמוראים ניסו להבין מה הייתה שאילת דוד ? (הם הסתכלו בפסוקים שבהם מופיעה המלחמה שהייתה בין דוד לפלישתים והם הבינו מתוך המילים של הפסוקים מה הייתה שאילת דוד)

שיטת רב הונא, מה הייתה שאילת דוד:

36. לרב הונא: א) מה היה המקרה שקרה לדוד, ב) מה הייתה שאילת דוד, ג) מה פסקו הסנהדרין ?
37. איך רב הונא מסביר את הפסוקים: א) "חלקת השדה מליאה עדשים/שעורים", ב) "ויצילה" - את מה דוד הציל, ג) "ולא אבה דוד לשתותם", ד) "ויסך אותם לה" ?

שיטת רבנן ואיתימא רבה בר מרי, מה הייתה שאילת דוד:

38. לרבנן ואיתימא רבה בר מרי א) מה היה המקרה שקרה לדוד, ב) מה הייתה שאילת דוד, ג) מה פסקו הסנהדרין ?
39. איך רבנן ואיתימא רבה בר מרי מסבירים את הפסוקים: א) "חלקת השדה מליאה עדשים/שעורים", ב) "ויצילה" - את מה דוד הציל, ג) "ולא אבה דוד לשתותם", ד) "ויסך אותם לה" ?

שיטת רבא אמר רב נחמן, מה הייתה שאילת דוד:

40. לרבא אמר רב נחמן: א) מה היה המקרה הראשון שקרה לדוד, (או כרב הונא או כרבנן ואיתימא רבה בר מרי) ב) מה הייתה שאילת דוד, ג) מה פסקו הסנהדרין ?

41. מהם הפסוקים שבהם מופיעה השאילה הראשונה שהייתה לדוד ? (פסוק י"א: ותהי שם חלקת השדה מליאה
עדשים / שעורים. פסוק י"ב: ויתיבב בתוך החלקה ויצילה)

42. איך רבא אמר רב נחמן מסביר את הפסוקים: א) "חלקת עדשים/שעורים", ב) "ויצילה" - את מה דוד הציל ?

43. לרבא אמר רב נחמן: א) מה היה המקרה השני שקרה לדוד, ב) מה הייתה שאילת דוד, ג) מה פסקו
הסנהדרין ?

44. מהם הפסוקים שבהם מופיעה השאילה השניה שהייתה לדוד ? (פסוק י"ד: ולא אבה דוד לשתותם, ויסך אותם
לה')

45. איך רב נחמן מסביר את הפסוקים: א) "ולא אבה דוד לשתותם", ב) "ויסך אותם לה" ?

שאלות חזרה "הכונס" ס"א, ע"א - ע"ב

מתני' עברה גדר – מתני' המדליק את הגדיש

מתני': "עברה גדר וכו'":

1. "עברה גדר שהוא גבוה ארבע אמות פטור": (א) מי עברה את הגדר, (ב) היכן הגדר הייתה (בין האש שהוא הדליק, לגדיש של חבירו שנשרף) (ג) ומדוע הוא פטור? (האש לא אמורה לעבור גדר בגובה של ארבע אמות)
2. "או דרך הרבים": מהו הרוחב של דרך הרבים? (16 אמה)

קושיית הגמ': סתירה בין המשנה לברייתא:

3. מהי הסתירה שיש בין המשנה לברייתא?

ישוב הסתירה בין המשנה לברייתא – הקדמה:

4. מה הפירוש: עברה גדר שהוא גבוה "עד ארבע אמות": האם הגדר גבוה: (א) יותר מארבע אמות, (ב) פחות מארבע אמות? (תלוי: אם אומרים "כשהגדר גבוה משש אמות - ועד ארבע אמות" (פטור) ממילא הפירוש "עד ארבע אמות": גדר גבוה יותר מארבע אמות. ואם אומרים: כשהגדר גבוה משתי אמות - ועד ארבע אמות" (חייב) ממילא הפירוש "עד ארבע אמות": גדר גבוה פחות מארבע אמות).
5. (הסבר: א) "עד ועד בכלל", (ב) עד ולא עד בכלל", (אם אומרים למישהו לספור עד 10, עד איזה מספר הוא צריך לספור)?
6. אם אומרים מה יהיה הדין כשבין הגדיש שנשרף לאש היה גדר גבוה "עד ארבע אמות": האם אותו דין שיש במקרה שהגדר היה גבוה "עד ארבע אמות" יהיה גם בגדר גבוה "ארבע אמות"? (תלוי: אם סוברים "עד ועד בכלל" ממילא הדין שיש בגדר גבוה "עד ארבע אמות" יהיה גם בגדר שהיה גבוה "ארבע אמות", ואם סוברים "עד ולא עד בכלל" אם כן הדין שיש בגדר גבוה "ארבע אמות" יהיה שונה מהדין שיש בגדר שהיה גבוה "עד ארבע אמות")

תירוץ הגמרא על הסתירה:

הסבר המשנה:

"עברה גדר שהוא גבוה ארבע אמות פטור":

7. (א) איזו מילה צריך להוסיף במשנה? ("עד". עברה גדר שהוא גבוה "עד" ארבע אמות פטור) (ב) התנא של המשנה לימד את תלמידיו באיזה גובה של גדר מדליק האש פטור ולכן אמר: מגובה של "שש אמות" ועד גובה של "עד ארבע אמות - פטור": מה הפירוש במשנה "עד ארבע אמות פטור" – באיזה גובה גדר מדובר? (גדר גבוה "יותר" מארבע אמות - פטור) (ג) ובגדר גבוה ארבע אמות מה יהיה הדין? ("פטור". שכוונת התנא באומר "עד ארבע אמות - פטור", שגם בגובה של "ארבע אמות" פטור, דהתנא של המשנה סובר "עד ועד בכלל")

הסבר הברייתא:

"עברה גדר שהוא גבוה ארבע אמות חייב":

8. א) איזו מילה צריך להוסיף בברייתא, ("עד". עברה גדר שהוא גבוה "עד" ארבע אמות חייב) ב) התנא של הברייתא לימד את תלמידיו באיזה גובה של גדר מדליק האש חייב ולכן אמר מגובה "שתי אמות" ועד גובה של "עד ארבע אמות – חייב": מה הפירוש "עד ארבע אמות – חייב" - באיזה גובה גדר מדובר? (גדר גבוה "פחות" מארבע אמות) ג) ובגדר גבוה "ארבע אמות" מה יהיה הדין? ("פטור". שכוונת התנא באומרו "עד ארבע אמות חייב", שבגובה "פחות" מארבע אמות הוא חייב, אבל בגובה של "ארבע אמות" הוא פטור, דהתנא של הברייתא סובר: "עד ולא עד בכלל")
9. ממילא מדוע אין סתירה בין המשנה ובין הברייתא: א) על איזה גובה של גדר דיברו במשנה ובברייתא, ("עד ארבע אמות") ב) מדוע התנא פוסק במשנה שבגדר גבוהה "עד ארבע אמות – פטור", (היות והתנא במשנה מדבר על גדר גבוהה יותר מארבע אמות שבה הדין שהוא "פטור") ג) מדוע התנא פוסק בברייתא שבגדר גבוהה "עד ארבע אמות – חייב", (היות והתנא בברייתא מדבר על גדר גבוהה פחות מארבע אמות שבה הדין שהוא "חייב") ד) כשהתנא במשנה פוסק שבגדר שהיא גבוהה יותר מארבע אמות הדין "פטור": מה יסבור התנא של המשנה - מה יהיה הדין בגדר שהיא גבוהה "ארבע אמות", ("פטור". שכוונת התנא באומרו "עד ארבע אמות – פטור", שגם בגובה של "ארבע אמות" פטור, דהתנא של המשנה סובר "עד ועד בכלל") ה) כשהתנא בברייתא פוסק שבגדר שהיא גבוהה פחות מארבע אמות הדין "חייב": מה יסבור התנא של הברייתא מה יהיה הדין בגדר שהיא גבוהה "ארבע אמות"? ("פטור". שכוונת התנא באומרו "עד ארבע אמות חייב", שבגובה "פחות" מארבע אמות הוא חייב, אבל בגובה של "ארבע אמות" הוא פטור, דהתנא של הברייתא סובר: "עד ולא עד בכלל")
10. א) לסיכום, מה הדין לפי המשנה והברייתא: א) כשהגדר גבוהה "שתי אמות", כשהגדר גבוהה "שלוש אמות", כשהגדר גבוהה קצת פחות מארבע אמות, ב) כשהגדר גבוהה "שש אמות", כשהגדר גבוהה "חמש אמות", כשהגדר גבוהה קצת יותר מארבע אמות, ג) כשהגדר גבוהה "ארבע אמות"?
11. "עברה גדר שהוא גבוה ארבע אמות": א) מה הדין אם מעבר לגדר היו "קוצים" ב) מהיכן מודדים את הגובה של הארבע אמות, בצד של הקוצים ובצד של האש? (בצד של הקוצים: ארבע אמות משפת הקוצים, בצד של האש: ארבע אמות מסוף העצים של המדורה)
12. "אמר רב לא שנו אלא בקולחת": איזה דין במשנה רב בא להסביר? ("דרך הרבים" – אש עוברת עד 16 אמה, ושש עשרה אמה היא לא עוברת. והשאלה באיזה סוג אש, המשנה מדברת ואומרת שהיא לא תתפשט 16 אמה: האם המשנה מדברת בקולחת" או ב"נכפפת")
13. מה הפירוש: א) אש "קולחת", ב) אש "נכפפת"? ("אש נמוכה שהולכת ונסרכת בעשבים ובקיסמים שעל גבי הקרקע" [פירוש ב' ברש"י])
14. לרב: איזה מרחק האש מתפשטת: א) בקולחת, ב) בנכפפת?
15. א"כ לרב, המשנה שאומרת שאש לא תעבור "דרך הרבים" שהיא 16 אמות, באיזו אש מדובר?
16. לרב: באיזה מקרה אש "נכפפת" יכולה להתפשט אפילו עד מאה אמה? (עצים מצויין לה)
17. לשמואל: איזה מרחק האש מתפשטת: א) בקולחת, ב) בנכפפת?
18. א"כ לשמואל, המשנה שאומרת שאש לא תעבור "דרך הרבים" שהיא 16 אמות, באיזו אש מדובר?
19. איזה רוחב של נהר יגרום שהאש שהדליק לא תתפשט לחצר חבירו?
20. מה הפירוש "נהר" לפי רב? (נהר ברוחב 8 אמות, ואפילו שאין בו מים [בזמן שהאש עברה את הנהר ושרפה את הגדיש] מספיק שהנהר יהיה רחב רק 8 אמות [ולא 16 אמה שצריך במקרה שיש אדמה יבשה בין האש לגדיש] היות והנהר הוא עמוק והאדמה שלו קרירה מהמים שעברו בו, וזה יגרום שהאש תיכבה בתוך 8 אמות של הנהר)
21. מה הפירוש "נהר" לפי שמואל? (יאור קטן ברוחב "אמה" שדולין ומשקין ממנו את השדות. והיות והוא רחב רק "אמה אחת", צריך שיהיה בו מים כדי שהאש תיכבה בגללו והיא לא תחצה אותו ותשרוף את הגדיש)
22. מה הפירוש "ואלו מפסיקין לפאה"?

23. אלו דברים מפסיקים את השדה לגבי פאה ?
24. מה הפירוש: א) "דרך היחיד", ב) "דרך הרבים" ?
25. מה הפירוש "שלולית" ?
26. מה הפירוש: א) "מקום שמי גשמים שולל שם", ב) "אמת המים שמחלקת שלל לאגפיה" ?
27. למ"ד שהפירוש "שלולית" הוא - "מקום שמי גשמים שולל שם": האם "אמת המים שמחלקת שלל לאגפיה" מפסקת לפאה, ומדוע ?
28. למ"ד שהפירוש "שלולית" הוא - "אמת המים שמחלקת שלל לאגפיה": האם "מקום שמי גשמים שולל שם" מפסיק לפאה, ומדוע ?
29. לסיכום: א) "מקום שמי גשמים שולל שם", מפסיק לפאה או לא, ב) "אמת המים שמחלקת שלל לאגפיה" מפסקת לפאה או לא, ומדוע ?
30. מדוע מ"ד שהפירוש שלולית הוא: "מקום שמי גשמים שולל שם", לא אמר שהפירוש שלולית הוא: "אמת המים שמחלקת שלל לאגפיה" ? (אפילו שהוא סובר שגם אמת המים שמחלקת שלל לאגפיה נחשבת להפסק בשדה, הוא העדיף לומר את החידוש הגדול שמקום שמי גשמים שולל שם נחשב להפסק וממילא יהיה ק"ו שאמת המים שמחלקת שלל לאגפיה ודאי שהיא נחשבת להפסק בשדה)
31. מדוע מ"ד שהפירוש שלולית הוא: "אמת המים שמחלקת שלל לאגפיה" לא אמר שהפירוש שלולית הוא: "מקום שמי גשמים שולל שם" ? (היות והוא סובר שמקום שמי גשמים שולל שם אינו נחשב להפסק, היות והוא נחשב לחלק מהשדה ודבר שנחשב לחלק מהשדה אינו נחשב הפסק לפאה)
32. מתניתין: "המדליק בתוך שלו עד כמה תעבור הדליקה" – באיזה סוג של אש המשנה מדברת: "קולחת" או "נכפפת" ?
33. אש "נכפפת" עד איזה מרחק היא רגילה לעבור (לפי מה שנפסק להלכה) ?
34. אש "קולחת" עד איזה מרחק היא רגילה לעבור: א) לרבי אלעזר בן עזריה (חצי כור) ב) לר"א ג) לרבי עקיבא ?
35. לשלושת התנאים: אם הוא שמר בין האש שהוא הדליק לגדיש שנשרף - מרחק שהאש לא אמורה לעבור בו ולשרוף את הגדיש, ובכל אופן האש עברה ושרפה את הגדיש של חבריו: האם הוא צריך לשלם על הגדיש שנשרף ? ומדוע ? (פטור. היות וזה נחשב ל"אונס" שהאש שלו התפשטה ושרפה את הגדיש של חבריו)

שיטת ר"ש בהוה אמינא: אפילו אם האש לא הייתה אמורה להתפשט לגדיש של חבריו, ובכל אופן היא התפשטה ושרפה את הגדיש הוא יהיה חייב:

36. אמר ר"ש "הכל לפי הדליקה": מה הפירוש לפי ההוה אמינא ? (לר"ש, גם אם מדליק האש ישאיר מרחק שהאש לא אמורה לעבור בו ולשרוף את הגדיש של חבריו, ובכל אופן האש התפשטה ושרפה את הגדיש הוא יהיה חייב, וזה נלמד מהמילה "הבעירה" שהיא מיותרת. [כתוב בפסוק "שלם ישלם המבעיר את הבעירה" והיה מספיק לכתוב רק את המילים "שלם ישלם" ולא צריך לכתוב גם את המילים "המבעיר את הבעירה" שהרי זה ברור שמבעיר הבעירה הוא זה שצריך לשלם])

קושיית הגמ' על הפירוש שפירשה הגמ' בהוה אמינא, את ר"ש:

"לא יעמיד אדם וכו'":

37. כשמעמידים תנור בקומה הראשונה, איזה מרחק צריך להיות מסוף התנור לתקרה, ומדוע ?
38. אם אין גובה של ארבע אמות מסוף התנור לתקרה של הקומה הראשונה: מי יכול למנוע ממנו שהוא לא יבנה תנור בתוך ביתו ? (א. הדייר שגר בקומה השניה, כדי שהבית שלו לא ישרף ב. אנשי העיר. היות ואם ביתו ישרף, השריפה יכולה להתפשט גם לבתים אחרים בעיר ולשרוף אותם)
39. כשמעמידים תנור בקומה השנייה, איזה גובה של מעזיבה צריכה להיות מתחת לתנור, ומדוע ?

40. אם אין מעזיבה בגובה של שלושה טפחים מתחת לתנור שבקומה השנייה: מי יכול למנוע ממנו שהוא לא יבנה תנור בתוך ביתו? (א. הדייר שגר בקומה הראשונה, כדי שהבית שלו לא יישרף, ב. אנשי העיר. היות ואם ביתו יישרף, השריפה יכולה להתפשט גם לבתים אחרים בעיר ולשרוף אותם)

41. כשמעמידים כירה בקומה השנייה, איזה גובה של מעזיבה צריך להיות מתחת לכירה, ומדוע?

42. אם השאיר בקומה הראשונה ארבע אמות מסוף התנור ועד התקרה, ובכל אופן קרה נזק לקומה השנייה מהתנור, האם הוא חייב לשלם לת"ק?

ממילא מקשה הגמ' על הפירוש שהגמ' פירשה בהוה אמינא את ר"ש:

43. אם השאיר בקומה הראשונה ארבע אמות מסוף התנור ועד התקרה, ובכל אופן קרה נזק לקומה השנייה מהתנור, האם הוא חייב לשלם לר"ש?

44. ממילא לר"ש, אם בעל האש השאיר מרחק שבגללו האש לא אמורה לשרוף את הרכוש של חברו ובכל אופן האש התפשטה ושרפה את הרכוש של חברו, האם הוא צריך לשלם?

45. ולפי איך שהגמ' פירשה בהוה אמינא את ר"ש במשנה שלנו, אם בעל האש השאיר מרחק שבגללו האש לא אמורה לשרוף את הרכוש של חברו ובכל אופן האש התפשטה ושרפה את הרכוש של חברו, האם הוא צריך לשלם?

46. ממילא מדוע אי אפשר לפרש את דברי ר"ש: "שלם ישלם המבעיר את הבעירה, הכל לפי גובה הדליקה", שר"ש מחייב את בעל האש לשלם על כך שהאש שלו שרפה את הגדיש, גם במקרה שהוא השאיר מרחק שבגללו האש לא הייתה אמורה לשרוף את הרכוש של חברו?

הסבר הגמ' למסקנא את דברי ר"ש:

47. לגמ' במסקנא: לר"ש: אם בעל האש השאיר מרחק שבגללו האש לא אמורה לשרוף את הרכוש של חברו ובכל אופן האש התפשטה ושרפה את הרכוש של חברו, האם הוא צריך לשלם?

48. לתירוץ הגמרא מה פירוש דברי ר"ש: "הכל לפי הדליקה"? (לר"ש, אין מרחק קבוע שבו האש לא תתפשט, אלא זה תלוי לפי "הגובה" של הדליקה, וככל שהאש תהיה יותר גבוהה כך היא תתפשט למרחק יותר גדול)

49. על מי בא ר"ש לחלוק? (על שלושת התנאים שבמשנה, שהם אומרים שיש מרחק קבוע שאש לא עוברת, ולא משנה מה גובה האש, ואילו ר"ש סובר, שהתפשטות האש תלויה בגובה שלה וככל שהאש תהיה יותר גבוהה כך היא תתפשט למרחק יותר גדול)

50. כמו איזה תנא נפסק להלכה?

סיכום השיטות מה יהיה במקרה שבעל האש השאיר מרחק שבגללו האש לא אמורה לשרוף את הרכוש של חברו ובכל אופן האש התפשטה ושרפה את הרכוש של חברו, האם הוא צריך לשלם?

51. כשהדליק אש "בשדה" והוא השאיר מרחק שבגללו האש לא אמורה לשרוף את הרכוש של חברו ובכל אופן האש התפשטה ושרפה את הרכוש של חברו, האם הוא צריך לשלם לשלושת התנאים ולר"ש? (לכו"ע – פטור)

52. כשהדליק אש בתנור או בכירה שנמצאים "בביתו" והוא השאיר מרחק שבגללו האש לא אמורה לשרוף את הרכוש של חברו ובכל אופן האש התפשטה ושרפה את הרכוש של חברו, האם הוא צריך לשלם לת"ק ולר"ש? (לת"ק: חייב. לר"ש: פטור)

שאלות חזרה "פרק הכונס" דף ס"א ע"ב – ס"ב ע"א

מתני' המדליק את הגדיש – ומודה ר"י לחכמים

1. "היה גדי כפות לו ועבד סמוך לו ונשרף עמו חייב" (א) מה היה הנזק שקרה כאן? (נשרפו: א. גדיש, ב. גדי, ג. עבד) (ב) האם הוא חייב לשלם על העבד, ומדוע, (ג) האם הוא חייב לשלם על הגדי, ומדוע?
2. "עבד כפות לו וגדי סמוך לו ונשרף עמו פטור": האם הוא חייב לשלם על הגדי, ומדוע? (פטור. היות והגדי היה אמור לברוח מהאש [למדנו לפי לשון ב' ברש"י])
3. "עבד כפות לו ... ונשרף עמו פטור" (א) האם הוא אשם בכך שהגדי נשרף, (ב) האם הוא אשם שהעבד נשרף – האם העבד יכול היה לברוח? (ג) על מה הוא פטור לשלם? (על העבד והגדיש [ועל הגדי]) (ד) איזה דבר צריך כאן להסביר? (מדוע הוא פטור לשלם על העבד והגדיש, הרי הוא אשם בכך שהם נשרפו?)
4. האם הוא הדליק שתי מדורות ואש אחת שרפה את הגדיש והאש השניה שרפה את העבד, או שהוא הדליק אש אחת והיא שרפה גם את העבד וגם את הגדיש? (הדליק אש אחת)
5. מהם העונשים שמגיעים לו בגלל שריפת "העבד והגדיש"? (על הגדיש: "תשלום ממון". על העבד: א) "תשלום ממון" לאדון על הנזק שהוא גרם לו בכך שעבדו מת, (ב) עונש "מיתה" על כך שהוא רצח "עבד כנעני")
6. ממילא, אם במעשה עבירה אחד של הדלקת אש אחת, קרו שלושה דברים: א. נזק לגדיש ב. נזק לעבד ג. רציחת עבד כנעני, ומגיע לו בעקבות כך שני עונשים: עונש "ממון" (על נזק הגדיש והעבד) ועונש "מיתה" (על רציחת העבד): (א) האם הוא מקבל שני עונשים על מעשה עבירה אחד (ב) ואם הוא מקבל רק עונש אחד, איזה עונש מבין שניהם הוא יקבל: עונש "ממון" – לשלם על הגדיש ועל העבד [ללא עונש "מיתה" על רציחת העבד], או עונש "מיתה" על רציחת העבד ואילו את העונש של "תשלום ממון" על העבד והגדיש, הוא לא יקבל והוא יהיה "פטור" מתשלום על הנזק שנגרם לעבד ולגדיש, (ג) ומדוע?
7. הסבר את הכלל "קם ליה בדרכה מיניה"? (אם על מעשה אחד מגיעים לו שני עונשים, הדין הוא, שהוא יקבל מבין שני העונשים, רק עונש אחד, כי אין שני עונשים על מעשה אחד, והוא יקבל רק את העונש היותר גדול מבין שניהם)
המדליק את הגדיש והיו בו כלים ודלקו:
8. "ברישא" – במה הוא הטמין? ("בגדיש")
9. האם הוא חייב לשלם על ה"טמון" שנשרף? (מחלוקת ר"י וחכמים)
10. (א) "בסיפא" – במה הוא הטמין? ("בבירה") (ב) מה הפירוש "בירה"?
11. "בסיפא", כשהוא הטמין "בבירה" האם הוא חייב לשלם על "הטמון" שנשרף, לחכמים ולר"י? (לכו"ע חייב, ואפילו לחכמים)
12. לרב כהנא: מהו ההבדל בין הרישא שבו חכמים חולקים על רבי יהודה ואומרים ש"טמון פטור" לבין הסיפא שבה חכמים מודים "שטמון חייב"? (ההבדל בין הרישא לסיפא הוא: "היכן הוא הדליק": "ברישא" מדובר שהוא הדליק "בתוך שלו – והלכה ואכלה בתוך של חברו" ושם חכמים סוברים שכשהוא מדליק "בתוך שלו" וישרף "טמון" הוא יהיה "פטור", ואילו בסיפא מדובר שהוא הדליק "בתוך של חברו" ושם חכמים מודים לר"י שאם הוא הדליק "בתוך של חברו" וישרף "טמון" הוא יהיה "חייב" [כפי שלמדנו כמה פעמים, שמתי שרבי כתב את המשנה, הרבה פעמים הוא החסיר לכתוב דברים במשנה – דברים שהוא סמך על כך שאנשים יבינו אותם לבד. ואצלנו הוא לא כתב מפורש שההבדל בין הרישא לסיפא הוא "היכן הוא הדליק", היות והוא סמך על כך שבנין זאת לבד])
13. מהם ארבעת המקרים "בטמון" שמובאים אצלנו בסוגיא? (א) הדליק "בתוך שלו" ונשרפו כלים "שאינ דרכן להטמין", ב. הדליק "בתוך שלו" ונשרפו כלים "שדרכן להטמין", ג. הדליק "בתוך של חברו" ונשרפו כלים "שאינ דרכן להטמין", ד. הדליק "בתוך של חברו" – ונשרפו כלים "שדרכן להטמין")
14. מה יותר חמור: כשהוא הדליק "בתוך שלו" או כשהוא הדליק "בתוך של חברו"?

15. מה יותר חמור: שנשרפו כלים "שאינן דרכן להטמין" או שנשרפו כלים "שדרכן להטמין", ומדוע?

שיטת רב כהנא: באיזה מקרים חכמים מודים לר"י "שטמון חייב":

16. לרב כהנא, מתוך ארבעת המקרים: באלו מקרים חכמים אומרים שטמון "פטור" ובאלו מקרים חכמים אומרים שטמון "חייב"? (תלוי - "היכן הוא הדליק": הדליק "בתוך שלו": בין במקרה א' כשנשרפו כלים "שאינן דרכן להטמין" ובין במקרה ב' שנשרפו כלים "שדרכן להטמין" הוא "פטור" לחכמים. הדליק "בתוך של חבירו": בין במקרה ג' שנשרפו כלים "שאינן דרכן להטמין" ובין במקרה ד' כשנשרפו כלים "שדרכן להטמין" חכמים מודים לר"י שהוא יהיה חייב)

17. לסיכום: לרב כהנא מהו ההבדל בין הרישא שבה חכמים חולקים על רבי יהודה ואמרו שטמון "פטור", לבין הסיפא שבה חכמים הודו לר"י שטמון חייב? (ההבדל הוא "היכן הוא הדליק": אם "בתוך שלו" או "בתוך של חבירו")

18. וממילא לרב כהנא כמה מחלוקות יש בין רבי יהודה לחכמים בטמון? (מחלוקת אחת. במדליק "בתוך שלו" האם הוא חייב או פטור)

קושיית רבא על רב כהנא:

19. מהו הנושא שעליו מדברת "הרישא" ומהו הנושא שעליו מדברת "הסיפא"? (הרישא: באיזה מקרה חכמים ור"י "חולקים". הסיפא: באיזה מקרה חכמים "מודים" לר"י שחייב)

20. מהו ההבדל בין "גדיש" לבין "בירה"? (גדיש: יש בו כלים "שאינן דרכן להטמין" [ארנקי] ויש בו כלים "שדרכן להטמין" [מוריגין וכלי בקר] בירה: כל הכלים "דרכן להטמין" ["שכן דרך בני אדם להטמין בבתיים"])

21. כשהרישא מדברת באיזה מקרה חכמים ור"י "חולקים" איזו דוגמא היא מביאה - "במה הוא הטמין" את הטמון? (גדיש)

22. לשיטת רב כהנא: באיזה מקרה חכמים סוברים שטמון "פטור"? (בהדליק בתוך שלו, והוא פטור בין אם הטמון היה כלים "שדרכן להטמין" ובין אם הטמון היה כלים "שאינן דרכן להטמין")

23. ומדוע כשהמשנה מדברת על המקרה שבו חכמים חולקים על רבי יהודה והם סוברים שטמון "פטור", המשנה מביאה דוגמא שהוא הטמין אותם "בגדיש"? (היות ובגדיש יש כלים "שדרכן להטמין" ויש כלים "שאינן דרכן להטמין" ובשניהם אם הוא הדליק "בתוך שלו" ונשרף טמון, יש בהם מחלוקת בין חכמים ור' יהודה)

24. לשיטת רב כהנא: באיזה מקרה חכמים מודים לרבי יהודה, והם סוברים שטמון "חייב"? (בהדליק "בתוך של חבירו" והוא חייב בין אם הטמון שנשרף היה כלים "שאינן דרכן להטמין" ובין אם הם היו כלים "שדרכן להטמין")

25. קושיית רבא לרב כהנא: הסבר את קושיית רבא לרב כהנא מדוע לרב כהנא המשנה הייתה צריכה בסיפא להביא את אותה דוגמא של הרישא שהוא הטמין בתוך "גדיש"? (והמשנה לא הייתה צריכה לעבור "בסיפא" לדוגמא אחרת שהוא הטמין "בבירה"?) (כי בבירה כל הכלים "דרכן להטמין" והרי לרב כהנא, במדליק "בתוך של חבירו" חכמים מודים לרבי יהודה שחייב בין אם הטמון שנשרף היה כלים "שדרכן להטמין" ובין כשהטמון שנשרף היה "כלים שאינן דרכן להטמין" וממילא המשנה הייתה צריכה להמשיך גם בסיפא להביא את הדוגמא שהוא הטמין "בגדיש" שבו יש בין כלים "שאינן דרכן להטמין" ובין כלים "שדרכן להטמין", שבשניהם חכמים מודים לרבי יהודה שהוא "חייב" היות והוא הדליק "בתוך של חבירו")

26. המשך קושיית רבא: ואם המשנה דיברה בסיפא במדליק "בתוך של חבירו", במקרה שבו חכמים מודים לרבי יהודה שטמון "חייב", והמשנה הביאה דוגמא שהוא הטמין "בבירה" (שבה כל הכלים "דרכן להטמין"), סימן שבאיזה מקרה חכמים מודים לרבי יהודה שהוא חייב? (רק כשיתקיימו שני הדברים א. הדליק "בתוך של חבירו" ב. ונשרפו כלים "שדרכן להטמין")

שיטת רבא באיזה מקרה חכמים מודים לרבי יהודה שטמון חייב:

27. כשהדליק "בתוך של חבירו": (א) באיזה מקרה חכמים "חולקים" על רבי יהודה וסוברים שהוא יהיה פטור בטמון, (ב) ובאיזה מקרה חכמים "מודים" לרבי יהודה שטמון חייב? (כלים "שאינן דרכן להטמין": חכמים חולקים על רבי יהודה והם סוברים שהוא "פטור". כלים "שדרכן להטמין": חכמים מודים לרבי יהודה שהוא יהיה חייב)

28. וממילא לרבא: מדוע מובן, שהמשנה, כשהיא באה לומר באיזה מקרה חכמים מודים לרבי יהודה שהוא יהיה חייב בטמון - במדליק "בתוך של חבירו", המשנה עוברת לדבר במקרה שהוא הטמין "בבירה"?

29. לרבא, כמה מחלוקות יש בין רבי יהודה וחכמים בטמון, ומהם המחלוקות?

סיכום שיטות רבי יהודה וחכמים בטמון:

30. לרבי יהודה: האם הוא חייב "בטמון"? (חייב בכל ארבעת המקרים)
31. לחכמים: כשהדליק "בתוך שלו" ונשרפו כלים "שאינן דרכן להטמין" או כלים "שדרכן להטמין": האם הוא חייב או פטור, לרב כהנא ולרבא? (בין לרב כהנא ובין לרבא "פטור")
32. לחכמים: כשהדליק "בתוך של חבירו" ונשרפו כלים "שאינן דרכן להטמין": האם הוא חייב או פטור, לרב כהנא ולרבא? (לרב כהנא – חייב. לרבא – פטור)
33. לחכמים: כשהדליק "בתוך של חבירו" ונשרפו כלים "שדרכן להטמין": האם הוא חייב או פטור, לרב כהנא ולרבא? (בין לר"כ ובין לרבא - חייב)
- (רמז לזכור את השיטות בדעת חכמים בטמון: ישנם בטמון ארבעה מקרים, מהקל אל החמור: א) "בתוך שלו" ונשרפו כלים "שאינן דרכן להטמין" ב) "בתוך שלו" ונשרפו כלים "שדרכן להטמין" ג) "בתוך של חבירו" ונשרפו כלים "שאינן דרכן להטמין" ד) "בתוך של חבירו" ונשרפו כלים "שדרכן להטמין". במקרה א' וב' לכו"ע – פטור בטמון [לחכמים]. במקרה ג': מחלוקת בין ר"כ ורבא האם חכמים יסברו שפטור או חייב. במקרה ד': בין לר"כ ובין לרבא חכמים מודים לר"י שחייב.)
34. "ורואין מקום כלים כאילו הוא מלא תבואה": לחכמים שפוטרים בטמון: א) מה הוא לא לשלם ב) ומה הוא כן משלם?

שאלות חזרה "פרק הכונס" דף ס"ב ע"א ע"ב

ומודה ר' יהודה – סוף הפרק

1. הדליק אש ונשרף "טמון", האם הוא חייב לשלם: א. לר' יהודה ב. לחכמים ?
2. כשרבי יהודה חייב בכל מקרה ב"טמון": היכן היה הטמון שנשרף ? (בחצר אחרת, שאינה שייכת לזה שהדליק את האש)
3. ומדוע הוא חייב, ע"כ שהאש שהדליק שרפה רכוש של חברו ? (היות ו**התורה** חייבה אותו לשמור שהאש שהדליק לא תשרוף רכוש של חברו)
4. "ומודה ר' יהודה לחכמים וכו'": היכן היה הרכוש שנשרף בחמשת המקרים שעליהם מדברת הברייתא שלנו ? (בחצרו של "מדליק האש")
5. כשהרכוש שנשרף היה בחצירו של זה שהדליק את האש, והאש שהדליק שרפה את הרכוש של חברו שנמצא אצלו: במה זה תלוי אם הוא חייב לשלם או פטור ? (**חייב**: אם הוא התחייב לחבירו לשמור לו על רכושו שנמצא אצלו. והטעם: היות ואז חלה עליו החובה לשמור שהאש שהוא הדליק לא תשרוף את רכוש חברו שעליו התחייב לשמור, ואם הוא לא שמר על האש והיא שרפה את רכוש חברו, הוא יהיה חייב. **פטור**: במקרה שהוא לא התחייב לחבירו לשמור לו על הרכוש שנשרף. והטעם: היות ולא הייתה על בעל החצר החובה לשמור, שהאש שהוא הדליק בחצירו, לא תשרוף רכוש של אדם אחר שנמצא אצלו - רכוש שהוא לא התחייב לשמור עליו)
6. ממילא: מדוע ישנם מקרים שבהם ר' יהודה מודה לחכמים שהוא פטור ? (מקרים שבהם הרכוש של חברו שנשרף, היה בחצר של מדליק האש, ומדליק האש לא התחייב בשמירתם)
7. כשאדם התחייב לחבירו לשמור לו בחצירו על גדיש של "שעורין" ששווה 1000 נה: אם המפקיד יכניס לחצר גדיש של "מלפפונים" שהיה שווה 1000 נה, האם בעל החצר, צריך לשמור עליו למפקיד ? (כן. הוא לא התחייב לשמור לו דווקא על "שעורין" אלא הוא התחייב לו לשמור, על דבר "ששווה" 1000 נה)
8. מה שווה יותר: גדיש של "חיטין" או גדיש של "שעורין" ?

להגדיש גדיש, והגדיש והטמין:

9. א. "איזה דבר" בעל החצר הסכים לשמור לבעל הגדיש ב. איזה דבר בעל הגדיש הכניס לחצר ג. האם בעל החצר שמר שהאש שהדליק לא תשרוף את הגדיש ד. איזה דבר בעל החצר חייב לשלם, ומדוע ב. איזה דבר בעל החצר פטור מלשלם, ומדוע ?

להגדיש חיטין, והגדיש שעורין:

10. א. "איזה דבר" בעל החצר הסכים לשמור לבעל הגדיש ב. איזה דבר הכניס בעל הגדיש לחצר ג. מה נשרף (שעורין) ד. א"כ, אם נשרפו שעורין מהי טענת בעל הגדיש – מדוע שבעל החצר יצטרך לשלם לו יותר מהשווי של "גדיש שעורין", הרי הנזק שקרה היה, שנשרף לו רק גדיש של "שעורין" ? (בברייתא חסרים מילים וצריך להוסיף שבעל הגדיש הטמין "טמון" בתוך הגדיש) ה. א"כ מה נשרף ? (א. שעורין ב. כלים טמונים)
11. גדיש של "חיטין" שווה למשל 2000 נה וגדיש של "שעורין" שווה 1000 נה: א"כ כשבעל החצר הסכים לשמור על "גדיש חיטין" על איזה "שווי" של רכוש בעל החצר הסכים לשמור ? (רכוש בשווי של 2000 נה).

12. בעל הגדיש הכניס לחצר גדיש של "שעורין" שבתוכו היה גם "טמון": מהו השווי של ה"שעורין" שהיו בגדיש ? (800 ₪. היות והגדיש לא היה מלא כולו בשעורין בגלל שהיו בתוכו גם "כלים טמונים")
13. ממילא, מה בעל החצר צריך לשלם על שריפת ה"שעורין" ? (800 ₪)
14. מהי טענת בעל הגדיש, מה בעל החצר צריך לשלם לו על שריפת ה"טמון" ? (400 ₪. היות ובהתחלה הסכמת לשמור לי על "חיטין", א"כ תשלם לי על "המקום" שבו היו הכלים הטמונים כאילו הוא היה מלא "בחיטים", ואם למשל יכלו להיכנס במקום הטמון "חיטים" בשווי של 400 ₪ א"כ תשלם לי על ה"טמון" 400 ₪)
15. א"כ בסה"כ איזה סכום תובע בעל הגדיש מבעל החצר על שריפת ה"שעורין" וה"טמון" ? (1200 ₪. על שריפת השעורין 800 ₪ ועל שריפת הטמון 400 ₪)
16. מהי טענת בעל החצר, כמה הוא צריך לשלם על שריפת ה"טמון" ? (200 ₪. וטענתו של בעל החצר היא: נכון שהסכמתי בהתחלה לשמור לך על "חיטין", אבל היות ואתה הכנסת לרשותי את הטמון כשהוא מכוסה ב"שעורין" שהם יותר זולים מחיטין, הרי יש כלל ששומר מתחייב לשמור רק על מה שהוא יודע שמסרו לו לשמור, ממילא אפילו שהסכמתי לך בתחילה לשמור לך על דבר יקר - חיטים, היות וראיתי בסוף שהכנסת לחצירי "שעורין" הייתי בטוח שהגדיש מלא כולו רק בשעורין, לכן ההתחייבות שלי נהייתה עכשיו לשמור רק על "שעורין" וממילא אני אשלם לך על "מקום הטמון" כאילו הוא היה מלא ב"שעורין", והשווי של השעורין שיכלו להיות במקום הטמון הוא רק 200 ₪, ולכן אשלם לך בסה"כ 1000 ₪: 800 ₪ על שריפת השעורין ו - 200 ₪ על השעורין שיכלו להיות "במקום הטמון". [כשהשומר ראה שהכניסו לחצירו גדיש של "שעורין" הוא התחייב לשמור עכשיו לחבירו על רכוש בשווי של 1000 ₪, לכן ישלם בכל מצב מקסימום 1000 ₪])

שעורין, והגדיש חיטין:

17. א. איזה דבר הסכים בעל החצר לשמור לבעל הגדיש ב. איזה דבר בעל הגדיש הכניס לחצר ג. מה נשרף ד. איזה דבר צריך בעל החצר לשלם לבעל הגדיש ה. ומדוע (צריך לשלם שווי של גדיש של "שעורין" - שעליו התחייב לשמור, ולא צריך לשלם את השווי של "החיטין" שנשרפו, היות והוא לא התחייב לשמור על שווי של "חיטין")

חיטין, וחיפן בשעורין:

18. א. איזה דבר הסכים בעל החצר לשמור לבעל הגדיש ב. איזה דבר בעל הגדיש הכניס לחצר (חיטין מכוסות" ושעורין) ג. מה נשרף ד. איזה דבר צריך בעל החצר לשלם לבעל הגדיש (הוא משלם רק כמו ששווה גדיש של "שעורין")
19. מדוע בעל החצר לא משלם על החיטין המכוסות, הרי הוא התחייב לשמור על גדיש של "חיטין", וא"כ שיצטרך לשלם גם על השווי של החיטין המכוסות ? (היות ובעל הגדיש כיסה את החיטין בשעורין, ובעל החצר חשב שהכניסו לו רק גדיש של שעורין, א"כ התחייבות שלו לשמור נהייתה עכשיו רק על שווי של גדיש של "שעורין")

שעורין וחיפן בחיטין:

20. א. איזה דבר הסכים בעל החצר לשמור לבעל הגדיש ב. איזה דבר בעל הגדיש הכניס לחצר ("שעורין מכוסות" וחיטין) ג. מה נשרף ד. איזה דבר צריך בעל החצר לשלם לבעל הגדיש, ה. מדוע הוא לא צריך לשלם על תוספת השווי של החיטין שכיסו את השעורין ? (היות והוא התחייב לו לשמור רק על שווי של גדיש של "שעורין")

אמר רבא הנותן דינר זהב וכו':

21. א. על איזה דבר הסכימה האשה לשמור ב. ואיזה דבר המפקיד הפקיד אצל האשה ?
22. כשהאשה "הזיקה" את מטבע הזהב: א. מה היא משלמת ב. ומדוע ?
23. כשהאשה "פשעה" והיא לא שמרה על מטבע הזהב: א. מה היא משלמת ב. ומדוע ?
24. במה המקרה עם האשה דומה למקרה שמובא בברייתא: "שעורין וחיפן בחיטין" ? (שבשני המקרים השומר התחייב לשמור על דבר "זול" והמפקיד הכניס לרשותו בלי רשות, דבר "יקר")
25. וממילא איך היינו יודעים מהברייתא את הדין שרבא אמר, שבמקרה שהאשה לא שמרה על דינר הזהב היא תשלם רק דינר של כסף ?

אמר רב שמעית מילתא וכו':

26. א. איזה דין ר' יהודה אמר ב. ומה אמר רב בקשר לדין של ר' יהודה ?
27. כשאדם "גוזל": לאיזה דבר לא מצוי שיהיו עדים ? ("איזה דבר" הוא גזל)
28. א. מדאורייתא מהי האפשרות היחידה של הנגזל להוכיח, איזה דבר הגזלן גזל ממנו (שני עדים שיעידו מה הגזלן, גזל ממנו) ב. איזו תקנה רבנן תיקנו, שתהיה אפשרות נוספת לנגזל להוכיח איזה דבר הגזלן גזל ממנו ג. איך תקנת חכמים זו נקראת בגמ' ? ("תקנת נגזל")
29. מה אמר שמואל לרב, איזה דבר רב שמע בקשר לדין של ר' יהודה - שטמון חייב ?

בעי אמימר עשו תקנת נגזל במסור וכו':

30. א. מה זה "מסור" ב. מי עשה את "מעשה הנזק" - מי לקח מהיהודי את הרכוש, בגלל ההלשנה של ה"מסור" (החיילים הגויים) ג. מה המוסר עשה ("גרמי". גרם שהגויים יקחו ליהודי את הרכוש) ד. מהי טענת המוסר (מכחיש את טענת היהודי שאומר מהם הדברים שהגויים לקחו ממנו בגלל הלשנת המוסר. והרי אין "עדים" מה הגויים לקחו מהיהודי בגלל המוסר)
31. אדם שהזיק ע"י "גרמי": האם הוא "חייב" ("ב"דיני אדם") או שהוא "פטור" ?
32. א. לפי איזה מ"ד ודאי לא תיקנו תקנת נגזל ב"מסור" ב. ומדוע ? (מ"ד שנזק שנעשה ע"י גרמי הדין שהיא "פטור". היות ואפילו אם נדע מה לקחו מהיהודי בגלל המוסר, הרי המוסר פטור מלשלם, וממילא אין עניין לחכמים לתקן שהיהודי ישבע מה לקחו לו בגלל המוסר)
33. א. לפי איזה מ"ד, אמימר הסתפק האם עשו "תקנת נגזל" ב"מסור" ב. והאם פשטו את הספק של אמימר ?

הוא גברא דבטש וכו':

34. מה היה המקרה עם ה"הוא גברא" ?
35. האם היו "עדים" מה היה מונח בכספת שההוא גברא השליך לנהר ?
36. מה היה הוויכוח בין בעל הכספת לבין האדם שהשליך אותה לנהר ? (מה היה בכספת וממילא מה צריך ההוא גברא לשלם לבעל הכספת)
37. מה עשה רב אשי לאחר שהוא שמע את טענות בעל הכספת והאדם שבעט בה ?

38. מה שאל האמורא על רב אשי – מה לדעת האמורא רב אשי היה צריך לפסוק ? (כמו שבטמון המופיע במשנה, בעל "הבירה" יכול להישבע מה היה לו בבירה ומדליק האש יצטרך לשלם לו, כך גם בכספת, בעל הכספת ישבע מה היה לו בכספת והוא גברא יהיה חייב לשלם לו)
39. אם בעל הכספת ישבע שהיה לו בכספת דבר שלא הגיוני שהוא הניח אותו בכספת, האם נאמין לו ?
40. ההסבר מה היה הספק של רב אשי: א. מה אנשים רגילים להניח בכספת ב. וממילא אם בעל הכספת היה טוען שהיה לו "כסף" בכספת: האם רב אשי היה אומר לו להישבע כמה כסף היה בכספת, והוא גברא ישלם לו ג. איזה דבר טען בעל הכספת שהיה לו בכספת ד. ומה היה הספק של רב אשי ?
41. בעל הבירה טוען שהיה לו בבירה שנשרפה, דבר שלא נראה לנו הגיוני שהיה לו אותו בבירה: א) האם נאמין לו ע"י "שבועה" (ב) האם נאמין לו ע"י "עדים" (ג) מדוע נאמין לו ע"י "עדים" ולא נאמין לו ע"י "שבועה" ? (ע"י "עדים": נאמין להם. היות והתורה אמרה שנאמין לעדים, אם יש אפילו סיכוי קטן שהם צודקים. ע"י שבועה: לא נאמין. היות ומדאורייתא מתי שאדם טוען שמדליק האש חייב לו על דבר שלדבריו הוא היה בבירה, הוא נאמן רק ע"י "עדים", ורק ישנה כאן "תקנת חכמים" שנאמין לו ע"י "שבועה", ממילא חכמים תיקנו שהוא יכול להישבע, רק אם ישנו הגיון שהוא צודק בשבועתו)
42. בעל הבירה אומר שבבירה שנשרפה, היה גביע מכסף שהיה שייך לו: א) מתי הוא נאמן בשבועה, ב) ומתי הוא לא נאמן בשבועה ?
43. אדם עני שאנשים רגילים להפקיד אצלו, והוא טוען שבבירה שנשרפה היה גביע מכסף: א) באיזו טענה נגיד לו שהוא יכול להישבע ? (כשהוא טוען שהגביע היה שייך לאדם שהפקיד אצלו) ב) באיזו טענה לא נאמין לו ע"י שבועה אלא ע"י עדים, ומדוע ? (כשהוא טוען שהגביע היה שלו)
44. לרב אשי: א) מה הפירוש גזלן, ב) ומה הפירוש חמסן ?
45. לגבי איזה דבר מוזכרים הגזלן והחמסן ? (שגזלן וחמסן פסולים לעדות)
46. מדוע הגזלן והחמסן פסולים לעדות ? (כי יש להם ברשותם, חפץ שאינו שייך להם)
47. מכך שרב אשי הסביר ש"חמסן" פסול לעדות - אפילו שהוא משלם על החפץ שהוא לקח בכוח מבעליו: האם לרב אשי החפץ נהיה שייך ל"חמסן" או לא נהיה שייך לחמסן ? (לא שייך לחמסן. והראיה היא מכך שהסיבה שחמסן פסול לעדות היא בגלל שיש ברשותו חפץ שאינו שלו)
48. מה הקשה רב אדא בריה דרב אויא על רב אשי, מדברי רב הונא ?
49. אם הבעלים לא מסכים באמת למכור את החפץ ל"חמסן": האם החפץ נהיה שייך לחמסן לפי ההלכה ?
50. במקרה ש"חמסן" מכריח אדם למכור לו חפץ: האם החמסן מכריח את הבעלים לומר שהוא מסכים למכירה או שהחמסן רק דורש מהבעלים שהוא לא יתנגד בכוח למכירה ?
51. אם החמסן לא מכריח את הבעלים לומר "רוצה אני": א"כ מדוע יש מקרה שבו הבעלים כן אומר "רוצה אני" ? (אפילו שהבעלים לא הסכים בתחילה למכור את החפץ לחמסן, אם הבעלים אמר בשעת המכירה "רוצה אני", זהו סימן שהבעלים הסכים למכירה באמת, ולכן החפץ נהיה שייך לחמסן על פי ההלכה. והטעם: היות והבעלים החליט, שאם החמסן משלם לו את השווי של החפץ ובנוסף הוא מכריח אותו למכור לו את החפץ, א"כ הוא מסכים ברצון למכירה. והראיה: היות והוא אמר לחמסן בשעת המכירה "רוצה אני" על אף שהחמסן לא הכריח אותו לומר זאת)
52. מה הסביר רב אשי: א) באיזה מקרה החפץ נהיה שייך לחמסן (ולכן הוא כשר לעדות), ומדוע, ב) ובאיזה מקרה החפץ לא נהיה שייך לחמסן, ולכן החמסן פסול לעדות ?
53. ולכן מדוע אין סתירה מדברי רב אשי לדברי רב הונא ?

54. "גץ שיצא מתחת הפטיש והזיק – חייב": (א) כשהנפח יודע שהגץ שיצא מהפטיש שלו, עלול לעוף למשל למרחק של "מטר": איזה מרחק הנפח צריך להיכנס בפנים בתוך הנפחיה ולהתרחק מהפתח שלה, כדי שהגץ לא יצא לרה"ר ויזיק (ב) מדוע במשנה, הנפח חייב בנזק שקרה מהגץ שיצא מפטישו?
55. "גמל שהיה טעון פשתן... בעל הגמל חייב": (א) מה היה רוחב המשא של הפשתן שהיה על הגמל (יותר מהרוחב של רה"ר) (ב) כשהגמל נכנס לרחוב הצר: מה קרה לפשתן כשהוא נכנס לרחוב ומה קרה לפשתן כשהוא הגיע לפתח החנות של החנוני, (הפשתן נדחס כשהגמל נכנס לרה"ר והוא התרחב כשהגמל עבר ליד הפתח של חנות החנוני - נכנס לתוך החנות ונדלק בנר של החנוני) (ג) איך הפשתן נדלק ואיזה נזק קרה כתוצאה מכך שהפשתן נדלק, (ד) מי אשם בנזק שקרה: החנוני או בעל הגמל, ומדוע?
56. "הניח חנוני נרו מבחוץ – החנוני חייב": (א) מה המקרה, (ב) מדוע הוא חייב?
57. כשהחנוני הניח את נר החנוכה בחוץ, והנר שרף את הפשתן שהיה על הגמל, האם החנוני חייב: (א) לת"ק, ומדוע (לת"ק: החנוני חייב. והטעם: על אף שמותר לחנוני להניח את נר החנוכה בחוץ, אמנם יש עליו חובה להישאר ליד הנר ולשמור שהוא לא יזיק, וכשהוא לא שמר והנר הזיק, הוא חייב) (ב) לרבי יהודה?
58. "רבי יהודה אומר בנר חנוכה פטור": (א) באיזה גובה החנוני הניח את נר החנוכה? (בגובה שגמל ורוכבו מגיעים אליו) (ב) מכך שרבי יהודה פסק, שהחנוני פטור בנזק שקרה בגלל זה שהוא הניח את נר החנוכה נמוך: האם לרבי יהודה היה מותר לחנוני להניח את נר החנוכה "נמוך", בגובה של גמל ורוכבו – על אף שרבי החנוכה יכול לשרוף את הפשתן שעל הגמל, ואת הבירה? (מותר. וזו הסיבה שהוא פטור מהנזק שקרה בגלל נר החנוכה)
59. לרבא: (א) מדוע ר' יהודה התיר לחנוני להניח את נר החנוכה נמוך - בגובה של גמל ורוכבו, הרי נר החנוכה עלול לשרוף את הפשתן שעל הגמלים ולמה שרבי יהודה לא יחייב אותו להניח את נר החנוכה "למעלה מגמל ורוכבו"? (ב) ממילא איזו ראייה יש מרבי יהודה, לגבי הגובה שצריך לכתחילה להדליק בו את נר החנוכה?
60. לבני הישיבה: (א) איזה הסבר נוסף אפשר להסביר מדוע ר' יהודה התיר לחנוני להניח את נר החנוכה נמוך – בגובה של גמל ורוכבו? (ב) וממילא, האם לבני הישיבה, יש ראייה, שרבי יהודה סובר "נר חנוכה מצוה להניח בתוך עשרה"?
61. האם בני הישיבה חולקים על הדין ש"נר חנוכה מצוה להניחו בתוך עשרה", או שהם רק אומרים שאין לכך ראייה מדברי רבי יהודה?
62. אילו שלושה דברים פסולים אם הם מונחים "למעלה מעשרים אמה"?
63. אם אפשר להדליק נר חנוכה עד גובה של עשרים אמה: א"כ מה הפירוש "נר חנוכה מצוה להניחה בתוך עשרה"?